

Bestemmingsplan Tusschenwater

NL.IMRO.1730.BPTusschenwater-0401

Grontmij Nederland B.V.
Groningen, 8 december 2015

Verantwoording

Titel : Bestemmingsplan Tusschenwater

Subtitel : NL.IMRO.1730.BPTusschenwater-0401

Projectnummer : 333655

Datum : 8 december 2015

Auteur(s) : A. Gooijert-Fokkinga, F. Sinoo MSc.

Gecontroleerd door : drs. A. Luinenburg

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Rozenburglaan 11
9727 DL Groningen
Postbus 7057
9701 JB Groningen
T +31 88 811 66 00
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Het plangebied	4
1.3	Planologische situatie	5
1.4	Inhoud van de toelichting	6
2	Beschrijving plangebied en voorgenomen ontwikkeling	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen ontwikkeling fase 1	7
2.3	Fase 2	14
3	Beleidskader	15
3.1	Rijksbeleid	15
3.2	Provinciaal beleid	15
3.3	Regionaal beleid	21
3.4	Gemeentelijk beleid	21
4	Effecten op de omgeving en randvoorwaarden	23
4.1	Water	23
4.2	Bodem	25
4.3	Ecologie	26
4.4	Landschap	37
4.5	Archeologie	41
4.6	Cultuurhistorie	45
4.7	Aardkundige waarden	50
4.8	Verkeer	52
4.9	Luchtkwaliteit	52
4.10	Geluidhinder	53
4.11	Externe veiligheid	53
4.12	Plan- en project- m.e.r. (Milieu Effect Rapportage)	55
5	Planuitgangspunten	58
5.1	Algemeen	58
5.2	Planopzet	58
5.3	Planregels	58
6	Uitvoerbaarheid	63
6.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	63
6.2	Economische uitvoerbaarheid	64

Bijlage 1: Nota overleg- en inspraakreacties

Bijlage 2: Nota zienswijzen

Bijlage 3: Brief provincie vastgesteld bestemmingsplan Tusschenwater

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Waterschap Hunze en Aa's, Provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen en de gemeente Tynaarlo werken samen om het projectgebied Tusschenwater in te richten als natuurontwikkelings- en waterbergingsgebied. Dit gebied wordt ingericht overeenkomstig de Hunzevisie. De huidige functie op het gebied van drinkwatervoorziening blijft behouden. Ook ontstaan er mogelijkheden voor natuurvriendelijke recreatie. De natuurontwikkeling is onderdeel van het herstel van het Nationaal Natuurnetwerk Hunze, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur Hunze.

1.2 Het plangebied

Het plangebied ligt in het benedenbeekdal van de Hunze, tegen het Zuidlaardermeer aan, in de gemeente Tynaarlo (zie figuur 1.1). In het gebied bevindt zich de waterwinning van De Groeve die een regionale functie heeft.

Figuur 1.1. Begrenzing plangebied, plangrens fase 1 (zwart omlínd) en fase 2 (zwart gestippeld omlínd) Tusschenwater.

De noordrand van het gebied wordt gevormd door de Hunzeweg (N386) van Zuidlaren naar Hoogezand en pompstation De Groeve. De oostkant wordt gevormd door de weg Broeken. Bij de aardgaslocatie loopt de oostgrens van het plangebied naar de Hunze toe. De uiterste zuidgrens wordt gevormd door de gemeentegrens.

De westgrens ligt in het onderste deel van het plangebied dicht bij de Hunze, dwars door de velden heen. Bij de weg De Knijpe wordt het plangebied breder en wordt de grens achtereenvolgens door De Knijpe, de Dijk (in zuidelijke richting), de Nieuwe Dijk en de Osbroeken gevormd. De Osbroeken sluit aan op de Hunzeweg.

Fasering

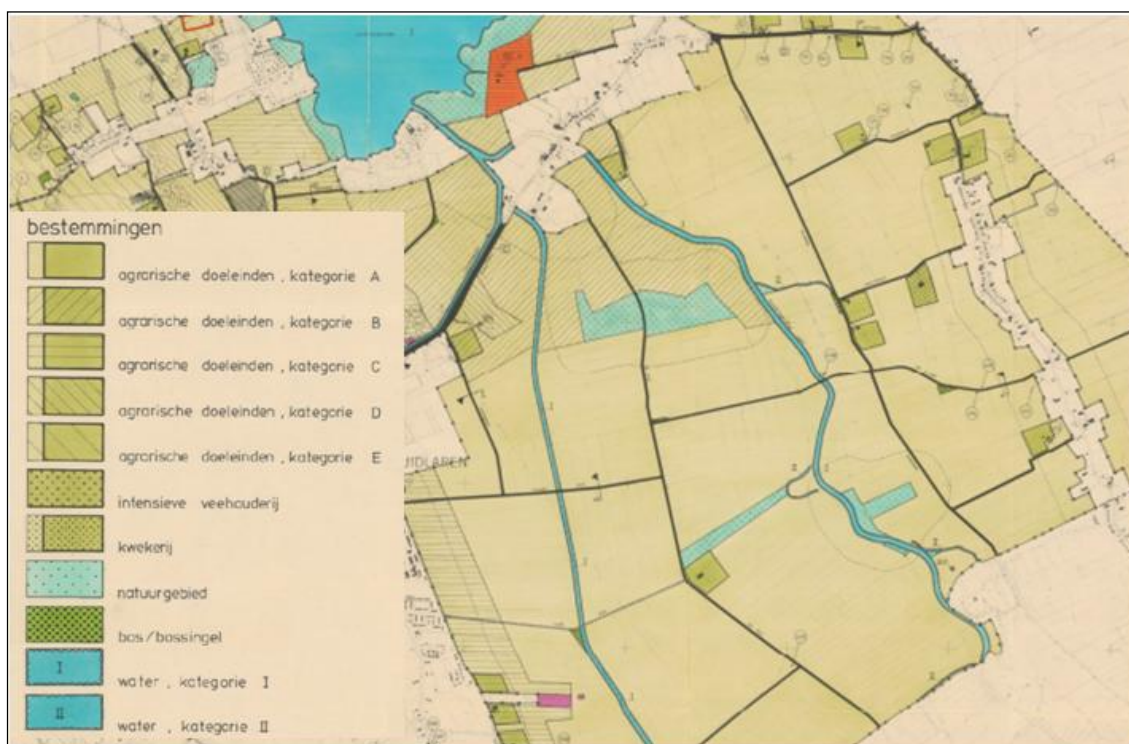
Het beschreven plangebied is het totale plangebied. Het plangebied wordt in twee fasen ontwikkeld. De begrenzing voor de eerste fase is beperkt tot het deel dat al in eigendom is van de initiatiefnemers. Het gaat om het noordelijk deel, de staart valt dan van het plangebied af en de zuidgrens wordt in de plaats daarvan gevormd door de weg De Knijpe. Verder wordt de eerste fase gevormd door de polders van het Groeveveld, Tusschenwater, Burgvoort en Knijpstukken/Weelings. Fase twee wordt later ontwikkeld.

Figuur 1.2: Topografische kaart met namen polders

1.3 Planologische situatie

Voor het plangebied is het bestemmingsplan "Buitengebied" vigerend. Dit plan is vastgesteld door de gemeenteraad van de voormalige gemeente Zuidlaren op 31 maart 1987. Het vigerende bestemmingsplan biedt, op een aantal locaties na, geen ruimte voor het realiseren van een natuur- en waterbergingsgebied. Een fragment van de plankaart van het geldende bestemmingsplan "Buitengebied" is opgenomen in figuur 1.3.

Figuur 1.3. Fragment plankaart bestemmingsplan “Buitengebied”.

Het plangebied heeft hoofdzakelijk de bestemming “agrarische doeleinden”. Een deel van het gebied Tusschenwater is bestemd als “natuurgebied”. De Hunze of Oostermoersevaart en Leiding 2 hebben de bestemming “water”. De Oude Dijk heeft als vigerende bestemming “verkeersdoeleinden”.

1.4 Inhoud van de toelichting

In hoofdstuk twee van deze toelichting is een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkeling. In hoofdstuk drie is een beschrijving opgenomen van het relevante beleid van rijk, provincie, regio en gemeente. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op de relevante omgevingsaspecten en in hoofdstuk vijf vindt de vertaling naar de regels en de verbeelding plaats. Tot slot komen in hoofdstuk zes de maatschappelijke- en economische uitvoerbaarheid aan de orde.

2 Beschrijving plangebied en voorgenomen ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is een stroomdallandschap, gelegen aan de oostzijde van Zuidlaren. Het gebied heeft een open karakter. De west-, noord- en oostranden zijn overwegend dicht door bosjes, randbeplantingen en wegbeplantingen. In het open gebied zijn incidenteel verdichtingen door opgaande beplantingen en soms een erf. Door de ruilverkaveling zijn de meeste aanwezige patronen, structuren en elementen van recente datum ingrijpend veranderd ten opzichte van oorspronkelijke situaties. De Oude Dijk, het Oude Diep (oude geul van de Hunze), een beperkt aantal sloten (verkavelingspatroon) tussen Leiding 2 en Oude dijk (in de deelgebieden Weelings en Knijpstukken) en gedeelten van de begrenzing van polder Burgvoort zijn nog als authentiek aan te merken.

Het plangebied wordt hoofdzakelijk gebruikt voor agrarische doeleinden. Grenzend aan het plangebied bevindt zich een aantal boerderijen. In Polder Burgvoort bevindt zich een voormalig agrarisch bedrijf en in het meest noordelijke deel van fase 2 bevindt zich een woonhuis. De dichtstbijzijnde woongebieden bevinden zich in Zuidlaren en de linten van De Groeve, Zuidlaarderveen en Schuilingsoord. Het plangebied wordt ontsloten door De Hunzeweg en de landbouwwegen Osbroeken, Nieuwe Dijk, De Dijk, De Knijpe en Broeken.

Het hoofdzakelijk agrarische gebied wordt doorsneden door twee watergangen, Leiding 2 en de Hunze of Oostermoersevaart. Ook wordt het gebied van noord naar zuid doorsneden door een landbouwweg, De Dijk. Langs de westzijde van het plangebied bevindt zich een van noord naar zuid lopend hoogspanningstracé.

Verspreid over het gebied liggen enkele kleine natuurgebieden, samenhangend met oude geulen van de Hunze en andere natte gronden. Daarnaast zijn delen van het gebied in eigendom van het Waterbedrijf Groningen. Het waterbedrijf heeft in dit gebied putten voor de productie van drinkwater. Ten behoeve van deze drinkwaterwinning bevinden zich in het gebied kabels en leidingen.

Het plangebied wordt niet intensief gebruikt voor recreatieve doeleinden. De huidige Hunzeloop wordt voor recreatieve doeleinden gebruikt door kanovaarders. Wandelaars recreëren in het omliggende gebied.

Omdat het eeuwenlange grondgebruik gepaard ging met ontwatering heeft dit geleid tot inklinking en oxidatie van veengronden. Daardoor ligt het maaiveld nu lager dan oorspronkelijk het geval was. De waterstand van het Zuidlaardermeer en de Hunze is nu hoger dan het aangrenzende maaiveld.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling fase 1

De voorgenomen herinrichting van het gebied is bedoeld om het stroomdallandschap te herstellen in combinatie met waterberging. Daarmee wordt invulling gegeven aan de doelen voor het Natuurnetwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur). Bij de herinrichting wordt rekening gehouden met de huidige en potentiële archeologische, landschapshistorische, functionele en recreatieve waarden in en om het gebied (zie hoofdstuk 4).

De voorgenoemde ontwikkeling bestaat uit fase 1. Voor fase 1 is een inrichtingsplan opgesteld. Visueel is het plan uitgewerkt in een maatregelenplan en een schetsontwerp. Het schetsontwerp is opgenomen in bijlage 1 en het maatregelenplan is opgenomen in bijlage 2.

Figuur 2.1. Schetsontwerp Fase 1 (zie ook bijlage 1)

Natuur

In dit plan worden ten aanzien van natuur(ontwikkeling) de volgende doelen beoogd:

- realisatie van een deel van de Robuuste Verbindingszone 'Hunze-Zuidlaardermeer' op basis van het concept 'begeleid natuurlijke ontwikkeling';
- meer ruimte voor natuur rondom de Hunze, zodat binnen het stroomdal natuurlijke (beek)-processen weer plaats kunnen vinden;
- realisatie van nieuwe natuur in de zones rondom de beek.

Belangrijk uitgangspunt voor de realisatie van deze doelen is de ontwikkeling van een groot en dynamisch vloedmoeras op de overgang van de Hunze naar het Zuidlaardermeer waar het gebied Tusschenwater onderdeel van uit maakt. Daarbij wordt een globale verdeling van 1/3 open water, 1/3 rietmoeras en 1/3 grasland nagestreefd, met rond de beek een brede moeraszone die op de hogere flanken buiten de inundatiezone langzaam overgaat in moerassig tot vochtig grasland met bosschages op de hogere delen. Niet de inrichting maar het te voeren peilbeheer¹ is het meest sturend in de ontwikkeling van de gewenste natuurdoeltypen. Gelijktijdig wordt echter ook gestreefd naar het zo veel mogelijk open houden van het landschap. Ook hiervoor is het van belang dat het gebied regelmatig inundeert, zodat opslag van bomen en struiken minder kans krijgt. Een dergelijke ontwikkeling heeft het meeste baat bij een gebied met hoge grondwaterstanden en een sterk dynamisch peilbeheer dat gedurende het winterseizoen regelmatig inundeert.

¹ Voor het gebied is een peilbesluit vastgesteld waarin de te onderscheiden peilvakken en te voeren peilbeheer nader zijn uitgewerkt.

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de hiervoor benodigde gronden binnen Noordma, is een verdere doorkoppeling van de Hunze naar het Zuidlaardermeer nog niet mogelijk en zal de verbinding de komende jaren nog via de Oostermoersche Vaart blijven plaatsvinden. De binnen deze eerste fase beoogde maatregelen passen echter binnen dit langere termijn streefbeeld en staat de ontwikkeling op langere termijn niet in de weg. Ook het voorkomen van een negatieve beïnvloeding van de waterkwaliteit van het Zuidlaardermeer vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de uitvoering van dit plan.

Om de beoogde doelen op het gebied van natuur(ontwikkeling) te realiseren zijn in fase 1 de volgende inrichtingsmaatregelen beoogd:

Creëren dynamisch moerasgebied

Voor het kunnen realiseren van de natuurdoelen is het noodzakelijk dat de bestaande landbouwpercelen in het gebied worden heringericht en worden omgevormd tot natuurgebied. Hiervoor is het echter niet noodzakelijk dat een complete herinrichting plaatsvindt. Door het verhogen van de waterpeilen in het gebied ontstaan reeds goede ontwikkelingsmogelijkheden voor moerasnatuur. Hier en daar zullen wel wat poelen worden uitgegraven en riethaarden worden aangebracht. Voor de rest zal de gewenste vegetatie echter zelf spontaan tot ontwikkeling moeten komen.

Het deelgebied Weelings- en Knijpstukken wordt buiten de waterberging en het moerasgebied gehouden. Hier wordt met name ingezet op de ontwikkeling van natte, bloemrijke graslanden.

Aanleg van kaden

Ten behoeve van de waterberging en het kunnen voeren van een dynamisch peilbeheer met 's zomers lagere waterstanden en 's winters hogere waterstanden waarbij delen inunderen zijn (lage) kaden rondom het gebied noodzakelijk.

Ten behoeve van de bescherming van het omliggende gebied tegen hoog water is het noodzakelijk dat kaden worden aangelegd. Op figuur 2.1 (en bijlage 1) is de ligging en het hiervoor beoogde tracé aangegeven. De kaden begrenzen het waterbergingsgebied en beslaan daarmee zowel het deelgebied Groeveveld, het kerngebied Tusschenwater als Burgvoort. Ten zuiden van de Weelings- en Knijpstukken worden geen kaden aangelegd omdat dit deelgebied buiten de berging wordt gehouden.

Voor zover grenzend aan het plangebied wordt in dit plan ook de bestaande boezemkade langs de Hunze opgehoogd. Dit kadetracé voldoet momenteel niet aan de gestelde veiligheidsnormen en moet daarom worden opgehoogd (Masterplan Kaden).

Graven kwelsloten

Door het graven van een brede kwelsloot rondom het gebied langs de kaden en het verlagen van het peil van het gemaal Oostermoer worden vernattingseffecten op de omgeving voorkomen. Deze watergangen krijgen een bodembreedte van circa 5 meter met een flauw oplopend talud richting de kade. Bij Weelings en Knijpstukken ligt de beoogde kwelsloot op de plangrens van fase 1.

Om te kunnen beoordelen welke (mitigerende) maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat er vernattingseffecten in de omgeving optreden als gevolg van realisatie van het plan is een uitgebreide grondwatermodelstudie uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van hetzelfde model (Triwaco) als dat is gebruikt ten behoeve van het MER, waarbij een verfijning heeft plaatsgevonden op basis van aanvullende gegevens over bodemopbouw in het gebied. Tevens is het model opnieuw geïkt aan de peilbuisgegevens die sindsdien ter beschikking zijn gekomen. Met het op deze manier verfijnde model zijn diverse varianten voor het gebied doorgerekend. De resultaten hiervan zijn verwoord in paragraaf 4.1.

Afgraven bouwvoor

Het plan voorziet in het afgraven van de bouwvoor in een groot deel van het plangebied. Hiermee wordt voorkomen dat bij het opzetten van het waterpeil in het gebied veel voedingsstoffen als fosfaat en nitraat vrijkomen die vervolgens voor eutrofiëringproblemen (bijvoorbeeld bloei van blauwalgen) kunnen zorgen in het Zuidlaardermeer.

Omdat de voedingsstoffen met name vrijkomen in de permanent geïnundeerde gebieden worden in het plan alleen die delen afgegraven die permanent onder water komen te staan. Dit betreft met name het Groeveveld (46 ha) en delen van het kerngebied Tusschenwater (17 ha) en Burgvoort (2 ha) welke ook gedurende de zomer onder water zullen staan. Totaal gaat het om ca. 65 ha met een gemiddelde dikte van 30 - 40 cm. Het vrijkomende materiaal zal zo veel mogelijk worden verwerkt in (flauwe taluds van) kaden rondom het gebied. Het restant zal worden afgevoerd dan wel worden aangeboden aan omliggende landbouwers.

Uitgraven meanders en dempen huidige loop Hunze

In het Groeveveld zijn de voorheen aanwezige oude meanders van de Hunze nog duidelijk als een relict in het landschap zichtbaar. Het plan beoogt het weer uitgraven van de meeste zuidelijke meander in dit deelgebied. Hierdoor krijgt de Hunze op dit traject haar oude loop weer (deels) terug. Het vrijkomende materiaal wordt gebruikt om de huidige loop deels te dempen (zie figuur 2.1).

Realiseren blauwe as

Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van de hiervoor benodigde gronden is het in de eerste fase van dit project nog niet mogelijk de Hunze via het gebied Tusschenwater en Noordma door te koppelen naar het Zuidlaardermeer. Om toch alvast de gewenste natuur op gang te brengen en de afwatering niet te stagneren is er voor gekozen om in deze fase een kleiner stromend beekje aan te leggen. Dit als aftakking van de huidige Hunze. Het beekje volgt zo veel mogelijk het oude tracé, waarbij de huidige natuurwaarden in het huidige Oude Diepje zo veel mogelijk blijven gespaard.

Het beekje heeft gedurende de zomermaanden een afvoer van ca. 1,0 – 1,5 m³/sec en wordt via de inlaat gevoed met Hunzewater. Wanneer het gebied gedurende het winterseizoen voor de boezem wordt gelegd is het beekje niet meer zichtbaar. Wanneer in het voorjaar het water weer wordt uitgeslagen op de boezem wordt het beekje weer langzaam zichtbaar. Om het beekje ook gedurende het zomerseizoen niet te snel dicht te laten groeien en toegankelijk te houden voor beheer en onderhoud (maaiboot) wordt de geul minimaal 0,7 m diep.

Onderleider Leiding 2

Ten behoeve van de kruising van de te creëren blauwe as, maar ook de toekomstige Hunze door het gebied, wordt in Leiding 2 een onderleider aangelegd. Deze onderleider bestaat uit twee grote duikers en is afgestemd op de toekomstige afvoer van de Hunze. Ten behoeve van een robuuste verbingszone wordt een lange onderleider aangebracht, waardoor ruimte is voor een circa 75 m meter brede moeraszone.

Kruising Hunzeweg

Het plangebied wordt aan de westzijde begrensd door de Hunzeweg. Ook deze wordt op termijn door de Hunze gekruist waarbij zowel voor water als natuur een robuuste verbinding tot stand wordt gebracht. Vanwege kosten en praktische bezwaren is er voor gekozen deze verbinding niet in deze eerste fase, maar bij de verdere doorkoppeling richting Noordma te realiseren. Omdat wel de afwatering van de blauwe as moet worden geregeld is er in deze fase voor gekozen om op deze locatie alvast een kleinere duiker aan te leggen.

Aanvullende waterhuishoudkundige maatregelen

Het verlagen van het maalpeil van gemaal Oostermoer dient ter mitigatie van vernattingseffecten. Om er voor te zorgen dat de hoofdwatgangen ook na de beoogde peilverlaging nog voldoende water kunnen afvoeren worden de hoofdwatgangen door het Waterschap gebaggerd. Omdat het hier geen inrichtingsmaatregel betreft zijn deze maatregelen niet opgenomen in de plankaart zoals opgenomen in bijlage 2.

Aanleg vispassages

Voor het natuurlijk herstel is het noodzakelijk dat vissen vanuit het Zuidlaardermeer en de boezem de bovenloop van de Hunze kunnen bereiken. Bij de inlaat naar het gebied (blauwe as) wordt een vispassage gerealiseerd. Hierdoor kunnen vissen, die gedurende het winterseizoen het gebied zijn binnengetrokken, het gebied via de Hunze weer te verlaten.

Waterberging

In dit plan worden ten aanzien van waterberging de volgende doelen beoogd:

- het creëren van extra bergingruimte voor de Hunze en het bijbehorende boezemgebied om water tijdens perioden van hevige neerslag te bergen.
- het verleggen van kaden waardoor het boezemgebied van de Hunze aanzienlijk wordt uitgebreid.

Om de beoogde doelen op het gebied van waterberging te realiseren zijn in fase 1 de volgende inrichtingsmaatregelen beoogd:

Aanleg en ophoging van kaden

Ten behoeve van de bescherming van het omliggende gebied tegen hoog water is het noodzakelijk dat kaden worden aangelegd. Op de maatregelenkaart (figuur 2.1) is de ligging en het hiervoor beoogde tracé aangegeven. De kaden begrenzen het waterbergingsgebied en beslaan daarmee zowel het deelgebied Groeveveld, het kerngebied Tusschenwater als (delen van) Burgvoort.

De kaden moeten een hoogte hebben van NAP +2.00 m. Bij het bepalen van het tracé en de vorm van de kaden is zo veel mogelijk rekening gehouden met bestaande landschappelijke- en cultuurhistorische waarden in het gebied. Een verdere uitwerking van de landschappelijke inpassing van de kaden is opgenomen in paragraaf 4.4.

Voor zover grenzend aan het inrichtingsplan wordt ook de bestaande boezemkade langs de Hunze opgehoogd. Dit kadetracé voldoet momenteel niet aan de gestelde veiligheidsnormen en moet worden opgehoogd (Masterplan Kaden). Dit tracé wordt gelijktijdig met de uitvoering van dit plan meegenomen.

Plaatselijk ophogen van (toegangs)wegen

Op een tweetal plaatsen kruist de aan te leggen kade de weg De Dijk. Om de kadering gesloten te houden wordt de weg hier plaatselijk verhoogd en over de kade (NAP +2,00 m) geleid. Omdat er frequent inundatie optreedt, is niet gekozen voor de toepassing van coupures.

Realiseren van water in - en uitlaat

Ten behoeve van de waterberging is het nodig dat er voldoende grote in- en uitlaatwerken worden gerealiseerd. Deze zijn zowel gesitueerd langs de Hunze als langs het Havenkanaal. Langs de Hunze sluit het inlaatwerk aan op de hier beoogde meander ter hoogte van de hier liggende proefveldjes. De in- en uitlaatwerken hebben een capaciteit van 1,5 m³/s en zijn via de (onderhoudspad) kaden bereikbaar. Ten behoeve van vismigratie wordt een vispassage gerealiseerd. Ten behoeve van de drinkwaterwinning is de waterinlaat vanaf de Hunze afsluitbaar in geval van calamiteiten.

Handhaving afwatering landbouw

Ten behoeve van de afwatering van het ten zuiden van Tusschenwater liggende landbouwgebied wordt Leiding 2 gehandhaafd. Door middel van kaden wordt Leiding 2 buiten de waterberging gehouden en blijft de waterafvoer op het gemaal gehandhaafd. Wel wordt er een lager gemaalpeil ingesteld.

Tegengaan vernattingseffecten omgeving

Door het graven van een brede kwelsloot rondom het gebied en het verlagen van het peil van het gemaal Oostermoer worden vernattingseffecten op de omgeving voorkomen. Zie ook paragraaf 4.1.

Hoogspanningsmast Burgvoort buiten kade

In de zuidwesthoek van Burgvoort ligt een hoogspanningsleiding. Een van de hoogspanningsmasten ligt binnen het plangebied direct ten oosten van de weg. Om deze mast te beschermen tegen hoog water wordt de kade plaatselijk naar binnengelegd waarmee de mast buiten het waterbergingsgebied komt te liggen.

Recreatie en toegankelijkheid

Ten aanzien van recreatie en toegankelijkheid worden de volgende doelen beoogd:

- het waar mogelijk toegankelijk maken van het gebied voor fietsers en wandelaars;
- het behoud van de weg Oude Dijk als cultuurhistorisch element en toegangsweg door het gebied.

Om de beoogde doelen op het gebied van recreatie en openbare toegankelijkheid te realiseren worden in deze fase de volgende inrichtingsmaatregelen beoogd:

Het afsluiten van weg De Dijk van gemotoriseerd verkeer

Ten behoeve van het kunnen handhaven van de rust in het kern(moeras)gebied Tusschenwater wordt De Dijk afgesloten voor gemotoriseerd verkeer (middels slagbomen). De weg blijft wel behouden als cultuurhistorisch- en landschappelijk element en als doorgaande route voor wandelaars en fietsers. Alleen tijdens het broedseizoen en bij extreem hoog water wordt de weg afgesloten. Ten behoeve van een doorgaande moeraszone en de toekomstige waterafvoer van de Hunze wordt een deel van de weg verwijderd. Hier wordt een fietsbrug van circa 100 meter lang en 2 meter breed over de stroomgeul aangelegd. In figuur 2.2 is een impressie van een voorbeeld van de toekomstige brug weergegeven.

Figuur 2.2. Impressie brug door veengebied

Aanleg van een wandel- en fietsbrug over de Hunze

Ten behoeve van de bereikbaarheid van het gebied vanuit het oosten wordt over de Hunze direct ten noorden van de te realiseren meander een houten wandel/fietsbrug aangelegd (Hoogholtje). Door aanleg van deze brug wordt de mogelijkheid geschapen om rondom het gehele plangebied te wandelen. Op de maatregelenkaart in bijlage 2 zijn de mogelijke wandelroutes door en rondom het gebied opgenomen.

Waterwinning

In dit plan worden ten aanzien van waterwinning de volgende doelen beoogd:

- het in stand houden van de leveringszekerheid en capaciteit van de drinkwaterwinning (10 miljoen m³/jaar);
- geen negatieve beïnvloeding van de waterkwaliteit in het gebied (waterwin- en grondwaterbeschermingsgebied).

Om de leveringszekerheid en capaciteit van de drinkwaterwinning in stand te houden, worden in deze fase de volgende maatregelen beoogd.

Uitplaatsen van zes putten

Daar waar de nieuw te graven loop de weg De Dijk kruist, zal het gebied sterk vernatten. Hierdoor kan boezemwater tijdens hoog water de putten binnendringen. Om dit te voorkomen worden zes putten buiten het waterbergingsgebied geplaatst. Bij het verplaatsen van de putten hoort ook de aanleg en aansluiting van nieuwe infrastructuur voor drinkwater (onder andere een nieuwe leiding langs De Dijk).

De overige binnen het plangebied aanwezige winputten staan buiten de invloedssfeer van het hoge (boezem)water en kunnen op de huidige locatie worden gehandhaafd. De bereikbaarheid van deze putten is gegarandeerd.

Afsluitbaar maken van de Hunze

In geval van vervuiling van de Hunze (calamiteit), moet het gebied snel kunnen worden afgesloten om te voorkomen dat vervuild water via de blauwe as door het gebied een negatieve invloed heeft op de grondwaterkwaliteit. Hiertoe wordt de inlaat vanuit de Hunze afsluitbaar gemaakt en is het mogelijk om per direct het gebied af te sluiten. In dit geval stroomt het verontreinigde Hunzewater via de Oostermoersche Vaart naar de boezem en komen er geen verontreinigingen in het gebied.

Uitrasteren waterwingebied

Ter bescherming van het waterwingebied rondom de putten, wordt een afrastering gemaakt. Op deze manier is het ook voor vee niet mogelijk deze zone te betreden. De uitgerasterde stroken blijven in beheer bij het Waterbedrijf. Ook zullen de kaden op zo'n manier worden aangelegd dat het waterwingebied nooit onder water komt te staan.

Ophogen onderhoudspad langs de drinkwaterputten

Door het verhogen van de grondwaterstanden in het gebied, worden de putten mogelijk minder toegankelijk voor onderhoudsmaterieel. Hiervoor wordt het onderhoudspad langs de zuidelijke putstreng verhoogd en aangevuld met zand. De overige putten blijven via de daarvoor reeds aanwezige wegen en paden ook in de nieuwe situatie goed bereikbaar.

Samenvattend overzicht planmaatregelen

In tabel 2.1 is een samenvattend overzicht opgenomen van de beoogde planmaatregelen.

Tabel 2.1: Samenvattend overzicht van beoogde planmaatregelen Tusschenwater

Thema	Inrichtingsmaatregel	Doel
Natuur	Afgraven van bouwvoor (65 ha)	Voorkomen uitspoeling meststoffen richting Zuidlaardermeer
	Realiseren robuuste overgang Leiding 2	Realiseren van een robuuste ecologische verbindingzone tbv kruising Leiding 2
	Realiseren blauwe as	Stromende beek in zomer en voorkomen van (massale) vissterfte als gevolg van ingesloten waterpartijen
	Aanbrengen van rietstekken (in haarden)	Het op gang brengen van de gewenste moerasontwikkeling
	Aanleg vispassages	Bereikbaar maken Tusschenwater voor vis vanuit het Zuidlaardermeer
	Aanleg stuw aan rand gebied	Verhogen waterpeilen tbv gewenste natuurontwikkeling
	Aanleg onderleider in Leiding 2 (kruising blauwe As)	Garanderen waterafvoer landbouwgebied
	Graven van brede kwelsloot rondom het plangebied	Verminderen van vernattingseffecten op omgeving
	Het aanbrengen van een trailerhelling tbv de maaiboot	Het voldoende kunnen open houden van de blauwe as als beek tbv de doorstroming

Waterberging	Aanleg, ophoging en verbreden van kaden	Bescherming omgeving tegen hoog water door realiseren van 'beverproof'-kaden
	Realiseren in- en uitlaten	Het kunnen regelen van het peilbeheer c.q. inundatie in het gebied
	Lokaal ophogen van toegangswegen op kruisingen met kaden	Het gesloten houden van de waterkeringen op kruisingen met wegen (geen coupures).
	Het plaatselijk verleggen van de kade tbv de hoogspanningsmast in het deelgebied Burgvoort	Bescherming en bereikbaar houden van de mast tijdens hoogwater.
Recreatie en toegankelijkheid	Het afwaarderen van weg De Dijk (incl. afsluitmiddelen)	Weg afsluiten van gemotoriseerd verkeer en omvorming tot fiets/wandelpad
	Aanleg van een vlonderpad tbv fietsers en wandelaars	Het tijdens de zomer (buiten broedseizoen) toegankelijk houden van De Dijk voor wandelaars en fietsers
	Het aanbrengen van een fiets/wandelbrug over de Hunze	De ontsluiting van het gebied voor fietsers en wandelaars
	Aanbrengen halfverharding naar onderleider	Het mogelijk maken van de toegang van zwaarder materieel tbv reiniging krooshek e.d.
Waterwinning	Het verplaatsen van 6 winputten buiten het gebied	Het buiten de waterberging houden van de drinkwaterwinning
	Afsluitbaar maken van inlaat Hunze	Voorkomen dat bij calamiteiten verontreinigen in het (grondwaterbeschermings)gebied kunnen komen
	Uitrasteren waterwingebied	Bescherming van waterwingebied rondom de putten
	Ophogen onderhoudspad langs de drinkwaterputten	Het toegankelijk houden van de zuidelijke putstreng

2.3 Fase 2

Fase 2 beslaat de overige gronden in het plangebied. Dit betreft het gebied ten zuiden van fase 1 en onder andere het deelgebied Sansum of Schurftmaden en het noordwestelijk deel van Burgvoort. Op deze gronden vinden voorlopig geen ingrepen/ inrichtingsmaatregelen plaats. Omdat een groot deel van de gronden is gelegen binnen het NatuurNetwerk Nederland (de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) worden de gronden welke reeds in het bezit zijn van Stichting Het Drentse Landschap en Bureau Beheer Landbouwgronden bestemd als Natuur. Gronden in eigendom en gebruik van agrariërs en particulieren behouden de vigerende bestemming. Voor agrarische bestemmingen wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt om de bestemming te wijzigingen ten behoeve van natuurontwikkeling.

3 Beleidskader

3.1 Rijksbeleid

Structuurvisie infrastructuur en ruimte

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een integraal kader voor het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid op rijksniveau. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Bij deze aanpak hanteert het Rijk een filosofie die uitgaat van vertrouwen, heldere verantwoordelijkheden, eenvoudige regels en een selectieve rijksbetrokkenheid. De structuurvisie is op 13 maart 2012 vastgesteld en heeft de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit vervangen.

Tot 2028 heeft het kabinet in de SVIR de volgende drie Rijksdoelen geformuleerd:

- de concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken. Dit betekent bijvoorbeeld een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat;
- de bereikbaarheid verbeteren;
- zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

'Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling' is als nationaal belang geformuleerd. Het beheer van het watersysteem is gericht op het meebewegen met natuurlijke processen waar het kan en het bieden van weerstand waar het moet. De primaire pijler bij de bescherming tegen overstromingen is preventie. Een preventieve maatregel is het inrichten van gebieden als waterbergingsgebied.

'Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten' is tevens als nationaal belang geformuleerd. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed (inclusief de voorlopige lijst), kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en cultuurhistorische waarden in of op de zeebodem.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De nationale belangen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte zijn juridisch geborgd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Dit besluit is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen en zorgt voor sturing en helderheid van deze belangen vooraf. Met het Barro geeft het Rijk aan dat ingezet wordt op zuinig ruimtegebruik, bescherming van kwetsbare gebieden en bescherming van het land tegen overstroming en wateroverlast. Gezien de ligging van het plangebied en de aard van het plan vormt het Barro geen directe relevantie voor dit bestemmingsplan.

3.2 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie en Provinciale Omgevingsverordening Drenthe

Provinciale staten van Drenthe hebben op 2 juni 2010 de Omgevingsvisie Drenthe vastgesteld. De Omgevingsvisie is het strategische kader voor de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de provincie Drenthe voor de periode tot 2020. De visie formuleert de belangen, ambities, rollen, verantwoordelijkheden en sturing van de provincie in het ruimtelijke domein. De provinciale

omgevingsverordening geeft de regels. Op 20 augustus 2014 is de omgevingsvisie voorzien van een Actualisatie. Inhoudelijk voorziet de Actualisatie in een beperkte inhoudelijke bijstelling van de teksten en kaarten.

In de Omgevingsvisie is een Visiekaart 2020 opgenomen, waarop het provinciale ruimtelijke beleid is weergegeven. Het plangebied Tusschenwater heeft vrijwel geheel de functie Natuur en is tevens aangewezen als beekdal. De beekdalen vormen, met de kanalen en de grondwaterlichamen, de kern van het Drentse watersysteem. De beekdalen zijn van grote waarde voor de natuur en bepalen in belangrijke mate de landschappelijke kwaliteit van Drenthe. Het provinciaal beleid voor het plangebied is gericht op het combineren van de natuur- en wateropgave. In de onderstaande figuur is de Visiekaart 2020 ter plaatse van het plangebied weergegeven.

Figuur 3.1: Visiekaart 2020.

Hunzebeekdal

De Provincie Drenthe geeft prioriteit aan de (her)inrichting van beekdalen, waaronder ook het Hunzebeekdal. Uit diverse studies blijkt dat de klimaatverandering in ons land gaat leiden tot een grotere hoeveelheid neerslag, vooral in de winterperiode. Dit regenwater moet zo veel mogelijk worden vastgehouden in de bovenstroomse gebieden. Dit voorkomt wateroverlast in de lager gelegen gebieden. Het bovenstrooms vasthouden van water heeft nog meer voordelen. Het vermindert de verdroging, verbetert de waterkwaliteit en leidt tot een grotere grondwatervoorraad. Bij het herstellen van beekdalen is er nadrukkelijk aandacht voor het verruimen van mogelijkheden voor wateropvang en het verbeteren van de waterkwaliteit.

EHS

Het beekdal is onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland of de ecologische hoofdstructuur, aangewezen in het provinciaal beleid. Natuur is voor de provincie zowel een kernkwaliteit als een te ontwikkelen functie. De bestaande natuur binnen de EHS wordt beschouwd als een kernkwaliteit. Binnen gebieden met de functie Natuur (zie kaart 1, Visie 2020), staat de ontwikkeling van de hoofdfunctie Natuur voorop. Daarbij gaat het om het behouden, herstellen en ontwikkelen van natuurwaarden. Andere ontwikkelingen zijn aanvaardbaar zolang deze verenigbaar zijn met, of ten dienste staan van, de natuurontwikkeling. De realisatie van een meanderende Hunze staat een natuurfunctie niet in de weg en wordt dan ook als verenigbaar gezien.

Artikel 3.34 van de Provinciale Omgevingsverordening schrijft voor dat in een nieuw bestemmingsplan de gronden die als EHS zijn aangewezen, een wijzigingsbevoegdheid moeten krijgen naar de bestemming Natuur of Bos. Deze wijzigingsbevoegdheid moet worden benut op het moment dat de eigenaren van de gronden hier om verzoeken, of wanneer de gronden zijn verworven of ontpacht ten behoeve van het realiseren van de natuurfunctie of wanneer de provincie de gronden besluit te onteigenen ten behoeve van natuurontwikkeling. De gronden die nu reeds in bezit zijn bij Stichting Het Drentse Landschap en Bureau Beheer Landbouwgronden, hebben om deze reden in dit bestemmingsplan de bestemming Natuur gekregen. Dit omvat alle gronden in fase 1 en een deel van de gronden in fase 2. Binnen de natuurbestemming in fase 2 is agrarisch gebruik toelaatbaar.

Gronden die in eigendom en gebruik zijn van bijvoorbeeld een agrariër houden een agrarische bestemming. Wel wordt voor agrarische bestemmingen welke gelegen zijn binnen de EHS een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt om de bestemming te wijzigen ten behoeve van natuurontwikkeling, conform de provinciale verordening.

In paragraaf 4.3 is nader ingegaan op de effecten van de inrichtingsmaatregelen in fase 1 op de EHS.

Grondwaterbescherming

In de provincie wordt op achttien locaties water gewonnen voor de openbare drinkwatervoorziening. Rondom deze winlocaties heeft de provincie beschermingsgebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsverordening. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare, minder kwetsbare en niet-kwetsbare gebieden.

De meest kwetsbare gebieden hebben de meeste bescherming gekregen, qua omvang en maatregelen. De bescherming richt zich op het weren van activiteiten en stoffen die de kwaliteit van het grondwater en het oppervlaktewater nadelig kunnen beïnvloeden. Het plangebied ligt geheel in het waterwingebied De Groeve. Dit waterwingebied is door de provincie aangemerkt als 'minder kwetsbaar'.

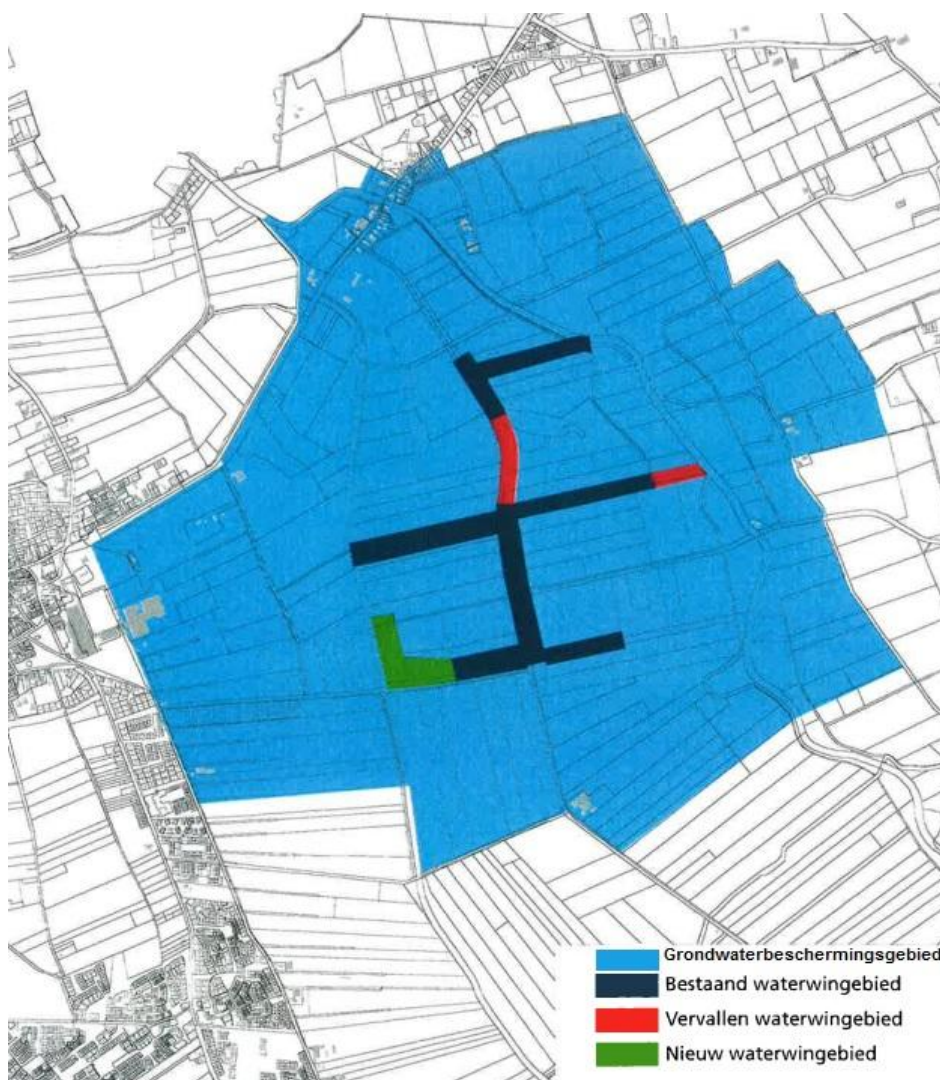
In de provinciale omgevingsverordening is het plangebied aangewezen als gebied dat dient ter bescherming van het grondwater. Het plangebied is opgebouwd uit de volgende zones:

- waterwingebied;
- grondwaterbeschermingsgebied.

Aanpassing begrenzing waterwingebied.

Het Waterbedrijf Groningen heeft bij brief van 8 september 2015 aan de provincie Drenthe verzocht om aanpassing van het waterwingebied De Groeve als gevolg van het realiseren van het project Tussenwater.

Gezien de omvang van de wijziging en het feit dat de putten en het gewijzigde waterwingebied op gronden komen te liggen die in eigendom zijn van het waterbedrijf, is geen openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Provinciale staten hebben op 16 december 2015 de begrenzing van het waterwingebied van de grondwaterwinning De Groeve, zoals staat aangegeven op kaart A behorende bij de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe aangepast overeenkomstig de bij dat besluit behorende Bijlage A, die in figuur 3.2 is opgenomen.

Figuur 3.2: Uitsnede Kaart A: Stiltegebieden, infra en (grond)water (bron: Provinciale Omgevingsverordening Drenthe (wijziging waterwingebied De Groeve, 16 december 2015))

Het is cruciaal dat het grondwater binnen de grondwaterbeschermingsgebieden niet verontreinigd raakt. Via het beleid voor de ruimtelijke ordening kan het risico op verontreiniging door grondwaterbelastende functies worden verkleind. Het ruimtelijke-ordeningsbeleid:

1. bevordert ruimtelijke functies die bijdragen aan kwalitatief goed grondwater;
2. stelt voorwaarden aan ruimtelijke functies om het risico op grondwaterverontreiniging te verkleinen;
3. weert functies die een risico op grondwaterverontreiniging met zich meebrengen. Deze functies mogen alleen worden toegelaten als alternatieven ontbreken en als er zwaarwegende maatschappelijke argumenten voor zijn ('nee-tenzij beleid'). Het gaat daarbij in elk geval om de volgende functies:
 - a. nieuwe infrastructurele werken;
 - b. woningbouwontwikkelingen;
 - c. grootschalige recreatieve ontwikkelingen;
4. verbiedt functies die een te groot risico vormen voor de kwaliteit van het grondwater:
 - a. industriële ontwikkelingen of nieuwe bedrijventerreinen;
 - b. nieuwe begraafplaatsen of terreinen waar verstrooiing van as plaatsvindt;
 - c. WKO-installaties.

De provincie ziet toe op het verankeren van grondwaterbeschermingsgebieden in ruimtelijke plannen. Grondwaterbeschermingsgebieden worden daarom bij ruimtelijke ontwikkelingen aangemerkt als een provinciaal belang.

In het 'Inrichtingsplan Tusschenwater' worden ten aanzien van waterwinning de volgende doelen beoogd:

- het in stand houden van de leveringszekerheid en capaciteit van de drinkwaterwinning;
- geen negatieve beïnvloeding van de waterkwaliteit in het (grondwaterbeschermings- en drinkwaterwin)gebied.

In paragraaf 2.2. zijn de plannen ten aanzien van waterwinning reeds toegelicht.

Ontwerpvergunning Waterwet

Gedeputeerde staten van Drenthe hebben op 22 december 2015 het ontwerpbesluit Waterwet ten behoeve van de drinkwaterwinning "De Groeve" gepubliceerd en vanaf 24 december 2015 tot en met 4 februari 2016 ter inzage gelegd met de mogelijkheid voor het indienen van een zienswijze door een ieder.

Kort samengevat luidt het voorgenomen besluit o.a. als volgt:

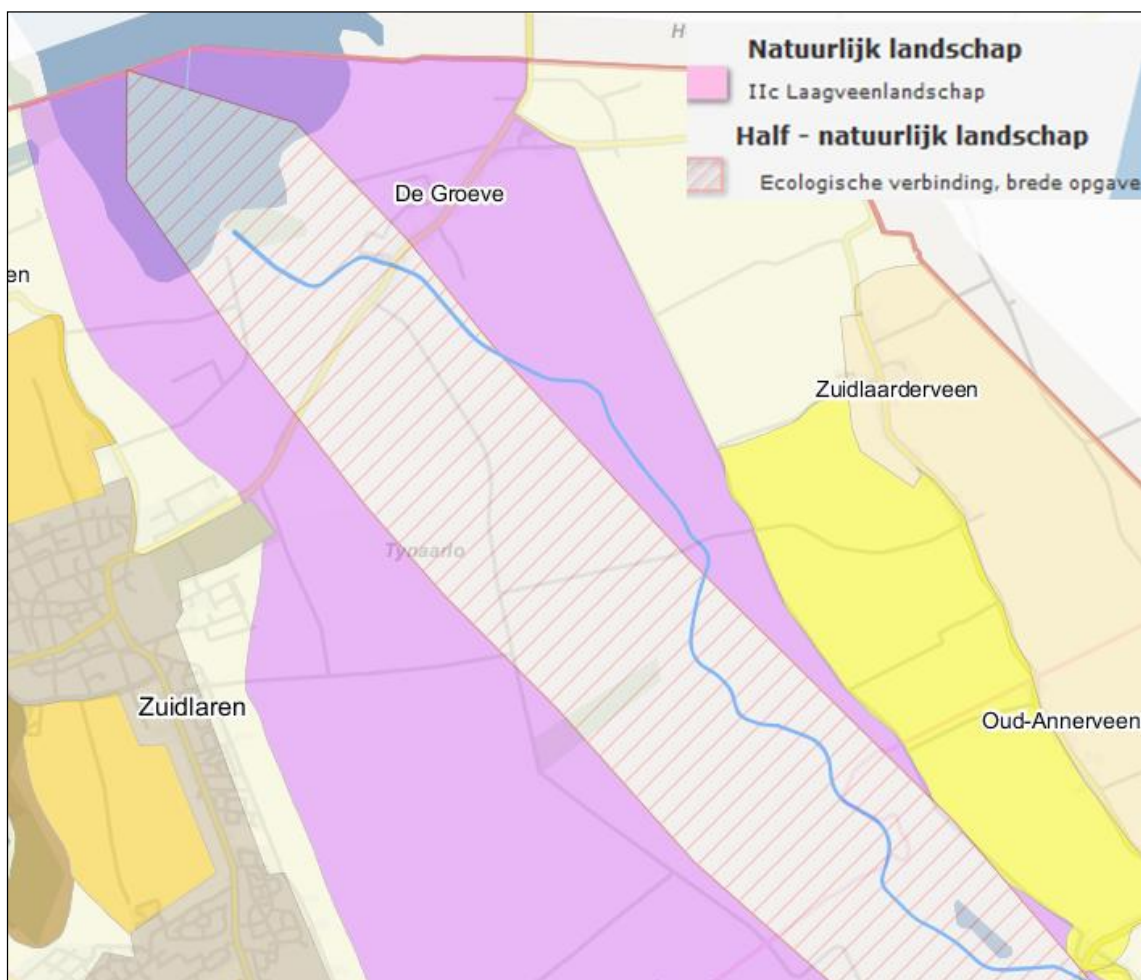
- a. De vergunning van 16 april 1979 aan NV Waterbedrijf Groningen in te trekken en door de inwerkingtreding van deze vergunning te vervangen;
- b. Aan NV Waterbedrijf Groningen vergunning te verlenen voor het onttrekken van maximaal tien miljoen kubieke meter grondwater per jaar;
- c. Het laten vervallen van zes putten met de nummers 8, 9, 10, 11, 26 en 27;
- d. Het plaatsen van vijf nieuwe putten die worden voorzien van de putnummers 46, 47, 48, 49 en 50. De situatie is op de kaart "situatie winputten PS De Groeve v.a. 2016" weergegeven en als bijlage bij deze toelichting opgenomen.
- e. De vergunning te verlenen voor onbepaalde tijd. Aanpassing van de vergunning kan plaatsvinden indien er aanleiding toe is;
- g. Het grondwater wordt alleen onttrokken voor de productie van drinkwater voor de openbare drinkwatervoorziening. Daarnaast wordt 15.000 kubieke meter bij de aanleg van de nieuwe putten gebruikt. Dit is het water uit de ruwwaterleiding en zal in het watervoerend pakket vloeien. Uit de bronnen wordt 20.000 m³ als werkwater gebruikt, dat zal worden geloosd op het nabijgelegen oppervlaktewater of eventueel het riool.

Aan de ontwerpvergunning zijn voorschriften verbonden.

Ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater is het grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied in het bestemmingsplan voorzien van een gebiedsaanduiding.

Gastvrije natuur - Natuurvisie 2040

Provinciale staten (PS) hebben op 2 juli 2014 de Natuurvisie 2040 Drenthe 'Gastvrije natuur' vastgesteld. In de visie wordt gestreefd naar natuur die tegen een stootje kan, die beleefbaar is voor mensen en die bijdraagt aan de economische ontwikkeling van Drenthe.

Figuur 3.3: Kaart Doelen Natuur en Landschap 2040

De visie voor het plangebied Tusschenwater is als volgt geformuleerd:

'In 2040 is het gebied een Laagveenlandschap. Dit is een overwegend open moerassig landschap waarbinnen ook andere typen natuur voorkomen. Natuurlijke ontwikkeling van laagveenmoeras staat onder invloed van kwel, stagnatie van regenwater, inundatie van de beek, stroming van water en begrazing. Lokaal op hogere gedeelten en aan de randen is bos- en struweelopslag, en er zijn grazige vegetaties. Er wordt niet of amper ingegrepen door de mens; de enige bemoeienis is de eventuele inzet van grote grazers in het gebied. Voor sommige gebieden zal voorlopig nog bijsturing door beheer nodig zijn. Tot de gebiedscondities en omgevingsomstandigheden goed genoeg zijn om de natuur zijn eigen gang te laten gaan.'

Conclusie

Het plan draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen van het provinciaal beleid.

3.3 Regionaal beleid

Hunzevisie 2030

In 2014 presenteerde Het Drentse Landschap en Het Groninger Landschap, samen met de Natuur en Milieufederaties Drenthe en Groningen en het Wereldnatuurfonds, een nieuwe Hunzevisie 2030. De Hunzevisie 2030 bouwt voort op de eerste Hunzevisie uit 1995. Voor de komende jaren staan de volgende vier uitdagingen centraal:

- Hunzegebied: natuurgebied van bron tot Waddenzee;
- driesterrenkwaliteit Hunzedal zorgt voor nieuwe economie;
- CO2-vastlegging en duurzame energie als nieuwe gebiedsmotoren;
- een robuust, klimaatbestendig watersysteem.

Het Hunzegebied is nog niet af. Tussen bron en monding ontbreken nog cruciale schakels. Een van deze schakels is het gebied Tusschenwater. De komende jaren willen partijen invulling geven aan deze schakels.

Conclusie

Dit plan geeft verdere invulling aan de realisatie van de Hunzevisie.

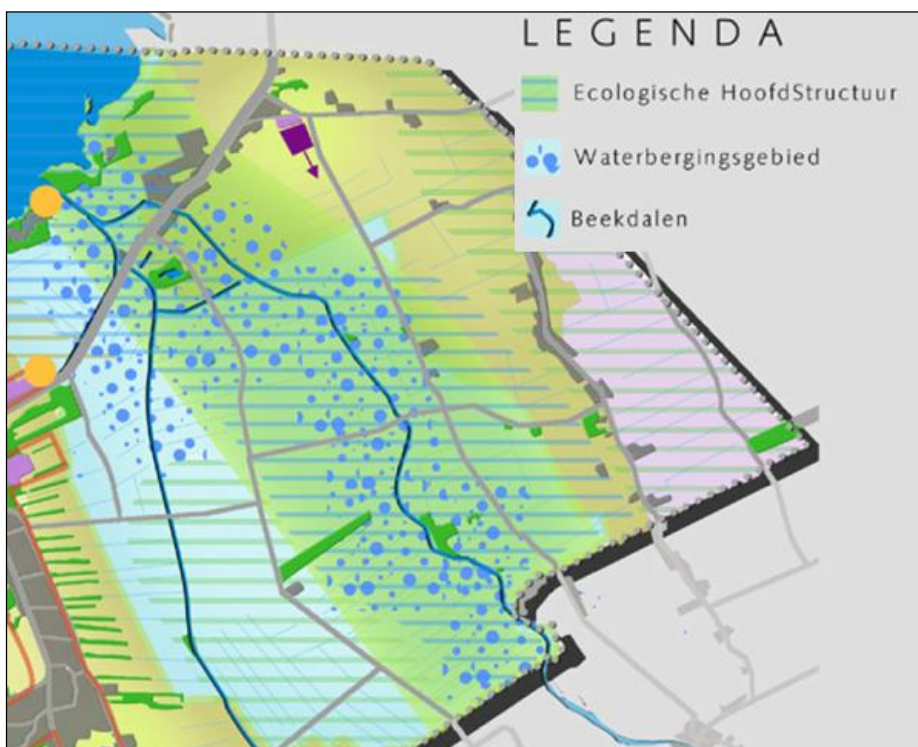
3.4 Gemeentelijk beleid

Structuurplan Tynaarlo, september 2006

In het Structuurplan Tynaarlo heeft de gemeente haar ambities opgeschreven voor de komende 10 tot 20 jaar. Tynaarlo wil over 15 jaar nog steeds een groene gemeente met karaktervolle dorpen zijn. De woonfunctie is sterk en de grote, samenhangende natuurterreinen geven een ondertoon van rust. Dat is de buitenkant. De gemeente herbergt echter gelijktijdig een dynamische en veelzijdige economische 'binnenkant' van grote en kleine bedrijven.

Samengevat zijn de ruimtelijke ambities voor de toekomst:

- een groene gemeente met aandacht voor duurzame ontwikkeling;
- een gemeente van verrassende rust door de waardevolle landschappen en grote natuurterreinen;
- een aangename woongemeente met karaktervolle, leefbare dorpen;
- wonen in kleine kernen waar het samen leven nog centraal staat;
- een economisch gezonde gemeente door sterke werkgelegenheidsclusters;
- een gemeente met een vitaal platteland waar een veelzijdige, vernieuwde economie tot ontwikkeling is gekomen;
- een gemeente met gemeenschappelijke voorzieningen voor jong en oud;
- een gemeente met toeristische trekpleisters die van nationale betekenis zijn;
- een gemeente die voor haar eigen inwoners en toeristen over tal van routestructuren beschikt om te recreëren.

Figuur 3.4: Uitsnede Structuurplankaart Tynaarlo.

In het Structuurplan wordt Tusschenwater aangemerkt als een van de concrete projecten die de 'Groene Long' versterken. Met Groene Long worden de landschappelijke en ecologische waardevolle delen van de gemeente bedoeld. Het streven is om zoveel mogelijk van de Groene Long af te blijven. Ontwikkeling is wel mogelijk maar moet wel zwaarwegend zijn en landschapelijk goed inpasbaar. Daarnaast worden ontwikkelingen nagestreefd die de Groene Long moeten versterken.

Tusschenwater heeft op de Structuurplankaart een functie gekregen als ecologische Hoofdstructuur, waterbergingsgebied en beekdal.

Structuurvisie Landschapsontwikkelingsplan Tynaarlo

In het Structuurplan uit 2006 is de integrale visie op de ruimtelijke inrichting van de gemeente Tynaarlo neergelegd. Het Landschapsontwikkelingsplan is een thematische uitwerking van dit structuurplan, waarin de ambities ten aanzien van het landschap worden aangescherpt en waaraan een uitvoeringsplan is gekoppeld. De Structuurvisie Landschapsontwikkelingsplan (LOP) Tynaarlo is vastgesteld door de raad op 8 december 2009.

Het LOP beschouwt het stelsel van beekdalen als de belangrijkste drager voor een duurzame ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Tynaarlo. Het stelsel van beekdalen zorgt voor eenheid en samenhang op het niveau van de gemeente als geheel en legt de verbinding met de omliggende Drentse en Groningse gemeente.

In het LOP staat dat het plan Tusschenwater invulling geeft aan de Hunze als robuuste verbindingzone en inzet op de omvorming tot één van de grootste natte beekdalgebieden van Nederland. Er wordt ingezet op het behoud van de Hunze als beek in een natuurlijke laagte met restanten van oude meanders en bestaande natuurgebieden. De gemeente wil het Hunzedal volgens de lopende planvorming ontwikkelen.

Conclusie

Het plan draagt bij aan het realiseren van de doelstellingen van het gemeentelijk beleid.

4 Effecten op de omgeving en randvoorwaarden

4.1 Water

Op grond van artikel 3.1.6. van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen welke een beschrijving bevat van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In deze paragraaf dient te worden uiteengezet of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater.

Vooralsnog wordt alleen fase 1 ingericht. In het navolgende wordt ingegaan op de effecten van het inrichtingsplan voor fase 1 op de waterhuishouding op de omgeving. In fase 2 vinden voorlopig geen ingrepen plaats die invloed kunnen hebben op de waterhuishouding in de omgeving.

Huidig watersysteem

Het grondwatersysteem binnen het gebied bestaat uit vier watervoerende grondwaterpakketten. Deze watervoerende pakketten worden gescheiden door slecht doorlatende (klei-)lagen. In de diepere ondergrond wordt drinkwater gewonnen door de drinkwaterwinning De Groeve. Dit watervoerend pakket wordt gevoed door kwelstromen vanaf de Hondsrug. Dit beïnvloedt het grondwater op circa 30 tot 90 m diepte. Het bovenste watervoerende pakket wordt met name door het oppervlaktewatersysteem en deels door de drinkwaterwinning beïnvloed.

Het gehele gebied maakt onderdeel uit van het bemalingsgebied Oostermoer (totaal oppervlakte circa 7.435 ha). Met gemaal Oostermoer wordt de polder bemalen richting de Eemskanaalboezem. De Hunze / Oostermoerse Vaart die tussen kaden ligt, doorsnijdt het gebied van zuid naar noord met een hoger peil (boezem NAP +0,53 m) over een lengte van circa 4,5 km. In het noordwesten wordt het plangebied begrensd door een boezemvaart: het Havenkanaal. Leiding 2 vormt de hoofdafwatering van het gebied. Via een tweetal onderleiders onder de Hunze door watert het landbouwgebied oostelijk van de Hunze af richting Leiding 2. Het peilbeheer is afgestemd op de landbouwkundige functie. Dat wil zeggen dat het zomerpeil hoger is dan het winterpeil.

Toekomstig watersysteem

Een deel van het gebied (Groeveveld) wordt permanent aangesloten op de Eemskanaalboezem. Hierdoor inundeert een groot deel van dit gebied. Binnen het Groeveveld wordt de huidige gekanaliseerde loop gedempt en vervangen door een oorspronkelijk meanderende loop. De kaden worden verlegd naar de randen van het Groeveveld.

Het gebied tussen de Hunze en het Havenkanaal (Tusschenwater en Burgvoort) zal in de winter onderdeel uitmaken van de boezem. Een zogenoemde "blauwe as" vormt de stromende verbinding tussen Hunze en Havenkanaal. Ter plaatse van de kruising met Leiding 2 wordt een grote onderleider in Leiding 2 aangebracht waardoor de nieuwe natte verbinding bovenlangs het landbouwkundig watersysteem kruist. Rondom het gebied worden boezemkaden aangelegd. Vanaf het voorjaar wordt deze verbinding verbroken via een afsluitbare in- en uitlaatwerk en zakt de waterstand langzaam uit. De bouwvoor van de permanent overstroomde delen wordt afgegraven om de waterkwaliteit van de Hunze en Zuidlaardermeer niet te verslechteren.

In het natuurontwikkelingsgebied worden de peilen flink verhoogd met maximaal circa 1,10 m. Een natuurlijk peilverloop met hoge waterstanden in de winter en lagere waterstanden in de zomer wordt gerealiseerd. Rondom het natuurontwikkelingsgebied wordt een brede kwelsloot aangelegd om vernattingseffecten op de omgeving te voorkomen. In het overige deel van het bestemmingsplangebied blijft het huidige landbouwkundige watersysteem gehandhaafd.

Omdat in het gebied dat inundeert vanuit de boezem zes drinkwaterputten liggen, worden deze om waterkwaliteitsredenen verplaatst naar de zuidzijde van het natuurontwikkelingsgebied buiten de boezemkaden.

Wateraspecten

Waterveiligheid

Door de herinrichting van het gebied wordt het gebied voor een groot deel (circa 170 ha) in de winter toegevoegd aan de Eemskanaalboezem. Hierdoor wordt extra waterberging in het boezemsysteem gerealiseerd. De maximale bijdrage aan de boezemberging bedraagt circa 1,7 miljoen m³. Dit komt de waterveiligheid van de Eemskanaalboezem ten goede.

De nieuw te realiseren kaden rondom fase 1 en de bestaande kade langs de resterende genormaliseerde Hunze waarborgen de veiligheid van het achterland. Deze kaden hebben een veiligheidsmarge van 0,50 m hoogte ten opzichte van een berekende maximale waterstand van 1x per 100 jaar. De minimale kruinhoogte bedraagt NAP +2,00 m. De waterveiligheid bovenstrooms wordt verbeterd door de toename van de boezemberging.

Wateroverlast

De afvoer van het omliggende landbouwgebied blijft gewaarborgd en wordt verbeterd door lagere peilen en uitgebaggerde watergangen. De meanderaanleg en demping van de gekanaliseerde Hunze resulteren niet in extra wateroverlast bovenstrooms. De afmetingen van de meanders zijn afgestemd op het behoud van het huidige waterstandverloop.

De grondwaterstand in het natuurontwikkelingsgebied wordt verhoogd. Dit komt ten goede aan de gewenste natte natuurdoelen. De grondwatersituatie buiten de kaden in de omliggende landbouwpolder zal voor de landbouw niet verslechteren. Dit wordt bewerkstelligd door de aanleg van brede kwel sloten met een laag polderpeil.

Grondwaterkwaliteit

Als gevolg van de plannen zal de grondwaterkwaliteit veranderen. In overleg met het waterbedrijf Groningen is deze verandering als niet-noemenswaardig bezwarend effect beschouwd ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Door het verplaatsen van een aantal drinkwaterputten wordt een negatieve beïnvloeding verder voorkomen. Hierdoor wijzigt de begrenzing van het grondwaterbeschermingsgebied. De afsluitbare in- en uitlaat voorkomt dat ongewenste verontreiniging in het plangebied door calamiteiten in het bovenstrooms gelegen afvoergebied optreedt.

Oppervlaktewaterkwaliteit

De voorgestelde maatregelen in het plan zijn erop gericht de KRW-waterlichamen Hunze en Zuidlaardermeer op een voldoende kwaliteitsniveau te brengen (het zogenaamde Gewenst Ecologisch Potentieel). Voor de Hunze in het algemeen betekent dit dat de beek ten zuiden van het Zuidlaardermeer in zijn geheel een 'oorspronkelijke' meanderende loop terugkrijgt. Voor het Zuidlaardermeer wordt gestreefd naar een helder en plantenrijk meer.

In het gebied Tusschenwater zal de ontwikkeling van (vloed)moerassen in beperkte mate fosfaat vasthouden en door het verhogen van het grondwater wordt veenoxidatie beperkt. Ook verliest het gebied zijn op de landbouwfunctie gerichte bemesting. Door de nutriëntrijke bovengrond te verwijderen op de plaatsen die permanent onder water zullen komen te staan, wordt fosfaatverrijking van het Zuidlaardermeer voorkomen of voldoende beperkt. Er is weliswaar een tijdelijke verhoogde kans op een hoge fosfaatbelasting maar het project draagt op de korte als op de lange termijn bij aan de verbetering van het Zuidlaardermeer.

Het plan Tusschenwater draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van Hunze en Zuidlaardermeer.

Voor de overige wateren treden geen veranderingen ten aanzien van waterkwaliteit en ecologie op.

Verdroging

Er is geen sprake van ongewenste verdroging als gevolg van de maatregelen. De voorgenomen peilverlaging in het landbouwgebied zorgt voor een beperking van natschades als gevolg van opgetreden maaiveld dalen door veenoxidatie in voorgaande jaren.

Natte natuur

Het natuurontwikkelingsplan zorgt voor een uitbreiding van natte natuur op een oppervlakte van circa 250 ha. Paai- en opgroei gebied voor vis en een natuurlijke peildynamiek worden gerealiseerd.

Beheer en onderhoud

In overleg met waterschap Hunze en Aa's, waterbedrijf Groningen en stichting Het Drents Landschap is het beheer en onderhoud afgestemd en is de bereikbaarheid van het nat doorstroomprofiel voor onderhoudsvoertuigen gewaarborgd.

Vergunningen

In het kader van de Waterwet dient een watervergunning (Keur) te worden aangevraagd voor het aanpassen van de waterhuishoudkundige situatie, zoals de aanleg van duikers en het eventueel graven van greppels/sloten.

Watertoets

Bij de planvorming voor het natuurontwikkelingsproject Tusschenwater is het waterschap als waterbeheerder nauw betrokken geweest. Het plan Tusschenwater (fase 1) betreft een samenwerkingsverband van het waterschap Hunze en Aa's, Waterbedrijf Groningen, Stichting het Drentse Landschap, gemeente Tynaarlo en de provincie Drenthe. De voorgenomen waterhuishoudkundige maatregelen zijn afgestemd met het waterschap. Op deze wijze is invulling gegeven aan "de watertoets". Het waterschap heeft een positief wateradvies afgegeven.

4.2 Bodem

Grondbalans

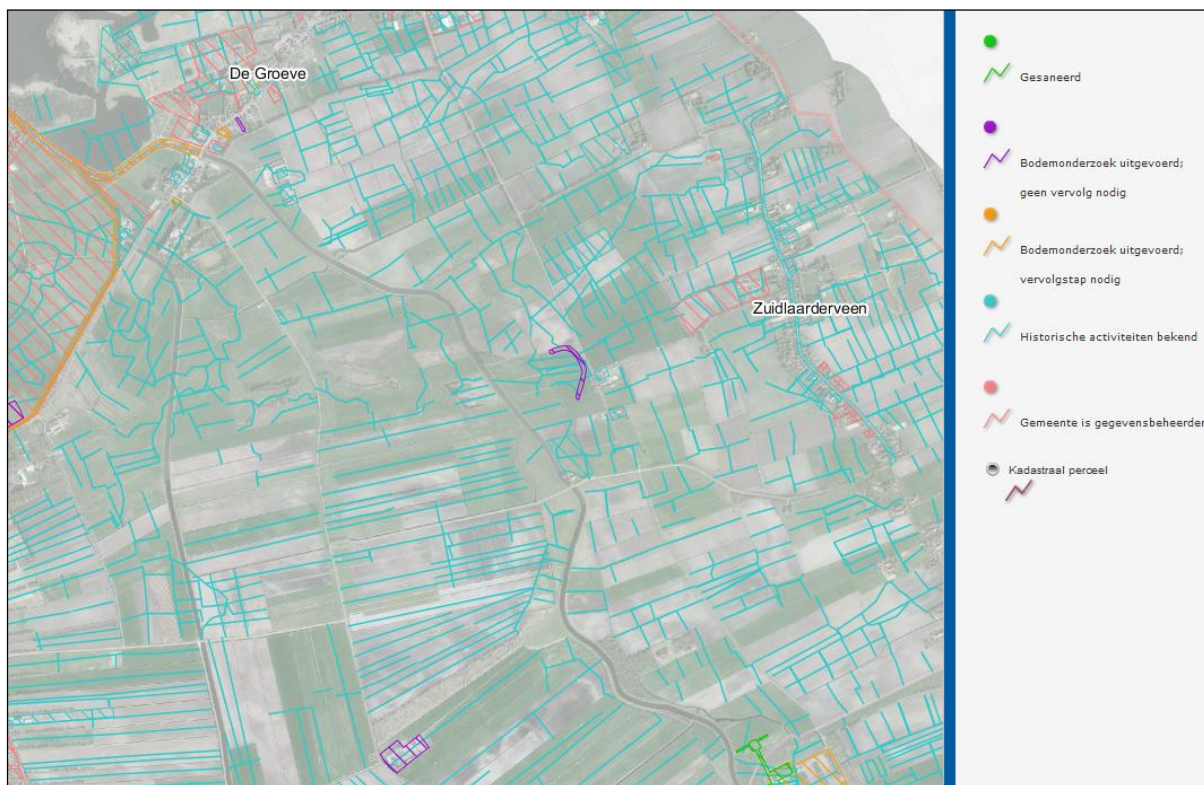
Bij de realisatie van het inrichtingsplan van fase 1 komt grond vrij en is grond nodig voor bijvoorbeeld de aanleg en ophoging van kaden. Het uitgangspunt is dat per deelgebied zo veel mogelijk met een gesloten grondbalans wordt gewerkt. Vanwege de aanwezigheid van veen en moerig materiaal is niet alle grond die vrij komt geschikt om te worden hergebruikt ten behoeve van ophogingsmateriaal voor kaden. Daarom wordt een deel van de benodigde (klei)grond van buiten het gebied aangevoerd. In tabel 4.1 is een globale grondbalans voor het plan opgenomen.

Inrichtingsmaatregel	Vrijkomende grond (m3)	Benodigde grond (m3)
Vrijkomende bovengrond	2260.500	
Vrijkomend zand	80.000	
Zand putten	0	
Zandbehoefte voor kaden		68.000
Grond voor kaden		149.000
Grond voor inklinken		30.000
Grondoverschot (verwerken in terrein)		36.000
Totaal	306.000	306.000

Tabel 4.1: grondbalans

Bodemverontreiniging

De provinciale bodeminformatiekaart geeft aan dat er historische (bedrijfs)activiteiten hebben plaatsgevonden in het gehele plangebied (zowel fase 1 als fase 2). Dit betekent dat bodemverontreinigingen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Gezien het huidige gebruik als landbouw- en waterwingebied wordt verwacht dat het geen ernstige bodemverontreinigingen betreft. Wanneer daadwerkelijk afgeplagd gaat worden, zal een gedetailleerd bodemonderzoek moeten plaatsvinden.

Figuur 4.2: bodeminformatiekaart plangebied (bron: www.drenthe.info/kaarten)

4.3 Ecologie

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet. De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en Faunawet (landelijk). Om de effecten van het inrichtingsplan van fase 1 op de natuur te beoordelen is een natuurtoets en een notitie over broedvogels uitgevoerd (Grontmij, Natuurtoets Tusschenwater, 2015), zie bijlagen 3 en 4. Aanvullend hieraan is een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet uitgevoerd om de externe werking van de verplaatsing van drinkwaterputten en het peilbesluit op het Natura 2000 gebied de Drentsche Aa te onderzoeken (Grontmij, Voortoets fase 1, 2015), zie bijlage 5.

Natuurbeschermingswet Zuidlaardermeergebied

Het plangebied ligt buiten de begrenzing, maar wel in de buurt van Natura 2000 Zuidlaardermeergebied. Er is beoordeeld in hoeverre sprake is van externe werking.

- Broedvogels: van de kwalificerende broedvogels porseleinhoen, roerdomp en rietzanger wordt allen rietzanger in het plangebied waargenomen. De inrichting heeft geen negatief effect op de kwalificerende broedvogels. Het areaal geschikt leefgebied zal door de inrichting voor porseleinhoen, roerdomp en rietzanger sterk toenemen waardoor deze deelpopulaties (weliswaar buiten de grens van Natura 2000-gebied) een bijdrage leveren aan het instandhoudingsdoel behoud of verbetering van kwaliteit en oppervlakte door deze soorten. Significante negatieve effecten kunnen met zekerheid worden uitgesloten.
- Niet--broedvogels: van de niet-broedvogels kolgans, toendrarietgans, smient, kleine zwaan en slobbeend worden met name kolgans en toendrarietgans en smient in beperkte mate

waargenomen in het plangebied. De inrichting zal leiden tot verlies van oppervlakte foerageergebied voor drie niet-broedvogels. Er is in en rond het Zuidlaardermeergebied meer oppervlakte foerageergebied beschikbaar dan benodigd. Ondanks het verlies van een relatief kleine oppervlakte foerageergebied blijft er ruim voldoende geschikt foerageergebied op korte afstand van de slaapplekken beschikbaar. De inrichting heeft geen negatief effect op de instandhouding van kolkans, toendrarietgans en smient. Significant negatieve effecten kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

- Fosfaat: Verhoging van het grond- en oppervlaktewaterpeil in grote delen van het plangebied leidt zonder maatregelen tot een toenemende mobilisatie van fosfaat. Vrijkomend fosfaat zal afgevoerd worden naar het Zuidlaardermeer waardoor de biotoopkwaliteit van kwalificerende broedvogels zou kunnen afnemen. Daarom voorziet de inrichting erin dat de voedselrijke bovengrond van alle terreingedeelten binnen de kaden die permanent een hoger waterpeil krijgen wordt afgegraven. Gelet op de te nemen maatregel om voedselrijke bovengrond van de permanent geïnundeerde terreingedeelten te verwijderen, de ligging in de benedenloop van de Hunze met een van nature voedselrijk karakter, het zeer voedselrijke oppervlaktewater van het Zuidlaardermeer, en de ongevoeligheid van de kwalificerende broedvogels roerdomp, porseleinhoen en rietzanger voor verzuivering van hun biotoop, en de ongevoeligheid voor voedselverrijking van de niet-broedvogels kleine zwaan, kolkans, toendrarietgans, slobeend en smient leidt een (tijdelijke) beperkte toename van fosfaten als gevolg van de vernatting van Tusschenwater in het water van het Zuidlaardermeer niet tot negatieve effecten op de instandhouding van genoemde broed- en niet-broedvogels. Significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.
- Stikstof: In de tijdelijke fase van de inrichting van het gebied worden machines gebruikt waardoor tijdelijk de hoeveelheid stikstof in de lucht toeneemt. De biotoopkwaliteit van kwalificerende vogels zou hierdoor beïnvloed kunnen worden. Porseleinhoen, rietzanger, kleine zwaan, kolkans, toendrarietgans, slobeend en smient zijn niet gevoelig voor stikstofverrijking. Roerdomp is wel gevoelig voor stikstofverrijking. De staat van instandhouding van de kwalificerende broed- en niet-broedvogels, behoudens roerdomp, ondervindt geen negatieve effecten als gevolg van stikstofverrijking. Roerdomp heeft echter geen last van verzuivering als gevolg van stikstofverrijking. Wel als er onvoldoende waterriet aanwezig is. De ontwikkeling van waterriet is echter primair afhankelijk van het gevoerde peilbeheer. De stikstofverrijking is verder van tijdelijke aard. Negatieve effecten op roerdomp als gevolg van de inrichting van het gebied waardoor tijdelijke stikstofverrijking plaats vindt zijn zodoende niet aan de orde. Significant negatieve effecten op de kwalificerende broedvogels kunnen worden uitgesloten.
- Effecten van recreatief medegebruik op kwalificerende niet-broedvogels als gevolg van verstoring: De bestaande ontsluitingswegen rond Tusschenwater blijven grotendeels gehandhaafd, en er worden geen nieuwe wegen of paden aangelegd. Jaarrond is het toegestaan om op de kaden te wandelen en buiten het broedseizoen is het toegestaan om in het natuurgebied te wandelen. Het gedeelte De Dijk dat centraal in het plangebied ligt wordt ingericht als fiets-/wandelpad. Deze route is alleen buiten het broedseizoen toegankelijk. Ook de tussenkade is voor wandelaars alleen buiten het broedseizoen toegankelijk. Het gebruik van het in te richten natuurgebied zal door wandelaars toenemen, met name vanwege wandelaars die buiten het broedseizoen op kaden wandelen. In het natuurgebied zullen niet of nauwelijks ganzen aanwezig zijn, waardoor verstoring niet aan de orde is. Verstoring door wandelaars op de kade van ganzen die buiten de grens van het natuurgebied aanwezig zijn wordt niet verwacht omdat dit voor ganzen ongeschikte terreingedeelten zijn (verdicht gebied; wegen met bebouwing, natuurgebied). Alleen ten noordoosten van het plangebied is kans op beïnvloeding in een relatief klein gebied niet helemaal uit te sluiten. Verstoring door verandering van het gebruik door recreanten zal niet leiden tot negatieve effecten op niet-broedvogels. Het recreatieve medegebruik past binnen de ontwikkelingsruimte zoals aangegeven in het Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 Zuidlaardermeergebied. Significant negatieve effecten kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

Natuurbeschermingswet Drentsche Aa

De externe werking van de inrichting van natuurgebied Tusschenwater en de daarvoor noodzakelijke verplaatsing van een aantal drinkwaterputten is, samen met de maatregelen van een peilbesluit in en rond natuurgebied Tusschenwater, onderzocht voor Natura 2000-gebied Drentsche Aa.

- Er zijn, met uitzondering van één heideveentje (habitattype H7110B), geen hydrologische effecten ter plaatse van verdrogingsgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied Drentsche Aa berekend. Ook potentiële waarden voor ontwikkeling van stuifzandheiden en heischrale vegetaties worden niet beïnvloed. De freatische grondwaterstanden en de diepe stijghoogten blijven onveranderd (effect <2cm). Ook de berekende kwelflux verandert niet (Effect <0,01 mm/dag).
- Ter plaatse van het heideveentje blijft het berekende effect beperkt tot een marginale stijghoogteverlaging kleiner dan 5 cm (2-5 cm) in het watervoerende pakket onder het veen. De freatische grondwaterstand en de wegzijging worden daarbij niet beïnvloed. Er is daarmee geen effect op de waterbalans van het veentje. Gelet op de bodemopbouw wordt bij de marginale verlaging van de stijghoogten geen verandering verwacht op de kwaliteit van de storende lagen (door bv veenoxidatie), waardoor de waterbalans ook op termijn niet zal veranderen.
- Significante negatieve hydrologische effecten van het inrichtingsplan natuurontwikkeling en waterberging Tusschenwater, inclusief verplaatsen drinkwaterputten, op de instandhoudingsdoelen in het Drentsche Aa-gebied worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op habitattypen en soorten die gevoelig zijn voor verandering van de stikstofdepositie is aan de orde gedurende de uitvoeringsfase. De effecten zijn eenmalig en tijdelijk van aard. In de eindfase na inrichting zijn negatieve effecten uitgesloten.
- De tijdelijke effecten zijn op basis van de grondbalans en een worst-case situatie wat betreft gebruikt materieel berekend met Aerius. Uit de berekeningen is gebleken dat de tijdelijke verhoging van stikstofdepositie ruim onder de grenswaarde van 0,05 mol/ha/jaar blijft. Negatieve effecten zijn derhalve niet aan de orde.
- Significante negatieve effecten als gevolg van verandering van de stikstofdepositie worden met zekerheid uitgesloten.

EHS-beleid

Van de wezenlijke kenmerken die de kwaliteit van de EHS bepalen zijn de kernkwaliteiten natuur en rust beoordeeld.

Oppervlakte EHS

Er vindt geen oppervlakteverlies van EHS plaats. Het gebied wordt ingericht om de EHS-doelstelling voor het Hunzedal te realiseren. De inrichting is gericht op het herstel van het beekstelsel, door gebruik te maken van de potenties en de nog aanwezige landschaps- en natuurwaarden die aanwezig zijn in het gebied. De oppervlakte natuur is in de eindsituatie vele malen groter dan in de huidige situatie.

Karakteristieke soorten

In het gebied zijn enkele gebiedskarakteristieke planten- en diersoorten aanwezig. Ondanks dat de inrichting leidt tot een ander, meer dynamisch waterbeheer, is het aannemelijk dat genoemde gebiedskarakteristieke soorten in de nieuwe situatie leefgebied kunnen behouden of uitbreiden. Binnen de grenzen van het plangebied is echter wel een verschuiving in het ruimtegebruik van de leefgebieden te verwachten ten opzichte van de huidige situatie.

In de beoordeling wordt ervan uitgegaan dat er aantasting van natuurwaarden plaatselijk niet te voorkomen is, maar dat de inrichting leidt tot een verbetering van de oppervlakte en kwaliteit van leefgebied van gebiedskarakteristieke soorten. Het inrichtingsplan realiseert de gewenste EHS-doelen.

Kwaliteitsverlies oppervlaktewater Hunze en Zuidlaardermeer

De voorgestelde maatregelen in het plan zijn erop gericht de KRW-waterlichamen Hunze, Zuidlaardermeer en Foxholstermeer op een voldoende kwaliteitsniveau te brengen (het zogenaamde Gewenst Ecologisch Potentiëel).

Voor de Hunze in het algemeen betekent dit dat de beek ten zuiden van het Zuidlaardermeer in zijn geheel een 'oorspronkelijke' meanderende loop terugkrijgt. Voor het Zuidlaardermeer wordt gestreefd naar een helder en plantenrijk meer.

In het gebied Tusschenwater zal de ontwikkeling van (vloed)moerassen in beperkte mate fosfaat vasthouden en door het verhogen van het grondwater wordt veenoxidatie beperkt. Ook ver-

liest het gebied zijn op de landbouwfunctie gerichte bemesting. Door de nutriëntrijke bovengrond te verwijderen op de plaatsen die permanent onder water zullen komen te staan, wordt fosfaatverrijking van het Zuidlaardermeer voorkomen of voldoende beperkt. Het plan Tusschenwater draagt bij aan de kwaliteitsverbetering van Hunze en Zuidlaardermeer.

Verstoring tijdens aanlegfase of in eindfase (vogels)

In de aanlegfase zal zo veel mogelijk buiten de broedperiode van vogels gewerkt worden. Als dat plaatselijk niet mogelijk is worden voorafgaand aan de werkzaamheden maatregelen getroffen om effecten te voorkomen of te beperken. Ook zal rekening gehouden worden met de gevoelige periode van kwetsbare soorten zoals kleine modderkruiper, poelkikker, waterspitsmuis en bever.

In het winterhalfjaar is verstoring van ganzen wellicht niet te voorkomen. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar. Ook is bekend dat deze soorten weinig hinder ondervinden als in hun omgeving gewerkt wordt. Aanbevolen wordt om gefaseerd in ruimte en tijd te werken waardoor delen van het gebied tijdelijk beschikbaar blijven voor ganzen.

In de eindsituatie zal de mate van verstoring niet of nauwelijks wijzigen ten opzichte van de huidige situatie. In het broedseizoen mag het gebied niet betreden worden en op de Hunze is kanoën niet toegestaan. Door het afsluiten van het deel van De Dijk en van de tussenkade tijdens het broedseizoen zal de mate van rust in de kern van het gebied toenemen.

Conclusie

De natuurontwikkeling Tusschenwater veroorzaakt plaatselijk verlies van natuurwaarden, maar voor het gebied als geheel neemt de oppervlakte en kwaliteit van de EHS fors toe. De EHS-doelen worden gerealiseerd. Significante negatieve effecten op de huidige en potentiële kernkwaliteiten natuur en rust kunnen uitgesloten worden.

Flora- en faunawet

Onderzocht is in hoeverre de inrichting kan leiden tot beschadiging van beschermde planten en hun groeiplaats, dood of verwonding van voorkomende beschermde dieren, opzettelijke veront- rusting van beschermde dieren en/of aantasting van vaste rust- en verblijfsplaatsen van beschermde dieren.

Beschermde planten

Plaatselijk is de beschermde waterdrieblad (tabel 2 Ffwet) en zwanenbloem (tabel 1 Ffwet) aangetroffen. De groeiplaats van waterdrieblad wordt voor een kleine oppervlakte vergraven. Ter plaatse van de groeiplaats zal echter het waterpeil jaarrond ruim 50 cm wordt opgezet waardoor het watertype wijzigt. Het gevolg is dat de groeiplaats ongeschikt wordt voor waterdrieblad. Ook de groeiplaatsen van zwanenbloem zullen plaatselijk sterk wijzigen. Met behulp van de voorgestelde mitigerende maatregelen zoals verplaatsen zullen waterdrieblad en zwanenbloem (grotendeels) behouden kunnen blijven.

Beschermde zoogdieren

In het plangebied worden licht beschermde zoogdieren aangetroffen (tabel 1 Ffwet). De zwaar beschermde vleermuis (tabel 3 Ffwet, bijlage IV habitatrichtlijn) is niet waargenomen in het plangebied.

Langs de Hunze is de zwaar beschermde bever (tabel 3 Ffwet, bijlage IV Habitatrichtlijn) aangetroffen maar voor zover bekend zijn er geen burchten in het gebied aanwezig.

In het plangebied zijn verschillende locaties met leefgebied van de waterspitsmuis (tabel 3 Ffwet, bijlage 1 AmvB) aanwezig, en er zijn locaties met potentieel leefgebied voor waterspitsmuis.

Omdat er zorgvuldig gewerkt gaat worden ondervinden licht beschermde soorten tijdens de uitvoeringsfase geen negatieve effecten. In de nieuwe situatie is voor alle licht beschermde zoogdieren voldoende geschikt leefgebied beschikbaar.

De zwaar beschermde waterspitsmuis gaat door de permanente en periodieke vernatting van het gebied andere leefgebieden betrekken dan nu het geval is. De waterspitsmuis gaat profiteren van de vernatting, de toenemende dynamiek, en de toename van biotooptypen zoals natte bosjes, rietuigten en moeras en natte open terreingedeelten. Rond de natte terreingedeelten

blijft voldoende droog gebied beschikbaar voor hun holen. Omdat de beoogde permanente vernatting in de inrichtingsfase geleidelijk wordt doorgevoerd, en de natuurlijke seizoensdynamiek tussen zomer en winter in de eindsituatie ook geleidelijk verloopt, heeft waterspitsmuis ruim voldoende tijd om zo nodig iets drogere terreingedeelten te betrekken. In het plangebied gaat als gevolg van de inrichting het leefgebied van waterspitsmuis ruimtelijk weliswaar verschuiven, maar de functionaliteit tussen vaste rust- en verblijfplaats wordt niet aangetast. Na de uitvoeringsfase neemt het areaal geschikt leefgebied voor waterspitsmuis, en ook voor bijvoorbeeld de bosspitsmuis, door de voorgestelde inrichting sterk toe.

Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de zwaar beschermde bever aanwezig. De migratie van bever wordt niet benadeeld omdat er altijd een open waterverbinding aanwezig blijft in de Hunze via de bestaande loop of via de nieuw te graven meanders. Eventuele tijdelijke barrières overdag (etmaalafdammingen) zijn smal en gemakkelijk oversteekbaar voor bever. Migratie tussen de noordelijk en zuidelijk van het plangebied aanwezige burchtlocaties en oeverholten blijft hierdoor gewaarborgd. De functionaliteit van het leefgebied voor bever wordt in de aanlegfase niet worden aangetast. In de eindsituatie neemt het areaal voor bever geschikt leefgebied sterk toe. Het betreft nieuwe potentiële vestigingslocaties voor burchten en holen op de hogere koppen langs stromend water en het betreft een sterke toename van geschikte vegetaties langs open water zoals rietmoeras en moerasbos met onder andere wilgensoorten.

De inrichting van Tusschenwater heeft in de aanlegfase en de eindfase geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de licht beschermde zoogdieren en de zwaar beschermde bever en waterspitsmuis. De functionaliteit van het leefgebied van bever en waterspitsmuis wordt niet aangetast. In de nieuwe situatie neemt de oppervlakte en kwaliteit van geschikt leefgebied voor bever en waterspitsmuis sterk toe. Effecten op vleermuizen zijn niet aan de orde. Mogelijk dat het areaal geschikt foerageergebied toeneemt voor de soorten die buiten het plangebied hun verblijfplaats hebben.

Beschermde broedvogels

In het plangebied maken diverse broedvogels gebruik van het grootschalig open agrarisch en bloemrijk grasland, moeras en bos/bosrand. De inrichting leidt tot een sterke verschuiving in biotooptypen. Het areaal grasland neemt sterk af ten gunste van open water, moeras en nat grasland. Het areaal vochtig en droog grasland is relatief beperkt. Ook is er in de toekomst meer struweel en (moeras)bos aanwezig.

Het toekomstige beheer met extensieve vormen van hooien en/of begrazen leidt tot een structureel landschap. Dit bepaalt, samen met de voorgenomen vernatting, in sterke mate de structuur van het landschap en de habitats van de vogelpopulatie.

In de aanlegfase wordt zoveel als mogelijk gewerkt buiten het broedseizoen zodat effecten op broedvogels worden voorkomen. Als er wel in het broedseizoen werkzaamheden wordt gewerkt, wordt eerst vastgesteld of er nesten beschadigd of broedvogels verstoord worden. Overtrekking van de Flora- en faunawet wordt daarmee voorkomen. In de eindfase is het gebied van groot belang voor kritische broedvogels. Hieronder vallen de broedvogels waarvoor Natura 2000 Zuidlaardermeergebied is aangewezen. De vogelpopulatie kent in de eindfase een hogere mate van diversiteit dan in de huidige situatie en omvat een groter aandeel kritische (bedreigde) vogelsoorten.

Beschermde amfibieën

In het plangebied is de licht beschermde bruine kikker, meerkikker en bastaardkikker (tabel 1 Ffwet) en de zwaar beschermde poelkikker (tabel 3 Ffwet, bijlage IV Habitatrichtlijn) op diverse plaatsen aangetroffen.

Voor de poelkikker geldt dat de vernatting geleidelijk wordt doorgevoerd, er is een natuurlijke dynamiek in de gebruiksfase, en er is een blijvende aanwezigheid van geschikt voortplantings-, foerageer- en overwinteringsbiotoop. De actieradius van poelkikker is dermate groot dat zij in staat is om het huidige leefgebied ruimtelijk te verschuiven naar ander geschikt gebied. De functionaliteit van het leefgebied zal niet wezenlijk worden aangetast: er blijft voldoende voortplantingswater en foerageer- en overwinteringsbiotoop beschikbaar, en deze oppervlakte zal in

de nieuwe situatie bovendien sterk uitbreiden. Door tijdens de uitvoering zorgvuldig te werken en met de inrichting rekening te houden met de leefgebiedseisen van poelkikker en de licht beschermde amfibieënsoorten en hun gevoelige periode wordt overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen.

Beschermde vissen

In het plangebied is kleine modderkruiper verspreid over het gehele plangebied aangetroffen in zowel kleine als wat bredere sloten. Het leefgebied is aanvullend op basis van habitatkenmerken vastgesteld. Grote modderkruiper is tijdens het meest recente onderzoek niet aangetroffen. In het verleden is grote modderkruiper eenmalig aangetroffen in een sloot aan de westzijde van de Hunze. Potentieel leefgebied is aanwezig in het westelijke deel van Burgvoort maar hier is de soort niet aangetroffen.

De terreininrichting wordt uitgevoerd buiten de gevoelige periode van kleine modderkruiper. In de nieuwe situatie is meer geschikt leefgebied voor kleine modderkruiper aanwezig. De soort kan zich goed handhaven in het nieuwe vernatte systeem met zowel open boezemwater als enigszins geïsoleerd gelegen sloten. In de nieuwe situatie kan de soort zich plaatselijk ruimtelijk verplaatsen en zich handhaven op andere plekken zoals Osbroeken. De functionaliteit van het leefgebied wordt niet aangetast, en het voor de soort geschikte leefgebied wordt sterk uitgebreid. Tijdens de uitvoering wordt zorgvuldig gewerkt buiten de gevoelige periode van de kleine modderkruiper. Overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen.

Beschermde dagvlinders en libellen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Negatieve effecten worden uitgesloten.

Cumulatie van effecten

In het gebied Tusschenwater en omgeving zijn geen initiatieven en projecten bekend waarbij het Waterschap, de gemeente of provincie Drenthe is betrokken. In het kader van de Natuurbeschermingswet gaat het om ontwikkelingen waarover een besluit is genomen. Initiatieven worden niet betrokken bij de beoordeling van mogelijke cumulatieve effecten. Een cumulatief negatief effect als gevolg van voorgenomen plannen en projecten is daarom niet aan de orde.

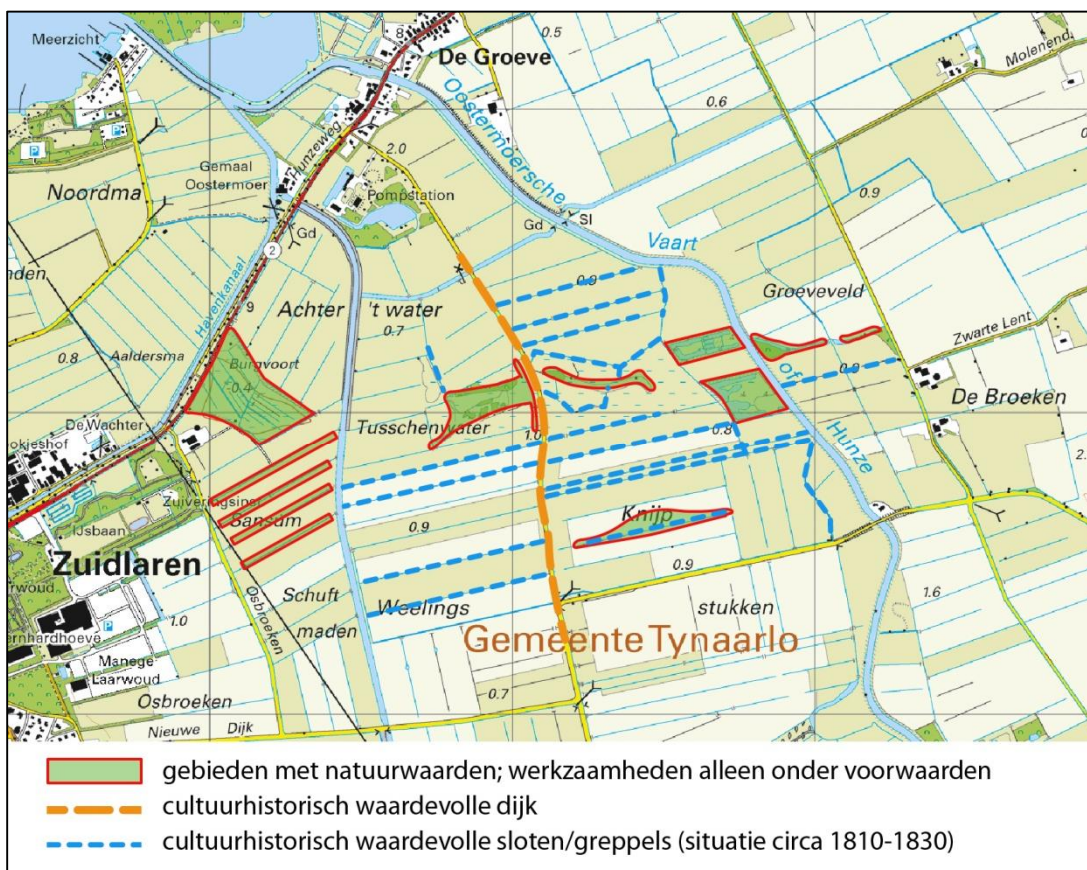
Mitigerende maatregelen

In het navolgende worden enkele maatregelen beschreven die negatieve effecten voorkomen of beperken. Opgemerkt wordt dat deze mitigerende maatregelen niet noodzakelijk zijn om te komen tot de beschreven afwegingen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Maatregelen en inrichtingsplan fase 1

De volgende maatregelen zijn doorgevoerd in het inrichtingsplan:

- Behoud van terreingedeelten waar zich nu waardevolle vegetaties bevinden of waar zaadbronnen aanwezig zijn van de gebiedskaracteristieke vegetaties zoals moeras, moerasbos, nat schraalland en sloten/meanders met kwelvegetaties. Deze gedeelten zijn aangegeven in figuur 4.3. Het betreft een kaart met restpopulaties/zaadbronnen van doelsoorten, conform het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. (2012). Op deze kaart zijn ook de cultuurhistorisch waardevolle sloten en dijken aangegeven. Deze patronen hebben veelal ook een hogere natuurwaarde dan 'jonge' sloten en zijn behalve lokaal leefgebied/groeiplaats voor dieren en planten, ook zaadbron van water- en moerasplanten.

Figuur 4.3: Locaties met te behouden vegetaties in verband met de aanwezigheid van (kwelindicerende) doelsoorten van moeras, moerasbos en nat/vochtig schraalland. Tevens aangegeven de cultuurhistorisch waardevolle landschapselementen uit de periode 1813-1830.

- Graven van geul ten behoeve van de Hunze, met jaarrond stromend water ten behoeve van beek- en poldervissen; in- en uitlaat met voor vissen passeerbare voorzieningen.
- Uitvoeren van milieutechnische maatregelen zodat op grote schaal vloedmoeras kan ontstaan.
- Kaden hebben aan de natuurzijde geleidelijke oevers die vloeiend overgaan in het maaiveld. Doel is om in de buitenranden een (kunstmatige) gradiënten te hebben naar natuurgebied.
- De kaden in het noordoosten van het plangebied hebben een extra brede vooroever. De afstand tussen de hoogwaterlijn met de Kieviterij is ≥ 50 meter. De afstand tussen de hoogwaterlijn en het noordoostelijk gelegen landbouwgebied is ook vele tientallen meters. Op deze wijze is er een brede bufferzone tussen hoog water en landbouwgebied gerealiseerd. Tevens biedt de brede oever meer weerstand tegen golfslag en is de kade onaantrekkelijk voor de bever om er een burcht te maken. De bever heeft voldoende alternatieve burchtlocaties ter beschikking.
- Maken van beekbegeleidende terreinhoogten, zodanig dat zij ook een functie vervullen als hoogwatervluchtplaats en overwinteringsplek voor de zwaar beschermde poelkikker, waterspitsmuis en als rust- en vaste verblijfplaats voor de zwaar beschermde bever.
- Stromend water ten opzichte van kaden zo situeren dat het niet aannemelijk is dat bever een verblijfplaats maakt in de kade.
- Binnen de kaden verwijderen van voedselrijke bovengrond op de plekken die jaarrond onder water zullen staan op boezemniveau. Daarmee wordt fosfaatverrijking van het water voorkomen of sterk beperkt.
- De cultuurhistorisch waardevolle sloten (zie figuur 4.3) blijven, waar dat haalbaar en zinvol is, als ondiepe sloot of greppel behouden en lokaal een functie vervullen als leefgebied voor poelkikker, waterspitsmuis en kleine modderkruiper. Ook zijn de sloten leefgebied voor algemeen in Nederland voorkomende amfibieën en voortplantingsbiotoop voor gebiedskarakteristieke libellen. Een deel van deze sloten zal 's winters onder water staan, maar 's zomers

herkenbaar blijven. De sloten/greppels hoeven niet beheerd te worden om als herkenbaar cultuurhistorisch patroon en ecologisch waardevol element functioneel te blijven.

- Treffen van maatregelen waardoor het beheer van open water, moeras en graslanden mogelijk is. Met behulp van beheer blijven grote delen van het gebied als open landschap behouden; andere delen zullen zich verdichten. Het betreft dammen tussen te beheren percelen en losplaats voor maaiboot.
- Treffen van maatregelen om in de kern van het plangebied gedurende het broedseizoen voldoende rust te waarborgen. Het gedeelte van De Dijk dat zich tussen de kaden bevindt wordt gedurende het broedseizoen afgesloten. Ook de tussenkade wordt gedurende het broedseizoen afgesloten voor wandelaars.

Maatregelen om in het ontwerp of uitvoeringsplan te verwerken

- In gebied Knijpstukken, buiten de kade, wordt de bouwvoor van de laagte/voormalige geul in het grasland niet verwijderd. Hier zijn in het nattere gedeelte al halfnatuurlijke vegetaties aanwezig die zich kunnen uitbreiden na instellen van een hogere grondwaterstand. Verwacht wordt dat via beheer de gewenste ontwikkeling te realiseren is. Door de bouwvoor niet te verwijderen wordt voorkomen dat zich hier op grote schaal pitrusvegetaties ontwikkelen.
- In gebied Sansum/Osbroeken ten zuiden van Burgvoort, bevinden zich smalle plantensoortenrijke slootjes met ook kwelindicerende plantensoorten. Hoewel hier in de nieuwe situatie geen structurele kwel wordt berekend, is het zinvol om deze sloten als ondiepe sloot of greppel te handhaven. Deze elementen kunnen dan een teveel aan neerslag afvoeren en verzuring van de bodem voorkomen of beperken. Ook bevinden zich hier zaadbronnen waardoor andere delen van het gebied als gevolg van veranderende milieuomstandigheden met gebiedseigen doelsoorten gekoloniseerd kunnen worden. Enkele van deze sloten komen in open verbinding met de nieuwe hoofdloop van het Oude diep/Hunze.

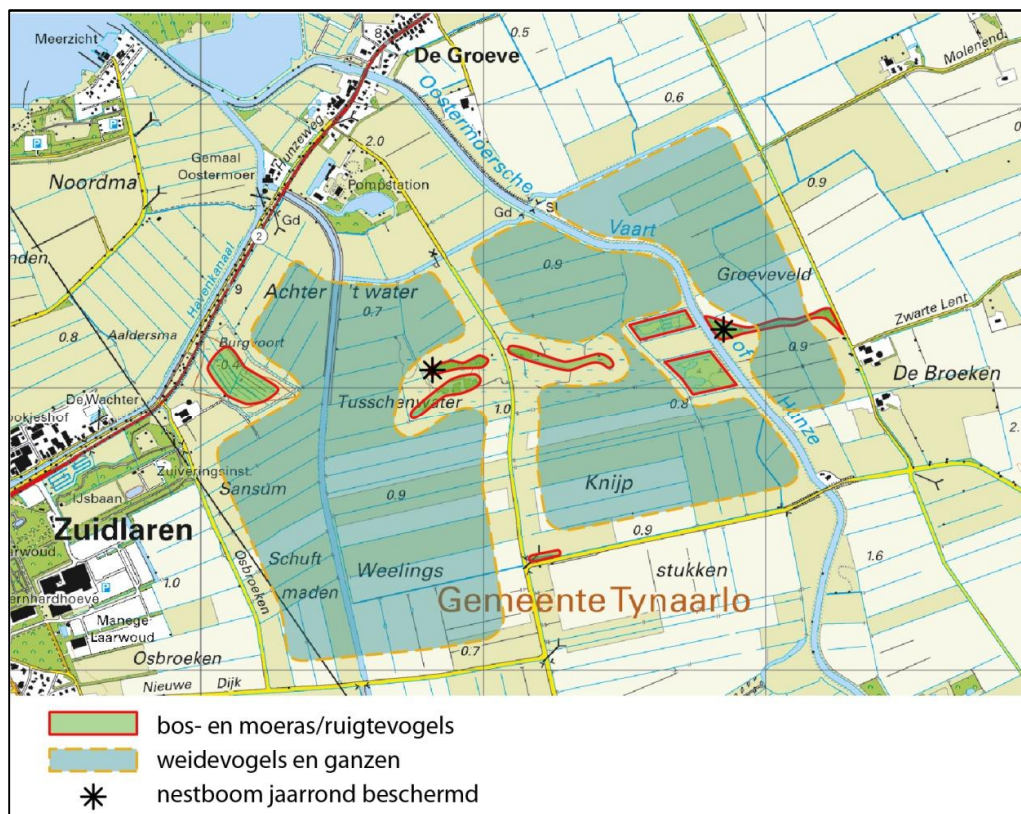
Maatregelen tijdens uitvoeringsfase

Algemeen: het plangebied omvat gevoelige en minder gevoelige terreingedeelten. Dit is afhankelijk van de soort en het seizoen waarin werkzaamheden worden uitgevoerd. De gevoeligheid van het gebied voor de verschillende kritische planten- en diersoorten is in figuur 4.4 a t/m c weergegeven.

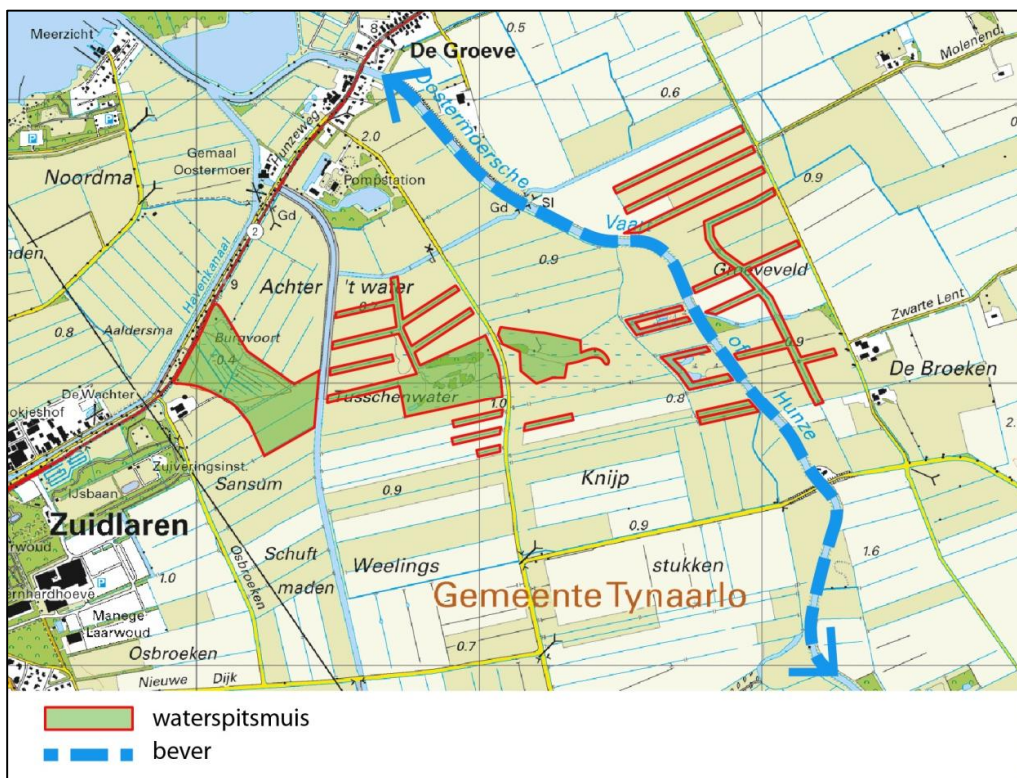
In een op te stellen ecologisch werkprotocol wordt nauwkeurig omschreven hoe de werkwijze moet zijn voor de verschillende beschermde soorten. In het navolgende worden de hoofdlijnen van zorgvuldig werken beschreven.

- Broedvogels: in de aanlegfase is het wenselijk in de meest gevoelige terreingedeelten buiten de broedperiode van vogels wordt gewerkt. Er bestaat hiervoor geen vaste periode maar meestal wordt de periode half maart tot en met juli/begin augustus aangehouden in verband met het voorkomen van zowel weidevogels als bos- en riet-/ruigtevogels in de natuurelementen. Indien het niet te vermijden is dat in het broedseizoen wordt gewerkt, is het noodzakelijk voorafgaand aan de werkzaamheden te bepalen of er nesten van broedvogels aanwezig zijn en/of dat er geen broedende vogels worden verstoord. Dit vereist ecologische begeleiding. Zie figuur 4.4 a.
- Broedvogels met jaarrond beschermd nest: nestboom en omringende bomen handhaven. Werken op voldoende afstand van de nestboom zodat verstoring wordt voorkomen. Zie figuur 4.4 a.
- Wintervogels (ganzen, smient): In het winterhalfjaar is verstoring van ganzen wellicht niet te voorkomen (zie figuur 4.3 a). Er is echter voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar. Ook is bekend dat deze soorten weinig hinder ondervinden als in hun omgeving gewerkt wordt. Geadviseerd wordt om in ruimte en tijd gefaseerd te werken, door werkzaamheden achtereenvolgens in de deelgebieden uit te voeren. Te onderscheiden deelgebieden zijn bijvoorbeeld: gebied ten oosten van Hunze en gebied ten westen van Hunze. In dat geval zijn gedurende langere tijd grote ongestoorde gebieden aanwezig die door ganzen (tijdelijk) kunnen worden benut. De wintervogels kunnen aanwezig zijn in de periode vanaf september tot en met maart/april.

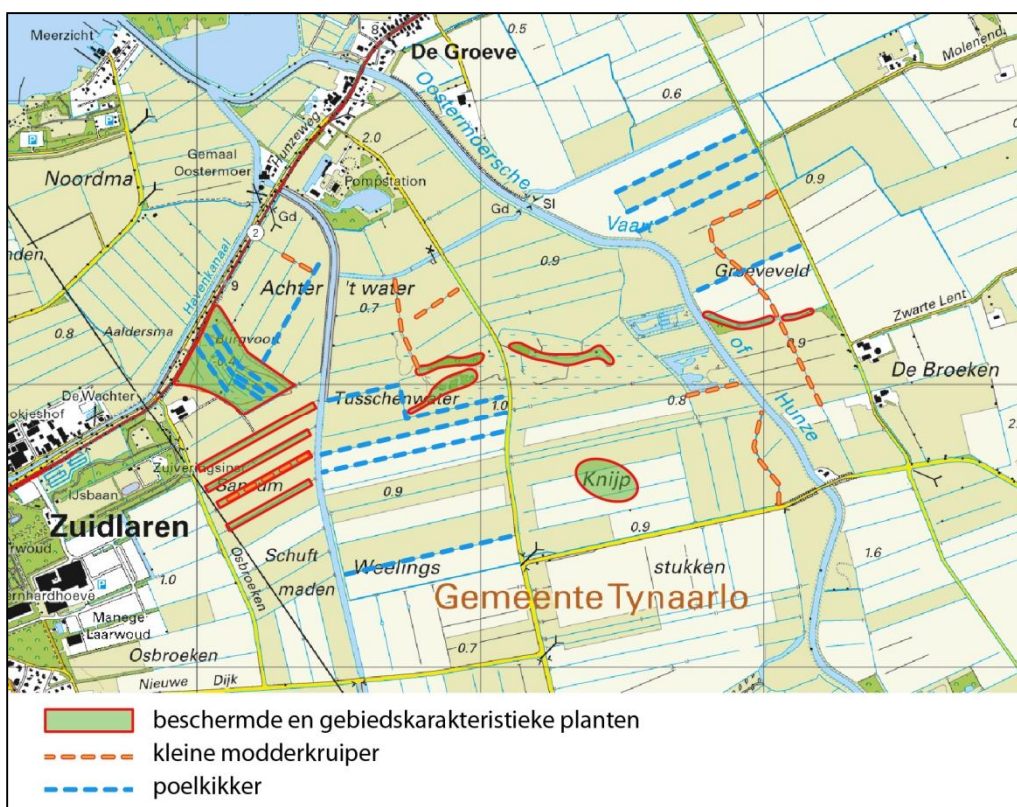
- Zwaar beschermde zoogdieren waterspitsmuis en bever: werken buiten de gevoelige periode van de betreffende soorten. Voor deze kritische soorten geldt een zorgvuldige, aangepaste werkwijze in de aangegeven gevoelige leefgebieden van de betreffende soort (zie figuur 4.4 b). Kritisch zijn de gevoelige perioden van waterspitsmuis (april t/m augustus) en bever (april t/m juli). Voorafgaand aan werkzaamheden in de sloten die van belang zijn voor waterspitsmuis wordt de waterspitsmuis eerst wegvangen en verplaatst naar geschikt leefgebied in de naaste omgeving. Dit geldt in het bijzonder voor het gebied waar jaar rond boezempeil wordt ingesteld en waar de bovengrond wordt verwijderd. Voor bever geldt dat jaar rond een stromende waterverbinding in de Hunze aanwezig is en blijft.
- Licht beschermde kleine zoogdieren zoals muizen en middelgrote zoogdieren zoals egel, haas en marterachtigen: voor de algemene soorten geldt een zorgvuldige manier van werken voor het hele gebied.
- Vissen en amfibieën: werken buiten de gevoelige periode van de zwaar beschermde soorten kleine modderkruiper en poelkikker, of alleen na overleg met de ecooloog. De gevoelige periode voor kleine modderkruiper is april t/m augustus en november t/m januari en van poelkikker voor werkzaamheden in het waterbiotoop: half april t/m half augustus. Voor het landbiotoop geldt een gevoelige periode van half april t/m maart waar werkzaamheden zijn toegestaan mits overleg met de ecooloog is gevoerd. De meest gunstige uitvoeringsperiode voor poelkikker is maart t/m half april. Ten behoeve van algemeen in Nederland voorkomende amfibieën is het noodzakelijk zorgvuldig te werken. De gevoelige gebieden voor vissen en amfibieën zijn aangegeven in figuur 4.4.c.
- Beschermde planten: Waterdrieblad in meander ten oosten van Hunze, zwanenbloem verspreid in gebied: de vegetatie van waterdrieblad/holpijp verzetten naar een gebied met gelijkwaardige bodem- en grondwaterkwaliteit. Er dient toestroom te zijn van licht tot matig mineraalrijk grondwater (Vegter 1990). Het waterpeil moet in dat gebied liggen rond het gemiddelde zomerpeil (het verwachte streefpeil in een relatief droge zomer). Waterdrieblad zal altijd (grond)water binnen het bereik van de wortels moeten hebben. Zwanenbloem verzetten naar sloot met vergelijkbare omstandigheden. Dit kan een standplaats zijn in ondiep water in de sloot zelf of in de oever. De locaties met gebiedskarakteristieke en zwaar beschermde planten zijn in figuur 4.4c aangegeven.

Figuur 4.4a: Gevoelige gebieden voor broedvogels en niet-broedvogels

Figuur 4.4b: Gevoelige gebieden voor zwaar beschermde zoogdieren

Figuur 4.4c: Gevoelige gebieden voor gebiedskarakteristieke en zwaar beschermde planten en zwaar beschermde vissen en amfibieën

Conclusie en mogelijkheden voor vrijstelling

Natuurbeschermingswet

Negatieve effecten op kwalificerende broedvogels worden uitgesloten. De kwalificerende niet-broedvogels verliezen structureel een beperkte oppervlakte foerageergebied, maar er blijft ruim voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar. Negatieve effecten op niet-broedvogels worden uitgesloten.

Door het nemen van passende maatregelen blijft het effect van een toename van fosfaten in de Hunze en het Zuidlaardermeer als gevolg van de verhoging van waterpeilen in het gebied Tusschenwater beperkt. Deze toename leidt niet tot verandering van vegetaties waar de kwalificerende broedvogels van afhankelijk zijn.

Recreatief medegebruik van Tusschenwater leidt niet tot verstoring van kwalificerende niet-broedvogels. Het recreatieve medegebruik past binnen de ontwikkelingsruimte zoals aangegeven in het Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 Zuidlaardermeergebied. Significante negatieve effecten kunnen met zekerheid worden uitgesloten.

Significante negatieve hydrologische effecten en effecten gevolg van verandering van de stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelen in het Drentsche Aa-gebied worden uitgesloten.

Over de bovenstaande conclusies is overeenstemming gevonden met de provincies Groningen en Drenthe.

Flora- en faunawet

Negatieve effecten op enkele licht en zwaar beschermde planten wordt voorkomen door deze voorafgaand aan de werkzaamheden te verplaatsen.

Negatieve effecten op broedvogels worden voorkomen door zoveel mogelijk buiten de gevoelige periode te werken of, als dat niet mogelijk is, tijdig maatregelen te treffen die verstoring voorkomen of beperken.

Negatieve effecten op licht beschermde zoogdieren worden voorkomen door zorgvuldig te werken aan de hand van een ecologisch werkprotocol of activiteitenplan. Negatieve effecten op zwaar beschermde zoogdieren, bever en waterspitsmuis, wordt voorkomen doordat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn en aaneengesloten open water wordt gehandhaafd (bever), respectievelijk veranderingen in waterpeilen geleidelijk worden doorgevoerd en ruim voldoende nieuwe hoogwaterlocaties behouden blijven of worden aangebracht voordat het waterpeil wordt verhoogd (waterspitsmuis). Het nieuwe gebied zal een grotere geschiktheid voor deze soorten hebben dan de huidige situatie.

Negatieve effecten op zwaar beschermde vissen (Kleine modderkruiper) en amfibieën (poelkikker) wordt voorkomen door buiten de gevoelige periode te werken, beschermde soorten voorafgaand aan de werkzaamheden te verplaatsen en/of verhoging van water geleidelijk door te voeren. Het nieuwe gebied zal een grotere geschiktheid voor deze soorten hebben dan de huidige situatie.

Beschermde dagvlinders en libellen zijn niet aangetroffen. Negatieve effecten op deze soortgroepen zijn derhalve niet aan de orde.

In het kader van de Flora- en faunawet is het niet nodig een ontheffing aan te vragen. Wel dient er zorgvuldig gewerkt te worden met het oog op de aanwezigheid van licht, matig en zwaar beschermde planten- en/of diersoorten. Ook bedreigde soorten van de Rode lijst en algemene planten- en diersoorten hebben daar baat bij.

EHS-beleid

De conclusie is dat het in te stellen waterbeheer weliswaar leidt tot aantasting van bestaande natuurwaarden van het Oude diep, maar dat voor het gebied als geheel de kwaliteit van de EHS zal toenemen. Het inrichtingsplan is gericht op de realisatie van de EHS-doelen. Er wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het herstel van het Hunzesysteem, vergroting van de oppervlakte EHS en benutten van de ecologische potenties. Het aspect rust zal niet wezenlijk veranderen. Significante negatieve effecten op wezenlijke kenmerken van de EHS zijn niet aan de orde.

Uit onderhavige toetsing is gebleken dat er geen schadelijke effecten op de zwaar beschermde soorten te verwachten zijn. Er is sprake van werkzaamheden die vallen onder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van gebied waar beschermde soorten van tabel 1, 2 en 3 Ffwet worden aangetroffen. De Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen is zodoende van toepassing.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om een ecologisch werkprotocol op te stellen voor de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van de inrichting van het natuurontwikkelingsgebied, inclusief het realiseren van de nieuwe leidingstrook met waterwinputten en de werkzaamheden ten behoeve van de waterwinning parallel aan De Dijk.

Dit protocol zal onderdeel zijn van de nog op te stellen uitvoeringsplannen en is wat betreft de ecologische aspecten te beschouwen als het uitvoeringsadvies.

Fase 2

In fase 2 vinden vooralsnog geen ingrepen plaats en is nader onderzoek niet nodig. Zodra er wel plannen zijn om dit gebied anders in te richten moeten ook de effecten van deze plannen op de natuur worden onderzocht.

4.4 Landschap

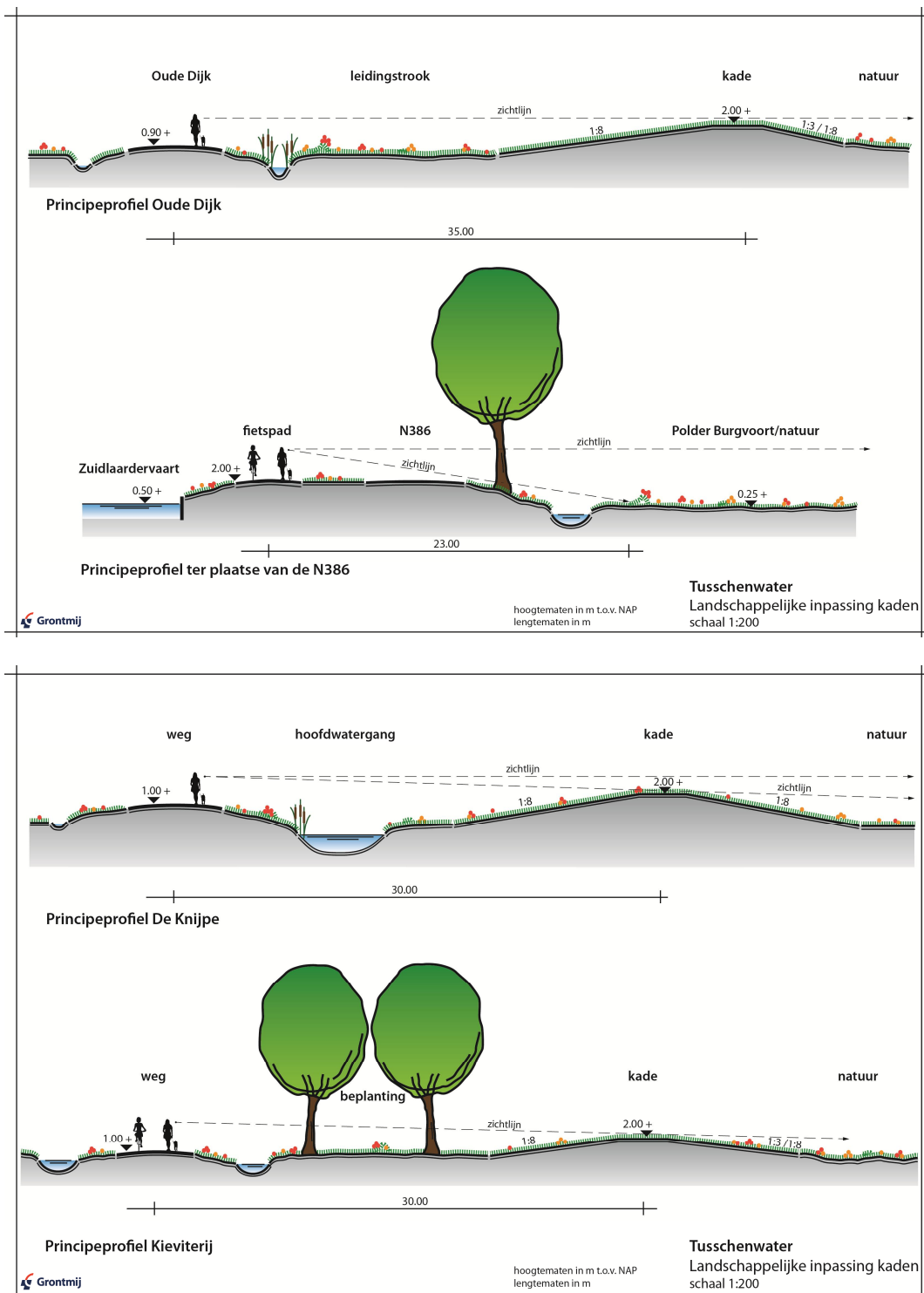
Het plangebied is geomorfologisch gezien een relatief gaaf stroomdallandschap. Het oorspronkelijke stroomdallandschap met de meanderende beek en overstromingsvlakten is echter niet meer aanwezig. Belangrijkste kenmerken en dragers van het landschap zijn de openheid en het agrarische grondgebruik. De historische gaafheid voor het gebied als geheel is gering, en beperkt zich tot restanten van de vroegere Hunzeloop, enkele sloot-verkavelingspatronen en de oude ontsluitingsweg via een lage dijk. De natuurlijke elementen zijn het gevolg van kanalisatie van de Hunze waardoor meanders geïsoleerd zijn komen te liggen en het gevolg van ontwatering en afwatering ten behoeve agrarische beheer. De natuurlijke elementen zijn klein van oppervlakte en sterk door de mens beïnvloed. De sfeer van het landschap is rustig, wijds en saai.

Figuur 4.6: Inpassing kaden

Uit onderzoek is gebleken dat de kruinhoogte nergens hoger wordt dan de ooghoogte van een waarnemer op de bestaande verharde belevingsroutes in en rond het gebied. Op een enkele onverharde belevingsroute via een schouwpad is incidenteel wel sprake van afscherming. De mate van compleetheit van het landschap, en de openheid als belangrijkste drager van het landschap wordt zodoende nergens door een kade aangetast.

De beleving van de kade zelf, als neven- of ondergeschikt element in het landschap, is geoptimaliseerd door bij ophogingen tot 1 meter altijd flauwe taluds toe te passen, en bij ophoging van meer dan 1 meter flauwe taluds toe te passen waar de kade binnen 50 meter van de belevingsroute ligt. De flauwe taluds vormen zoveel mogelijk één geheel met aanwezige hoogteverschillen in het gebied.

Figuur 4.7: principeprofielen landschappelijke inpassing kaden

Bij meerdere trajecten zoals bij De Knijpe, Oude Dijk en Kieviterij is de afstand tussen beleefingsroute en kade relatief groot vanwege aanwezige landschapselementen zoals waterlopen, boom- en bossingels of leidingstroken van het Waterbedrijf. Hier is de kade minder nadrukkelijk aanwezig in het landschap.

De aanwezigheid van kaden leidt er toe dat een zone achter de kade niet meer vanaf de weg zichtbaar is. Deze niet meer beleefbare zone is klein waar de kade laag is en loopt op tot meer dan 150 m waar de kade hoger is.

In de nieuwe situatie is het toegestaan om jaarrond over de kade te wandelen. Hierdoor vindt een sterke uitbreiding plaats van belevingsroutes met een onbelemmerd uitzicht. De kaden hebben geen invloed op neven- of ondergeschikte belevingsaspecten zoals bijvoorbeeld de leeftijd van het landschap, de seizoensvariatie, kleur en grondgebruik.

Er is één locatie aan de noordwestzijde van de Oude Dijk waar de kade ondanks de geringe op-hoging naar verwachting dominant zal zijn ten opzichte van de oude historische situatie. Aanbevolen wordt om de kade in dit gebied te maken door de hogere terreingedeelten vloeiend en reliëfvolgend op te hogen naar waarden van tenminste NAP + 2,0 m, maar ook hoger. Het na te streven beeld is een reliëfrijk glooiend landschap, een hogere kop in het gebied.

De kaden met het voorgestelde ontwerp zijn zo goed mogelijk ingepast in het landschap. De landschapsbeleving verandert weliswaar maar beïnvloedt deze niet negatief. Aanbevolen wordt om ter plaatse van de historische Oude Dijk de betreffende kade op de noodzakelijke waterkerende hoogte te realiseren door middel van reliëfvolgende terreinverhogingen in aansluiting op de hogere delen.

Fase 2

In fase 2 vinden vooralsnog geen ingrepen plaats die effect hebben op het landschap. Als er gedurende de planperiode ingrepen plaats gaan vinden moet worden aangetoond dat de ingreep geen onevenredige afbreuk doet aan het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke waarden.

4.5 Archeologie

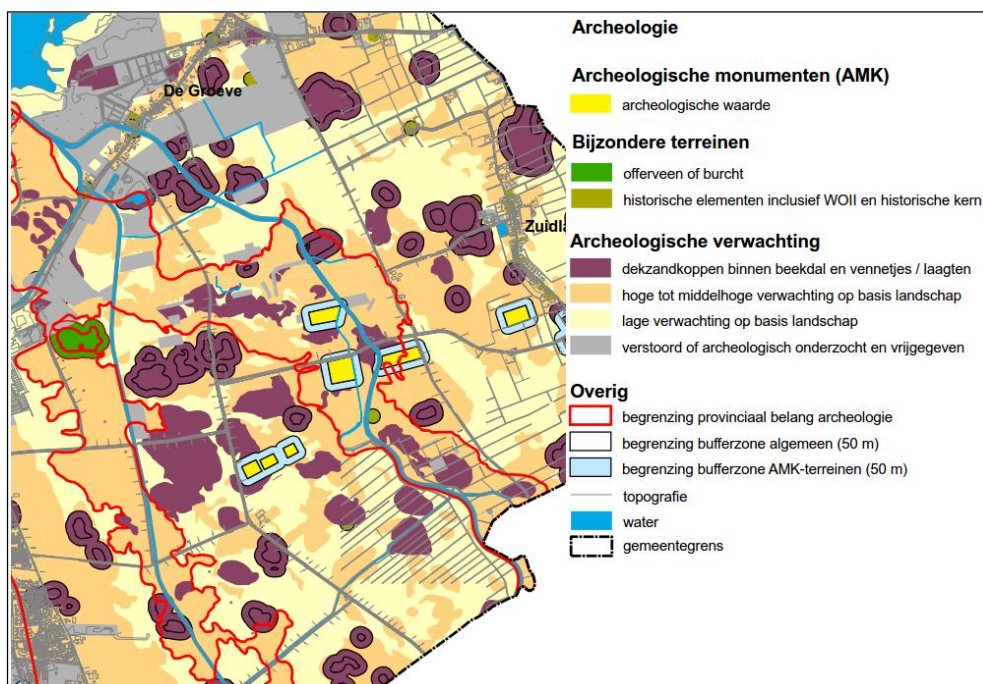
Op 1 september 2007 is de Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMZ), in werking getreden. Met de WAMZ is een stelsel gerealiseerd waarmee het archeologisch erfgoed kan worden beschermd en het archeologisch belang op een natuurlijke manier kan worden meegewogen in de besluitvorming.

De gemeente Tynaarlo heeft haar archeologisch beleid verwoord in een structuurvisie.

Structuurvisie Archeologie Gemeente Tynaarlo, 'Een rijk verleden'.

De gemeenteraad heeft op 28 mei 2013 de structuurvisie archeologie gemeente Tynaarlo 'Een rijk verleden' vastgesteld. In de structuurvisie staat hoe de gemeente Tynaarlo om wil gaan met haar archeologisch erfgoed. Uitgangspunt hierbij is het motto 'streng waar het moet, soepel waar het kan'.

In het gehele plangebied bevinden zich drie terreinen van archeologische waarde (HAW) waarbij onderzoek heeft aangetoond dat zich op die terreinen archeologische waarden bevinden. Een van deze terreinen bevindt zich in fase 1. De overige twee terreinen bevinden zich in fase 2. Deze terreinen zijn niet wettelijk beschermd. De Monumentenwet vraagt wel dat ze planologische bescherming in het bestemmingsplan krijgen.

Figuur 4.8: Uitsnede Archeologische beleidskaart Gemeente Tynaarlo, mei 2013

De 'Bijzondere terreinen van Provinciaal Belang Archeologie' betreffen terreinen waar onderzoek heeft aangetoond dat archeologische resten aanwezig zijn. De terreinen zijn van belang voor het regionale geschiedenisverhaal van Drenthe. Binnen het plangebied gaat het om de vermoedelijke locatie van een middeleeuwse burcht bij Zuidlaren.

De Bijzondere terreinen van Provinciaal Belang Archeologie moeten planologisch worden beschermd door opname in het bestemmingsplan. Bij elke voorgenomen ontwikkeling op locaties van Provinciaal Belang Archeologie moet, via de gemeente, afstemming met de provincie plaatsvinden.

De Rijksuniversiteit Groningen heeft in 2014 onderzoek verricht naar de beschreven middeleeuwse burcht bij Sansum (Zuidlaren). Uit voorlopige veldwerkresultaten blijkt dat de locatie bij Sansum natuurlijk is en dat de "burcht" niet (meer) traceerbaar is.

De provincie Drenthe heeft daarom deze locatie bij het actualiseren van de Omgevingsvisie 2014 niet meer aangemerkt als 'Bijzonder terrein van Provinciaal Belang Archeologie'.

Tevens bevinden zich in het plangebied zones met een hoge tot middelhoge archeologische verwachting op basis van landschap. Dit betreffen zones waarvoor huidig onderzoek en eerder onderzoek op vergelijkbare eenheden heeft aangetoond dat er een grotere dichtheid aan archeologische resten aanwezig is dan gemiddeld. In deze landschappelijk zones kunnen diverse archeologische resten worden verwacht. Zones met een hoge tot een middelhoge archeologische verwachting op basis van landschap betreffen zones die planologisch beschermd moeten worden door opname in het bestemmingsplan.

Het beekdal van de Hunze is aangemerkt als een zone van provinciaal archeologisch belang. Dit is een zone waarin de verwachte archeologische resten van belang zijn voor het regionale geschiedenisverhaal van de provincie Drenthe. Voor de 'beekdalen met veen' geldt een hoge archeologische verwachting.

Voor alle hiervoor genoemde terreinen geldt dat bodemverstorende activiteiten, grootschalige dan wel langdurige grondwaterpeilverlagingen en sloopwerkzaamheden dieper dan de bouwvoor niet zijn toegestaan, tenzij met behulp van een archeologisch onderzoek kan worden aangetoond dat er geen archeologische resten worden bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling.

De zones in het plangebied met een lage archeologische verwachting op basis van landschap zijn vrijgesteld van archeologische onderzoek. Toevalsvondsten moeten worden gemeld. Voor terreinen die in het verleden aantoonbaar zijn verstoord tot onder het niveau waarop archeologische sporen worden verwacht, geldt ook een vrijstelling voor archeologisch vervolgonderzoek. Voor mogelijk verstoord terreinen wordt aanbevolen om door middel van een verkennend booronderzoek te beoordelen wat de exacte aard en diepte van de al bekende verstoring is.

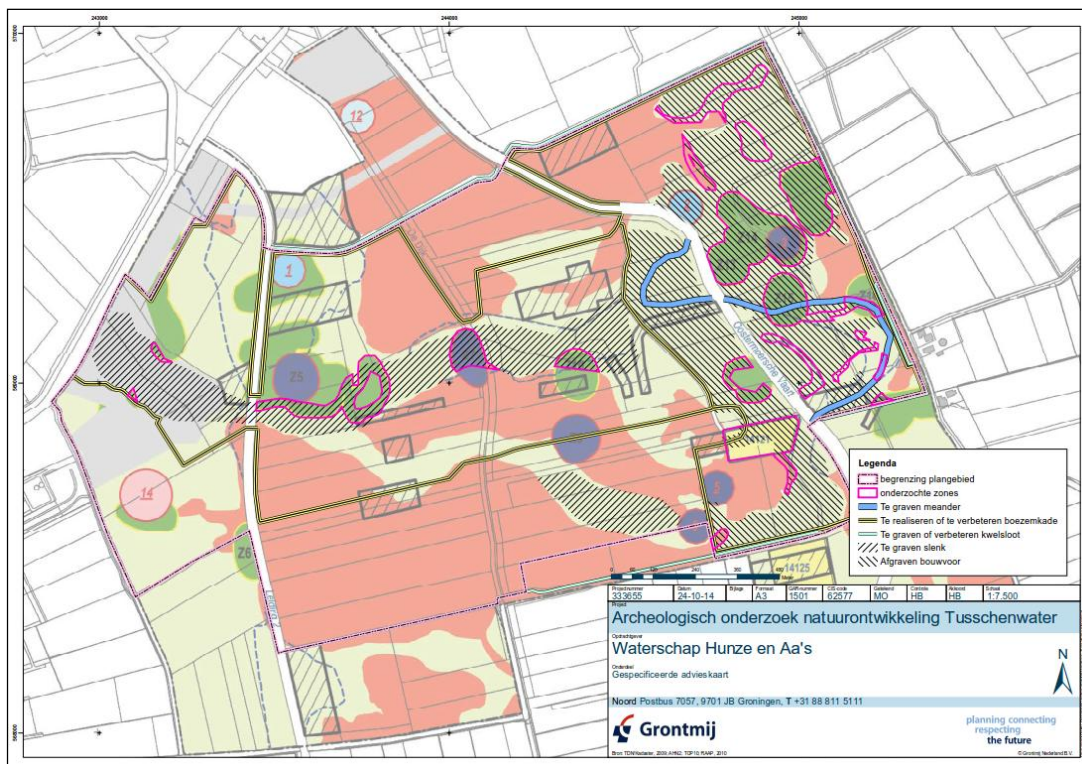
Archeologisch onderzoek

Grontmij heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor het plangebied van fase 1 (Grontmij, GAR 1501 IVO Tussenwater, 2014). Er is een inventariserend veldonderzoek, door middel van boringen, uitgevoerd (IVO-O), zie bijlage 7. Fase 2 van het plangebied is niet onderzocht.

Fase 1 van het plangebied wordt ingericht als natuurgebied met een waterkerende functie. Hiervoor worden oude Hunzemeanders hersteld en wordt het maaiveld op een aantal plaatsen verlaagd. Rondom het plangebied worden kades aangelegd. Fase 1 van het plangebied zal een deel van het jaar onder water staan.

De graafwerkzaamheden die worden uitgevoerd in het kader van de ontwikkeling van fase 1 van het plangebied (het graven van slenken, sloten en meanders; het afplaggen van de bouwvoor) kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verstoren.

In het kader van de Milieueffectrapportage (MER) is in 2010 door RAAP een bureauonderzoek opgesteld, waar met betrekking tot het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting is gegeven. De archeologische verwachting is in overleg met gemeente en provincie in 2013/2014 met betrekking tot de planvorming verder aangescherpt. Tevens is een AHN-analyse van het AHN2 uitgevoerd (ten tijde van de bureaustudie van RAAP nog niet beschikbaar). De archeologische verwachting is vervolgens in het veld door middel van het booronderzoek getoetst.

Figuur 4.9: Gespecificeerde advieskaart archeologische verwachting

Conclusie archeologische waarden

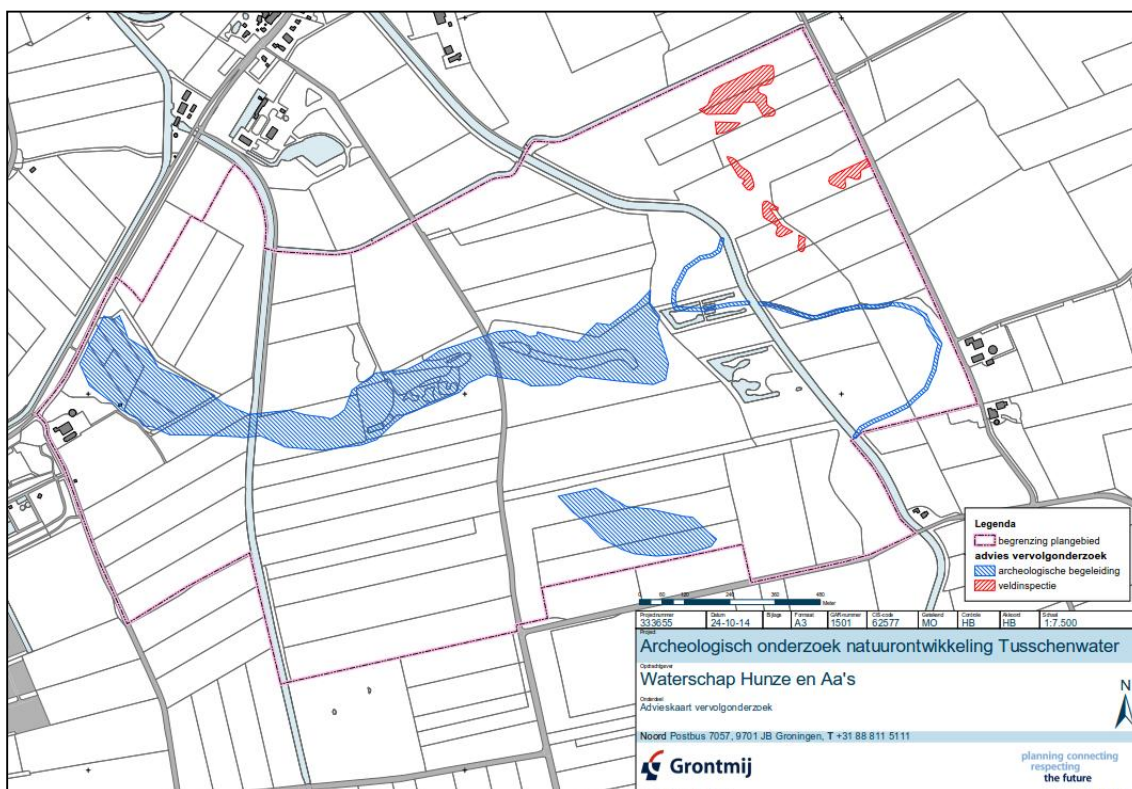
Uit het bureauonderzoek is gebleken dat het landschap ter plekke van het plangebied van fase 1 met name gunstige omstandigheden bood voor bewoning en gebiedsexploitatie tijdens de Steentijd. De dekzandopduikingen in het beekdal zijn geschikte bewoningslocaties voor met name Laat-Paleolithische en Mesolithische jager-verzamelaars. Maar ook in latere periodes is het gebied mogelijk bezocht en/of bewoond. Het onderzoek heeft een sterk op landschapsskenmerken gerichte methodiek gevolgd, waarbij (o.a. door bestuderen van het AHN) onderzocht is op welke locaties mogelijke dekzandopduikingen in de ondiepe ondergrond en/of aan het maaiveld voorkomen.

Uit het veldonderzoek is gebleken dat de bodem in het plangebied van fase 1 bestaat uit zowel dekzand (droge context) als beekafzettingen en veen op zand (natte context). Een deel van de waargenomen hoogtes, waarvan vermoed werd dat het om dekzandopduikingen ging, bleken locaties te zijn waar juist beekafzettingen voorkwamen. Vermoedelijk is dit het gevolg van gebiedsinversie, waarbij de omliggende venige bodems meer zijn ingeklonken dan de met zand dichtgeslibte of dichtgeworpen waterlopen en laagtes. De daadwerkelijke dekzandopduikingen zijn voor een groot deel afgetopt, waardoor het prehistorische bewoningsniveau is verdwenen. Op de flanken van de hogere dekzandkoppen en op lagere dekzandkoppen en – ruggen zijn op een aantal locaties intacte (podzol)bodems aangetroffen. Locaties met intacte bodems zijn uitgekarteerd en de relevante bodemlagen zijn gezeefd. Er zijn tijdens het veldonderzoek echter geen archeologische indicatoren waargenomen.

Conclusie bestemmingsplan

De resultaten van het inventariserend veldonderzoek (zie figuur 4.10) worden in het bestemmingsplan als volgt vertaald.

- Het advies voor archeologische begeleiding van het uitgraven van de nieuwe meanders en slenken blijft gehandhaafd. Hiervoor is de bescherming 'Waarde – Archeologie 2' opgenomen.
- Voor een deel van de af te plaggen zones wordt naar aanleiding van het booronderzoek een veldinspectie achteraf aanbevolen. Het gaat hierbij om de locaties waar tijdens het booronderzoek op relatief grote schaal intacte bodems zijn aangetroffen, maar geen sprake was van archeologische indicatoren. Er zijn hier dus weliswaar geen vindplaatsen aangetoond, maar het over een groot oppervlakte blootleggen van een intact maaiveldniveau uit de Steentijd kan wellicht archeologische vondsten of bewoningssporen opleveren die tijdens het booronderzoek zijn gemist. Als het blootleggen van een intact maaiveld archeologische vondsten of bewoningssporen oplevert worden deze niet aangemerkt als toevalsvondsten. Voor deze locatie is de bescherming 'Waarde – Archeologische Verwachting 2' opgenomen.
- AMK-terrein 14121 kan op basis van de combinatie van de vondsten (aangevoerd terpaardewerk) en de bodemopbouw (veen en beekafzettingen) worden vrijgegeven. Geadviseerd wordt het AMK-terrein als zodanig af te schrijven.
- Verder is voor de te handhaven AMK-terreinen en voor de intact zijnde dekzandkoppen de bescherming 'Waarde – Archeologie 1' gehanteerd.

Figuur 4.10: Advieskaart naar aanleiding van booronderzoek

De beschermingsregimes die in de regels en op de verbeelding van dit bestemmingsplan per gebied zijn opgenomen, schrijven voor in welke gevallen welk type onderzoek moet worden verricht. Voor de ingrepen die voor het Inrichtingsplan Tusschenwater en het projectplan Waterwet worden uitgevoerd, is onderzoek niet nodig, omdat dit al in het kader van dit bestemmingsplan voldoende is onderzocht. Als in de planvorming de aard en/of vorm van de ingrepen nog wijzigt ten opzichte van het onderzochte gebied, dan kan het zijn dat het bestemmingsplan aanvullend archeologisch (voor)onderzoek voorschrijft.

Als bij de uitvoering van de werkzaamheden in delen van het plangebied die niet voor vervolgonderzoek in aanmerking komen toch onverwacht archeologische resten (grondsporen en/of vondsten) worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via de bevoegde overheid). Hiervan dient direct melding gemaakt te worden bij de provinciaal archeoloog.

4.6 Cultuurhistorie

Cultuurhistorische Kompas Drenthe (2009)

Drenthe kent een voor Nederland uniek cultuurhistorisch landschap en telt veel archeologische en aardkundige waarden. De historische en prehistorische waarden van de provincie zijn zeer bepalend voor de identiteit en de ruimtelijke kwaliteit van Drenthe. De provincie beschouwt ze daarom ook van grote betekenis als 'drager' voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

De provincie maakt in de Actualisatie Omgevingsvisie 2014, onderscheid in drie sturingniveaus voor het veiligstellen van cultuurhistorische waarden. De sturingsniveaus zijn: respecteren, voorwaarden stellen en eisen stellen.

Figuur 4.11: Uitsnede kaart 'Kernkwaliteit Cultuurhistorie' (bron: Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014)

Voor het plangebied is het beleid gericht op respecteren. Hierbij gaat het om het waarborgen van de cultuurhistorische samenhang voor de toekomst. De initiatiefnemers hebben de verantwoordelijkheid om de cultuurhistorische hoofdstructuur als inspiratiebron te benutten.

Het beleid ten aanzien van cultuurhistorie is beschreven in het Cultuurhistorisch Kompas Drenthe. Hierin staan twee doelstellingen centraal:

1. herkenbaar houden van de cultuurhistorie;
2. versterken van de ruimtelijke identiteit.

Het Hunzedal is een laaggelegen, open en nagenoeg onbebouwd gebied. De karakteristieken van Het Hunzedal zijn:

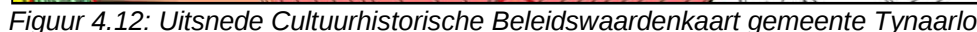
- De openheid en grote schaal van het dal wordt benadrukt door de begrenzingen aan de oostzijde en de westzijde: de bebouwingslinten van de randveenontginningen en de vrij steile rand van de Hondsrug met haar besloten boseenheden;
- Enkele dwarsverbindingen die de esdorpen verbinden met hun randveenontginningen;
- Randveenontginningen;
- Licht slingerend verloop van de doorlopende ontginningsas;
- Lintbebouwing variërend in dichtheid, met doorzichten naar het achterland.

Structuurvisie Cultuurhistorie 2014-2024

Ingevolge het Besluit ruimtelijke ordening zijn gemeenten sinds 1 januari 2012 verplicht om cultuurhistorische belangen mee te wegen in ruimtelijke vraagstukken. De zorg voor cultuurhistorie wordt hiermee gelijk geschakeld aan alle overige belangen, zoals water en ecologie. De gemeente Tynaarlo kent een grote hoeveelheid en verscheidenheid aan cultuurhistorisch erfgoed. In 2009 is de Erfgoedatlas Tynaarlo opgesteld. Een atlas die de cultuurhistorie binnen de gemeente in woord en beeld weergeeft.

Om te voldoen aan de wettelijke plicht is het cultuurhistorisch erfgoed in 2013 verbeeld in een Cultuurhistorische Waardenkaart. Uiteindelijk is er toegewerkt naar een overkoepelende structuurvisie Cultuurhistorie. Hierin is vastgelegd wat de belangrijkste cultuurhistorische aspecten zijn binnen de gemeente, en op welke wijze hier in de toekomst mee om kan of moet worden omgaan.

De historische cultuurlandschappen zijn gewaardeerd en opgenomen op de Cultuurhistorische Beeldswaardenkaart van de gemeente Tynaarlo.

Gebieden van zeer hoge en hoge waarde

- In deze gebieden is cultuurhistorie mede een bepalende factor bij ruimtelijke plannen. Bij concrete ontwikkelingen gewenste ontwikkelingsrichtingen en adviezen in acht nemen.
- Er moet aandacht zijn voor cultuurhistorie. Het kan zijn dat er nader onderzoek gevraagd wordt waarin de kansen en beperkingen benoemd worden. Cultuurhistorisch onderzoek dat voorafgaat aan ruimtelijke plan- en besluitvorming sluit aan bij de aard en schaal van het gebied en –vooral- de opgave en is gebaseerd op een omschrijving van de opdracht.
- Wanneer kan worden aangetoond dat een ontwikkeling een dusdanig groot maatschappelijk of openbaar belang heeft dat behoud van cultuurhistorie niet mogelijk is, dan dient uit cultuurhistorisch onderzoek te blijken welke kansen en beperkingen zijn onderzocht. Hierbij ontwikkelingsrichtingen en adviezen ter inspiratie hanteren. Tevens dient een voorstel tot compensatie te worden gedaan.

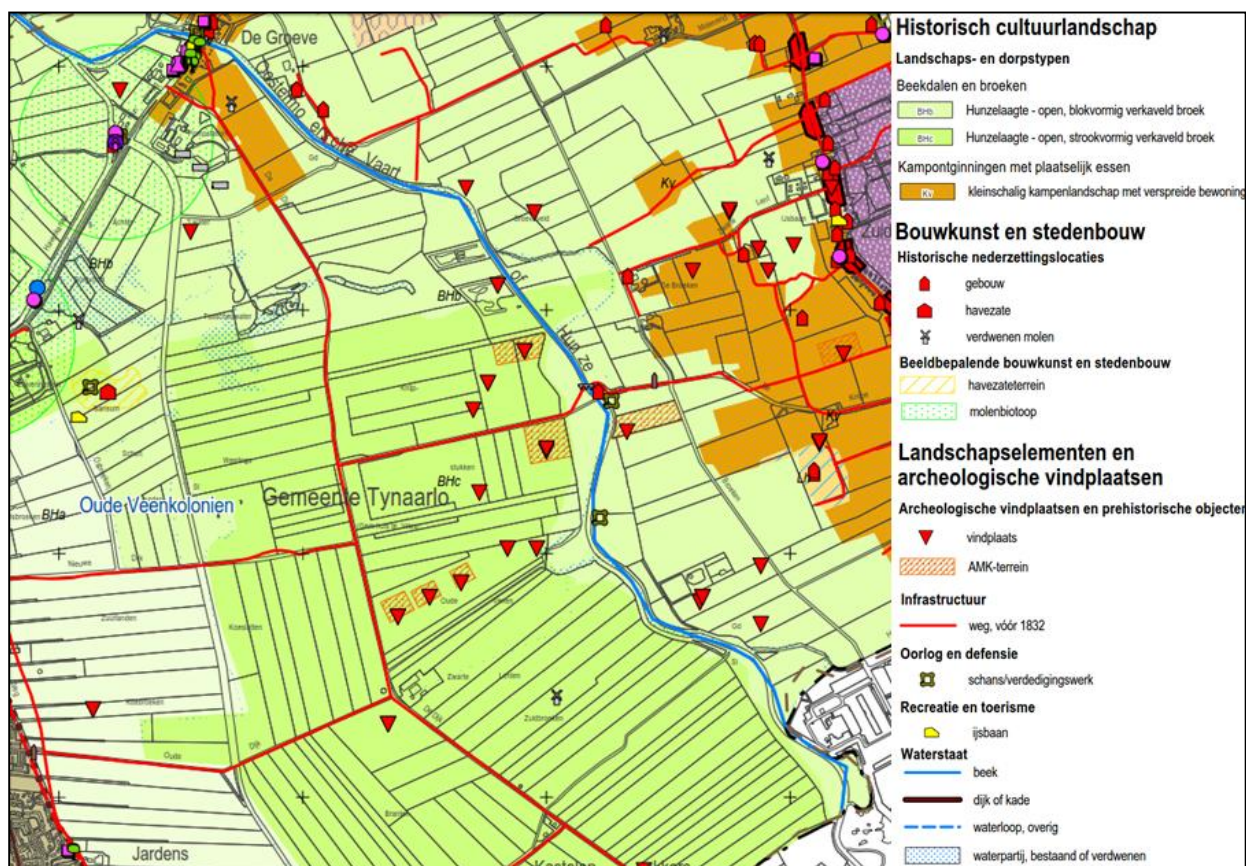
Gebieden van hooggemiddelde en laaggemiddelde waarde

Streven naar verbetering van ruimtelijke en cultuurhistorische kwaliteit door middel van specifiek beleid en/of planregels in reguliere bestemming.

- Cultuurhistorie is een factor bij ruimtelijke plannen. Bij concrete ontwikkelingen gewenste ontwikkelingsrichtingen en adviezen in acht nemen.
- Er moet aandacht zijn voor cultuurhistorie. Het kan zijn dat er nader onderzoek gevraagd wordt waarin de kansen en beperkingen benoemd worden. Cultuurhistorisch onderzoek dat voorafgaat aan ruimtelijke plan- en besluitvorming sluit aan bij de aard en schaal van het gebied en –vooral- de opgave en is gebaseerd op een omschrijving van de opdracht.

Gewenste ontwikkelingsrichtingen landschappen

Tynaarlo vormt met zijn variëteit aan landschappen 'een groene long' tussen Groningen en Assen. Deze stadsparkachtige kwaliteit en identiteit wil de gemeente bewaken. Elk landschapstype heeft zijn specifieke kenmerken, samenhangend met de context en periode waarin het is ontstaan. Kenmerken en contrasten die aanwezig waren in het historische landschap zijn soms vervaagd en de grenzen tussen de historische landschapstypen zijn onduidelijk geworden. De in deze gebieden aanwezige (historische) waardevaste en waardevolle bebouwing, structuren en elementen geven in samenhang de historie van dat gebied weer en bepalen integraal de kwaliteit van dat gebied.

Figuur 4.13: Uitsnede Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Tynaarlo (bron: RAAP-rapport 2622, kaartbijlage 1)

Het plangebied ligt in de Hunzelaagte. Het noordelijk deel van het plangebied kent een open en blokvormige verkaveling (zie figuur 4.13, BHb) het zuidelijk deel van het plangebied kent hoofdzakelijk een open en strookvormige verkaveling (zie figuur 4.13, BHC). Een klein deel van het plangebied ligt in het kleinschalig kampenlandschap met verspreide bewoning (Kv). De ambities en ontwikkelingsrichtingen voor deze landschappen zijn als volgt:

Hunzelaagte – open, blokvormig verkaveld broek (BHb)

Bij ontwikkeling van dit landschapstype streven naar:

- versterking van de grotendeels verdwenen blokvormige, onregelmatige verkavelingsstructuur;
- versterken van contrasten met aangrenzende kleinschalige kampenlandschappen, met name te bereiken door differentiatie in grondgebruik en omgang met nieuwe bebouwing;
- behoud van de openheid, met kavelgrenzen in de vorm van sloten;
- tegengaan van bebouwing en verrommeling (incidenteel toestaan indien cultuurhistorisch inpasbaar).

Hunzelaagte – open, strookvormig verkaveld broek (BHc)

Bij ontwikkeling van dit landschapstype streven naar:

- behoud of versterking van de bestaande strookvormige verkavelingsstructuur;
- behoud van de openheid (met kavelgrenzen in de vorm van sloten) en grasland als voornaamste grondgebruik;
- tegengaan van opgaande beplanting;
- tegengaan van bebouwing en verrommeling (incidenteel toestaan indien cultuurhistorisch inpasbaar).

Kleinschalig kampenlandschap met verspreide bewoning (Kv).

Bij ontwikkeling van dit kleinschalig kampenlandschap streven naar:

- herstel van de onregelmatigheid van het landschap ten opzichte van de omringende broekontginningen in de Hunzelaagte;
- stimuleren van verspreide bebouwing ten westen van Zuidlaarderveen en beperken van uitbreiding van de lintbebouwing van Zuidlaarderveen;
- tegengaan van kernvorming en verdichting van het gebied door opgaande beplanting;
- versterken van het contrast tussen kampenlandschap met overwegend akkerland en grasland richting de Hunze.

In fase 1 van het plangebied zijn de Oude Dijk, (relicten van) de Hunze (Oude Diep) en een beperkt aantal sloten tussen Leiding 2 en Oude Dijk (in deelgebied Weelings en Knijpstukken) als authentiek aan te duiden. De meest aanwezige patronen, structuren en elementen zijn van recente datum en ingrijpend veranderd ten opzichte van oorspronkelijke situaties. Tevens is er in het deelgebied Burgvoort een gebied aangeduid als Havezaterrein met Havezate en is er een AMK-terrein met vindplaatsen aanwezig (zie paragraaf 4.5).

In fase 2 bevinden zich een aantal archeologische vindplaatsen waarvan twee zijn aangemerkt als AMK-terreinen. Er is een historische nederzettingslocatie aanwezig en twee schansen/verdedigingswerken. Tevens is er nog een relict van de Hunze aanwezig in het landschap. Tevens is weg De Knijpe als authentiek aan te duiden.

Cultuurhistorie als toeristische trekpleister

Het aantrekkelijke cultuurhistorische erfgoed in de gemeente is medebepalend geweest voor de ontwikkeling van de recreatieve sector in Tynaarlo. Met de structuurvisie wil de gemeente cultuurhistorie gebruiken als toeristische trekker voor verblijf en beleving. Vanuit het voornemen de vrijetijdseconomie te bevorderen, benut de gemeente het cultureel erfgoed voor de promotie van het toeristisch gebied.

Om dit herkenbaar te maken is Tynaarlo in een drietal themagebieden verdeeld die ter inspiratie worden gebruikt:

1. parklandschap
2. cultuurlandschap
3. natuurlandschap

De Hunzelaagte ligt in het natuurlandschap.

Ondergrondse bouwhistorische waarden

Archeologische resten/sporen, ouder dan vijftig jaar die de restanten zijn van gebouwen, waarvan een huidige variant of (directe) opvolger er vandaag de dag nog staat, zijn te beschouwen als ondergrondse bouwhistorische resten. Ondergrondse bouwhistorische waarden kunnen aangetast worden bij de sloop van bouwwerken, de bouw van kelders of souterrains, de vervanging van vloeren, het aanbrengen van nutsvoorzieningen en bij funderingsonderzoek in het kader van restauraties van gebouwde monumenten. Op een dergelijke locatie, dienen deze bouwhistorische waarden gedocumenteerd en zo mogelijk veiliggesteld te worden.

In de Atlas Leefomgeving zijn alle bekende archeologische en bouwkundige monumenten en historisch-geografische informatie samengebracht in een digitale kaart. Via deze kaart zijn de bekende cultuurhistorische waarden per gebied te inventariseren. Het raadplegen van de Atlas Leefomgeving heeft voor het plangebied geen aanvullende informatie opgeleverd.

Conclusie

Het inrichten van het plangebied (fase 1) als natuur- en waterbergingsgebied is van groot maatschappelijk belang (zie hoofdstuk 3). Het behouden van alle aanwezig cultuurhistorische waarden is daarom niet mogelijk. Aanvankelijk was het plan om het gehele plangebied permanent onder water te zetten. Mede vanwege de cultuurhistorische waarden van het beekdalgebied is besloten om de deelgebieden Tusschenwater en Burgvoort in te richten als zomerpolder, zodat in de zomer de oude beekdalstructuur (Oude Diepje) als relict zichtbaar blijft in het landschap. Het deelgebied Groeeveld zal wel gedurende het hele jaar onder water staan.

Ter compensatie van het verlies aan cultuurhistorische waarden krijgt De Hunze haar natuurlijke loop terug. Hierbij is gerefereerd aan de Kadastrale minuut uit de periode 1811-1832. De gekanaliseerde loop wordt grotendeels gedempt. Door deze ingreep wordt de oude loop van de beek beter zichtbaar en beleefbaar in het landschap.

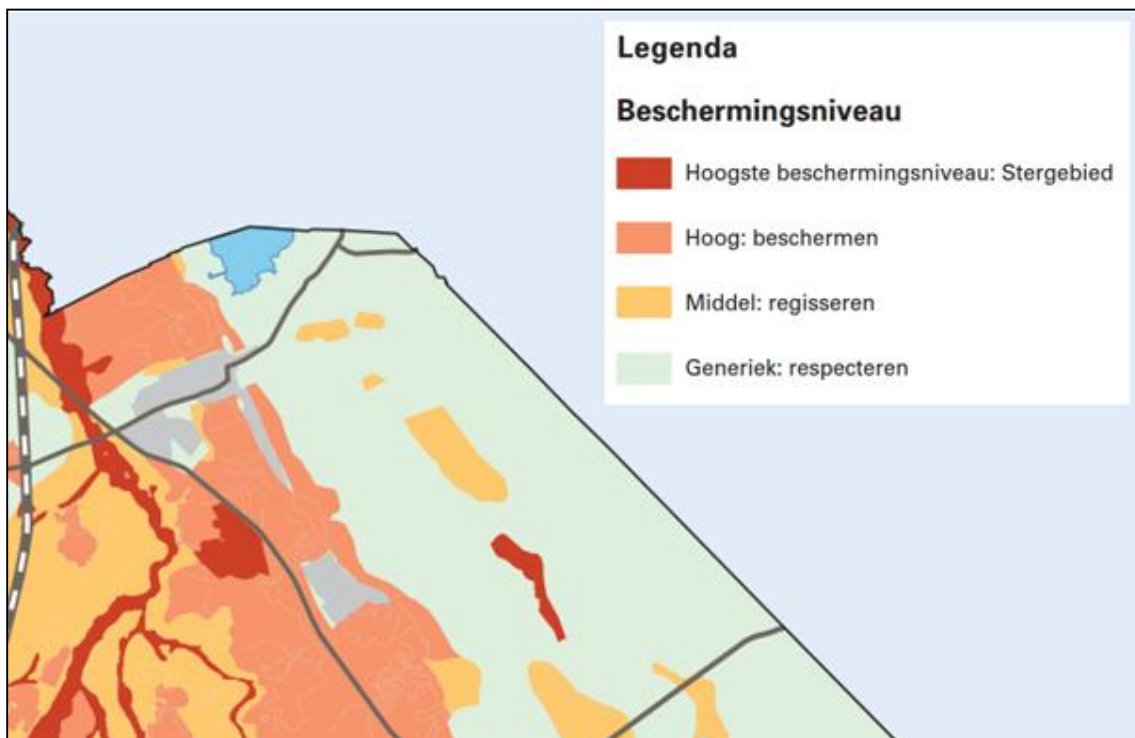
Ook is in het kader van cultuurhistorie de afweging gemaakt om De Dijk als historische route niet te laten verdwijnen. De Dijk wordt deels afgegraven (circa 100 m) maar wordt over deze afstand voorzien van een vlonderpad. Hierdoor blijft de dijk niet alleen als cultuurhistorische structuur zichtbaar in het landschap ook blijft de route behouden voor recreatie. Hiermee wordt invulling gegeven aan het cultuurhistorische beleid voor recreatie en toerisme.

Het plan (fase 1) maakt geen bebouwing mogelijk. De kaden worden landschappelijk ingepast zodat de grootschalige openheid niet wordt aangetast. Over deze kaden wordt een recreatieve wandelroute mogelijk gemaakt zodat bezoekers optimaal van het landschap kunnen genieten. De authentieke slootpatronen in de deelgebieden Weelings en Knijpstukken bevinden zich buiten de waterberging (kaden) en blijven daardoor ook zichtbaar in het landschap.

In fase 2 vinden geen ingrepen plaats in het landschap. Voor deze gronden geldt dat bij nieuwe bouwwerken eerst moet worden aangetoond dat de cultuurhistorische waarden niet worden verstoord. Ook is een vergunningstelsel opgenomen waarin wordt bepaald dat voor aanlegwerkzaamheden een vergunning nodig is.

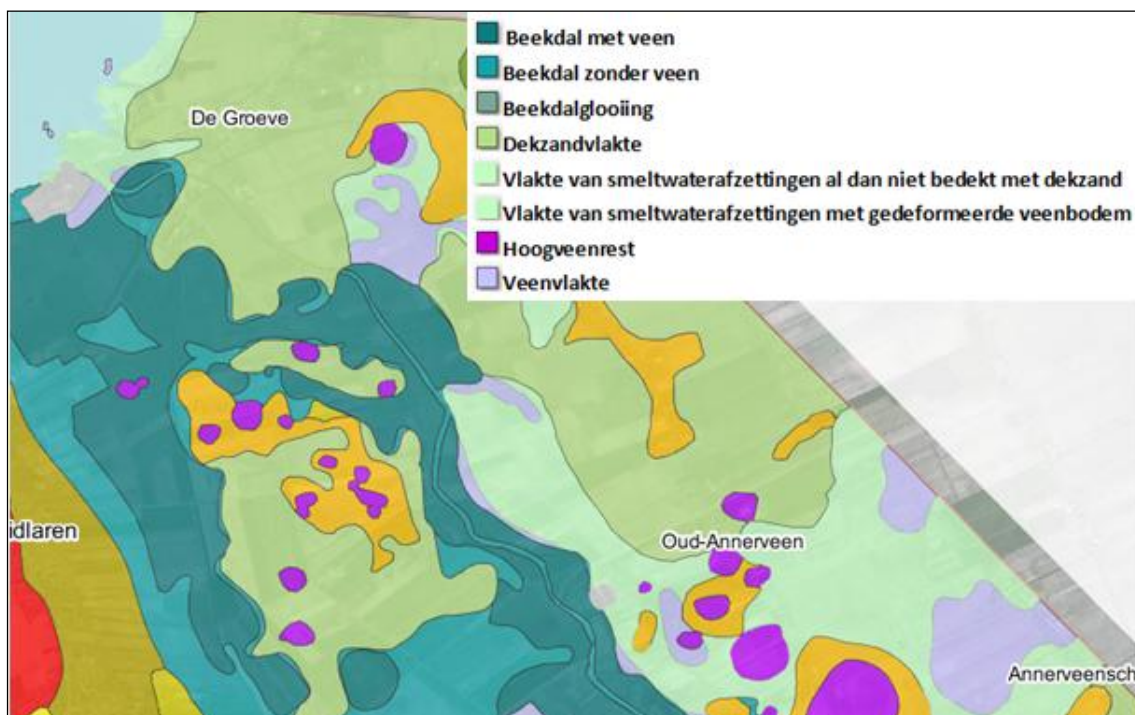
4.7 Aardkundige waarden

In de Omgevingsvisie heeft de provincie Drenthe gebieden aangewezen waar het beleid is gericht op beschermen, regisseren ofwel respecteren van aardkundige waarden. In een deel van het plangebied is het provinciale beleid gericht op "regisseren" (zie figuur 4.14). Dit houdt in dat de aardkundige kenmerken een randvoorwaarde zijn bij ontwikkelingen. Initiatiefnemers hebben de verantwoordelijkheid om vroegtijdig in het planproces inzichtelijk te maken op welke wijze de aardkundige kwaliteiten als (ruimtelijke) onderlegger voor nieuwe plannen worden benut.

Figuur 4.14: beschermingsniveau aardkundige waarden (bron: Actualisatie Omgevingsvisie Drenthe 2014)

Het plangebied ligt in het Hunzedal. Op de geomorfologische kaart van de provincie Drenthe worden de gronden aan weerszijden van de gekanaliseerde Hunze aangemerkt als “beekdal met veen” en “dekzandvlakte”. Zie figuur 4.15.

Figuur 4.15: uitsnede geomorfologische kaart provincie Drenthe (bron: provincie Drenthe)

In het beekdal was sprake van een loop die niet op een vaste plek lag, maar die zich over een lange periode door het dal verplaatste. Zo sleet de beek een geul uit, die geleidelijk met veen en beekafzettingen opgevuld raakte als de beek zich vervolgens verplaatste. In het kader van

dit bestemmingsplan is archeologisch veldonderzoek uitgevoerd. Uit het veldonderzoek is gebleken dat de bodem in het plangebied van fase 1 bestaat uit zowel dekzand (droge context) als beekafzettingen en veen op zand.

De beekdalbodems zijn ontstaan doordat de Hunze hier oorspronkelijk heeft gemeanderd. De meeste meanders zijn halverwege de 20ste eeuw gedempt/verland.

Het plan (fase 1) leidt ertoe dat de meest zuidelijke meander in het Groeveveld weer wordt uitgegraven. Hierdoor krijgt de Hunze op dit traject haar oude loop weer (deels) terug. Het vrijkomende materiaal wordt gebruikt om de huidige loop deels te dempen.

Oorspronkelijk stroomde de Hunze via het gebied Tusschenwater en Noordma, naar het Zuidlaardermeer. In deze fase wordt in het gebied Tusschenwater (als aftakking van de Hunze) een stromend beekje aangelegd. Dit beekje volgt zoveel mogelijk het oude tracé van het Oude Diepje.

Door deze ingrepen is de oude loop van de beek beter zichtbaar en beleefbaar in het landschap. Het plan voor fase 1 leidt tot versterking van de aardkundige waarden in het plangebied. In fase 2 vinden voornamelijk geen ingrepen plaats die de aardkundige waarden in het gebied aantasten.

4.8 Verkeer

Huidige situatie

De Dijk is een éénrichtingsweg in de richting van De Knijpe naar de N386. Het is een smalle landbouwweg/ klinkerweg die in de huidige situatie gebruikt wordt voor het bereikbaar maken van de omliggende (landbouw)percelen. Er worden op dit deel van De Dijk geen woningen of bedrijven ontsloten. De verkeersfunctie van de weg is beperkt. Uit een uitgevoerde meting blijken er op een gemiddelde weekdag circa 150 motorvoertuigen van De Dijk gebruik te maken, waarvan circa 2% in de categorieën middelzwaar en zwaar (vrachtverkeer en landbouwverkeer).

Toekomstige situatie

Door de herinrichting van het gebied (fase 1) wordt de weg De Dijk afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. De verbinding blijft, uitgezonderd in de broedperiode, wel toegankelijk voor wandelaars en fietsers.

Door het wegvallen van de agrarische functies tussen De Knijpe en de watergang tussen Leiding 2 en De Hunze, vervalt de functie van De Dijk grotendeels.

De beperkte hoeveelheid verkeer die in de huidige situatie gebruik maakt van De Dijk zal zich verdelen over de (bredere) wegen De Knijpe, Nieuwe Dijk en Osbroeken. De veranderingen in verkeersintensiteiten op deze wegen c.q. de verkeerseffecten zullen gering zijn vanwege de beperkte verkeersintensiteit op De Dijk in de huidige situatie.

De Dijk wordt ter hoogte van De Knijpe en ter hoogte van de watergang tussen Leiding 2 en De Hunze afgesloten voor autoverkeer door middel van slagbomen. Inrijden van De Dijk vanaf de N386 is vanwege het eenrichtingsverkeer niet toegestaan. Dit deel van De Dijk heeft in de nieuwe situatie voor autoverkeer alleen een functie voor het bereikbaar maken van twee woningen en het pompstation De Groeve van Waterbedrijf Groningen. Autoverkeer dat vanaf de Nieuwe Dijk komt kan ter plaatse van de afsluiting van De Dijk haar weg vervolgen via De Knijpe.

4.9 Luchtkwaliteit

Als mensen met regelmaat luchtverontreinigende stoffen inademen kan dit leiden tot effecten op de lichamelijke gezondheid. Daarom moet bij ruimtelijke planvorming rekening worden gehouden met de effecten van de plannen op de luchtkwaliteit en de luchtkwaliteit ter plaatse. Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (hierna te noemen: Wet luchtkwaliteit), het Besluit niet in betekende mate en het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) stellen grenzen aan

de concentraties van luchtverontreinigende stoffen. De meest kritische stoffen ten gevolge van het verkeer zijn stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). In 2011 moet aan de grenswaarden (jaargemiddelde en 24-uursgemiddelde concentratie) voor PM₁₀ worden voldaan. Voor NO₂ geldt dat vanaf 2015 moet worden voldaan aan de (jaargemiddelde en uurgemiddelde) grenswaarden. Tot deze grenswaarden gelden zijn minder strenge grenswaarden van kracht.

In het bestemmingsplan worden geen functies mogelijk gemaakt waar luchtkwaliteitseisen voor gelden. Ook heeft realisatie van het plan geen effect op de luchtkwaliteit. Zodoende vormt het aspect luchtkwaliteit geen belemmering voor het bestemmingsplan.

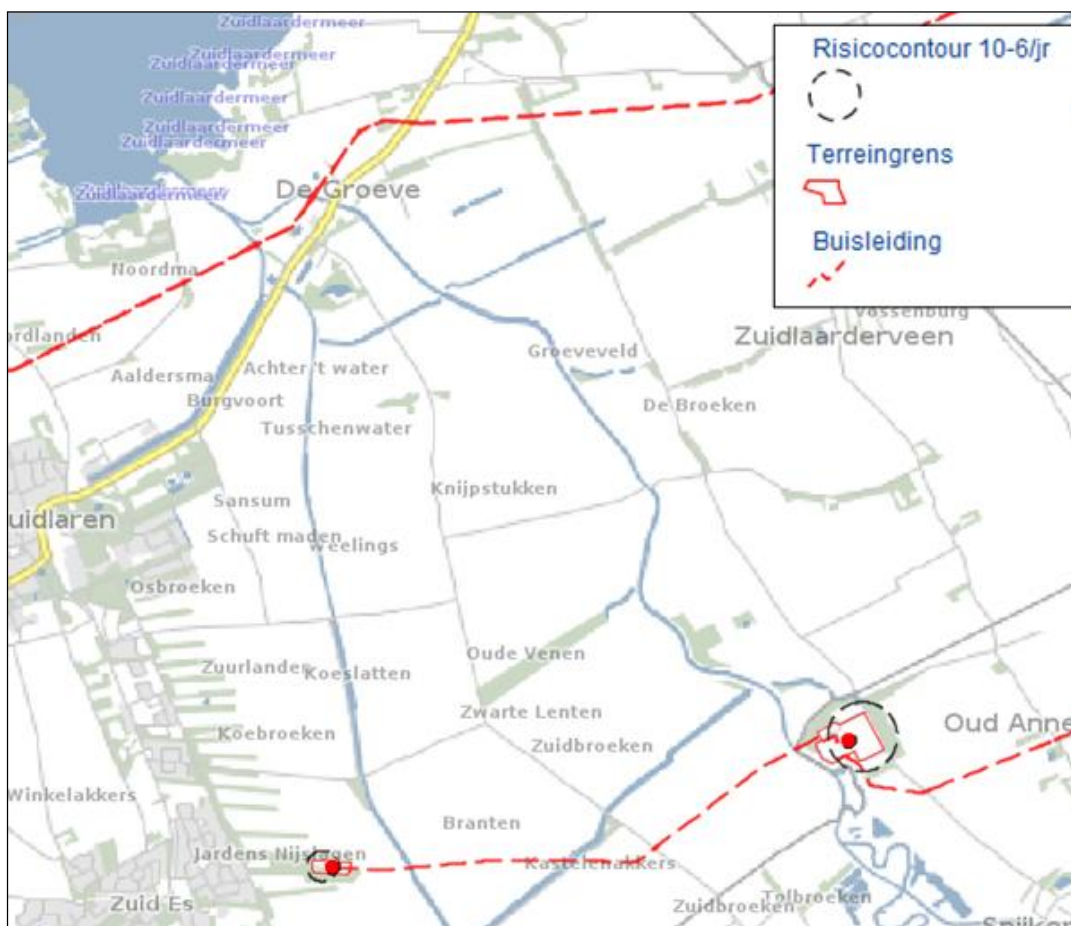
4.10 Geluidhinder

De Wet geluidhinder (Wgh) verplicht ertoe onderzoek uit te voeren naar de geluidsbelasting op geluidsgevoelige bestemmingen binnen vastgestelde onderzoeksgebieden (zones) langs wegen (art. 74-75 Wgh). Tevens stellen de Wgh en het Besluit geluidhinder regels aan de maximale geluidsbelasting op deze bestemmingen.

Met het bestemmingsplan worden geen geluidgevoelige functies mogelijk gemaakt. Ook maakt het bestemmingsplan geen functies mogelijk die geluidhinder op omliggende geluidgevoelige functies kan veroorzaken. Zodoende vormt het aspect geluidhinder geen belemmering voor het bestemmingsplan.

4.11 Externe veiligheid

Activiteiten met gevaarlijke stoffen leveren risico's op voor de omgeving. Door het stellen van eisen aan afstanden tussen de activiteiten met gevaarlijke stoffen en (beperkt) kwetsbare objecten (woningen, kantoren, scholen, enz.) worden de eventuele gevolgen van deze risico's zoveel mogelijk beperkt. Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) vormt het wettelijk kader voor het omgaan met risico's ten gevolge van bedrijven (inrichtingen) met gevaarlijke stoffen. Het wettelijk kader voor de risico's ten gevolge van transport van gevaarlijke stoffen wordt gevormd door de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS), het laatst gewijzigd op 1 januari 2010 en medio 2012 te vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). In figuur 4.16 is een uitsnede van de risicokaart weergegeven.

Figuur 4.16: Uitsnede risicokaart (bron: www.risicokaart.nl)

Het zuidelijk deel van het plangebied (fase 2) ligt nabij de NAM-locatie “Zuidlaarderveen” ligt. Rondom deze NAM-locatie ligt een plaatsgebonden risico (PR 10-6) contour met een straal van 180 meter. Aan de westzijde van de NAM-locatie ligt een aardgasleiding die het plangebied doorsnijdt. De kenmerken van deze leiding zijn hieronder weergegeven (bron: risicokaart). De buisleiding heeft een PR 10-6 contour die op de leiding zelf ligt (0 m).

Details buisleiding			
Beheerder	NAM		
Gebruikers buisleiding	NAM		
Jaar ingebruikname	1975		
Uitwendige diameter	508,00 [mm]	20,00 [inch]	
Inwendige diameter	485,74 [mm]	19,12 [inch]	
Wanddikte buisleiding	11,13 [mm]	0,44 [inch]	
Maximale werkdruk	85,00 [bar]	8500,00 [kpa]	
Ligging bovenkant buisleidingdeel [cm]	208		
Staalsoort	Koolstof staal		
Maatregel			

De plaatsgebonden risicocontour van de NAM-locatie wordt opgenomen in het bestemmingsplan met een gebiedsaanduiding. Hierbinnen mogen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten worden gerealiseerd. Het bestemmingsplan maakt deze functies overigens in het hele plangebied niet mogelijk. De ligging van de PR 10-6 contour over het plangebied vormt daarmee geen belemmering voor het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan maakt geen functies mogelijk die leiden tot een toename van de personendichtheid (natuur en water) binnen het invloedsgebied, waardoor een groepsrisico berekening en verantwoording niet relevant is. De buisleiding met de zakelijk rechtstrook wordt opgenomen in het bestemmingsplan met een dubbelbestemming Leiding – Gas. In de regels is opgenomen dat hier bouw- en aanlegactiviteiten in principe niet mogelijk zijn.

Ten noorden van het plangebied loopt een buisleiding van de Gasunie. De leiding heeft geen plaatsgebonden risicocontour. Deze leiding vormt geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Ook worden met het bestemmingsplan geen functies of activiteiten mogelijk gemaakt die leiden tot een externe veiligheidsrisico voor de omgeving. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Nader onderzoek

Er is nader onderzoek verricht naar de effecten ten aanzien van externe veiligheid (bijlage 8). Uit dit onderzoek wordt geconcludeerd dat de 10^{-6} risicocontouren van de gasleiding die in het plangebied ligt en van de gasleiding die in de nabijheid van het plangebied ligt, op de buisleiding zelf liggen. Binnen deze contouren bevinden zich dus geen (beperkt) kwetsbare objecten en zijn er geen knelpunten.

Verder wordt geconcludeerd dat het groepsrisico voor alle gasleidingen ruim onder de oriëntatiewaarde ligt en er daarom sprake is van een acceptabele situatie. Maar omdat er sprake is van een geringe toename van het aantal mensen dat in de invloedsszone van de leidingen verblijft, wordt aandacht geschonken aan de zelfredzaamheid en hulpverlening. Hiervoor vindt afstemming plaats met de Veiligheidsregio Drenthe.

In de regels en op de verbeelding van dit bestemmingsplan is de gasleiding opgenomen en zijn extra regels gesteld voor het bouwen en uitvoeren van werken geen bouwwerken zijnde in de omgeving van de gasleiding.

4.12 Plan- en project- m.e.r. (Milieu Effect Rapportage)

Verplichte milieueffectrapportage

Een plan is m.e.r.-plichtig wanneer het activiteiten mogelijk maakt die 'grote gevolgen voor het milieu' kunnen hebben. Wat deze activiteiten zijn is bepaald in het Besluit milieueffectrapportage. Hierin is bepaald welke activiteiten in welke gevallen m.e.r. (beoordelings)plichtig zijn.

Een functiewijziging van landbouwgrond naar natuur- en waterbergingsgebied is m.e.r.-plichtig als er sprake is van een functiewijziging van meer dan 250 hectare. Bovendien zijn op grond van de Europese m.e.r.-richtlijn 'werken ter beperking van overstromingen', waaronder ook wijzigingen aan waterbergingsgebieden, m.e.r.-beoordelingsplichtig.

MER Tusschenwater

Voor het plan Tusschenwater is daarom in 2010 een gecombineerd plan-m.e.r. en project-m.e.r. (MER) opgesteld. Het doel van deze milieueffectrapportage was het zorgvuldig afwegen van alle milieubelangen voor de besluitvorming over het bestemmingsplan. Vanwege het in het gebied aanwezige spanningsveld tussen landschappelijke en cultuurhistorische waarden (niet afgraven) en natuurwaarden (wel afgraven) zijn in het MER zijn de milieueffecten van de volgende alternatieven onderzocht:

- alternatief 1: bouwvoor niet afgraven;
- alternatief 2: afgraven onder gemiddeld waterpeil;
- alternatief 3: maximaal afgraven bouwvoor.

Figuur 4.17: drie alternatieven MER 2010

Op basis van de beoordeling is alternatief 2 als basis voor het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) en het voorkeursalternatief (VKA) benoemd. Alle alternatieven scoren negatief op het thema landbouw, landschap en cultuurhistorie, ondanks dat de bouwvoor in gebieden met archeologische waarden en aardkundige randvoorwaarden niet wordt ontgraven. Hoewel variant 1 de huidige situatie voor landbouw, landschap en cultuurhistorie het minst verstoren, worden de doelen op het gebied van water(berging) en natuur niet gehaald. Bovendien vormt door het niet afgraven van de bouwvoor de waterkwaliteit (op korte termijn) een zorgpunt voor de uitvoering van dit alternatief.

Op basis van de beschreven knelpunten en realisatiemogelijkheden zijn de volgende adviezen en aandachtspunten meegegeven voor de vervolgfase (en uitgewerkt in het inrichtingsplan voor fase 1):

- optimalisatie van de landschappelijke inpassing van de kades (deze maatregel gaat wel ten koste van de waterbergingscapaciteit);
- beperking van het graafwerk tot een minimum, door bijvoorbeeld minder geulen te graven maar dat gaat ten koste van het aandeel open water in het gebied;
- om de berekende negatieve gevolgen op de productieomstandigheden van de landbouw op te heffen dienen de voorgestelde maatregelen verder uitgewerkt te worden. Eén van deze belangrijke maatregelen is optimalisatie van de dimensionering, ligging en het peilbeheer in de kwelsloot om de negatieve hydrologisch effecten op de omliggende percelen te minimaliseren of te voorkomen;
- optimalisatie van de bedrijfsvoering van de drinkwaterwinning, en zo nodig aanvullende zuiveringscapaciteit installeren;
- te onderzoeken of de af te graven grond verspreid kan worden op de omliggende landbouwpercelen om de kades minder breed te maken, zoals in alternatief 3 werd voorgesteld (loslaten van de gesloten grondbalans binnen het plangebied);
- mitigerende, compenserende en optimaliserende maatregelen voor het thema landschap en cultuurhistorie;
- verkleining van het inundatiegebied (deze maatregel gaat wel ten koste van de waterbergingscapaciteit).

Aanvullende notitie en adviezen Commissie m.e.r. (2012)

In maart 2012 heeft de Commissie-m.e.r. een positief oordeel gegeven over het MER Tussenwater. Nadat het MER is voltooid is het initiatief ingeperkt tot een deel van het plangebied van fase 1. Deze inperking riep bij de Commissie voor de m.e.r. (verder Commissie) de vraag op of de opgaven ook zijn aangepast en de gevolgen van het ingeperkte initiatief te herleiden zijn uit de gevolgen zoals deze beschreven zijn in het MER. Daarnaast had de Commissie vragen over de gevolgen van de verhoogde nutriëntenbelasting van het initiatief op Natura

2000-gebied Zuidlaardermeer.

Om deze vragen te beantwoorden heeft de gemeente Tynaarlo een notitie met nadere informatie opgesteld die de Commissie betrokken heeft bij de toetsing van het MER. Uit deze notitie blijkt dat alhoewel het initiatief nu is ingeperkt, volledige realisatie op termijn uitgangspunt blijft. Daarbij worden er geen significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Zuidlaardermeer verwacht. Er is weliswaar een tijdelijke verhoogde kans op een hoge fosfaatbelasting, maar het voorkeursalternatief, inclusief additioneel beheer, draagt zowel op de korte als op lange termijn bij aan verbetering van de natuurkwaliteit van het (Natura 2000-gebied) Zuidlaardermeer. De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie voor besluitvorming in het MER en de notitie aanwezig is.

Ten aanzien van de verdere planuitwerking en besluitvorming geeft de Commissie m.e.r. de volgende adviezen (welke zijn meegenomen in onderhavig plan):

- verkleining inundatiegebied (dit gaat ten koste van bergingscapaciteit);
- laat waterwinputten buiten het inundatiegebied;
- beperking graafwerk: minder grote geulen, gedifferentieerd afgraven (dit gaat ten koste van aandeel open water);
- verbeteren van de dimensionering, ligging en peil in de kwelsloot;
- loslaten van gesloten grondbalans;
- onderzoek of af te graven grond verspreid kan worden op omliggende landbouwgrond;
- optimalisatie landschappelijke inpassing kades;
- beleefbaarheid landschap en cultuurhistorie vergroten.

Het MER met bijlagen heeft in alle fasen van de bestemmingsplanprocedure met het bestemmingsplan ter inzage gelegen.

De reactienota met beantwoording van ingekomen zienswijzen wordt samen met het MER bij de procedure voor het vaststellen van dit bestemmingsplan door de gemeente meegenomen in het (eind)besluit voor de inrichting van het gebied. In deze reactienota zijn ook de adviezen van de Commissie m.e.r meegenomen.

5 Planuitgangspunten

5.1 Algemeen

Het juridisch bindende gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit de verbeelding en planregels.

De verbeelding heeft een functie als visualisering van de geldende bestemmingen en aanduidingen. Op de verbeelding hebben alle gronden binnen het plangebied een bestemming gekregen. Binnen een bestemming kunnen nadere aanduidingen zijn aangegeven. Tevens zijn 'overkoepelende' bestemmingen aangegeven die de bestemmingsgrenzen overschrijden, zoals voor de bescherming van archeologische en cultuurhistorische waarden en voor de waterbergingsfunctie. Dit zijn zogenaamde dubbelbestemmingen.

De regels bevatten het juridisch instrumentarium voor het regelen van het gebruik van de gronden, bepalingen omtrent de toegelaten bebouwing, regelingen betreffende het gebruik van aanwezige en/of op te richten bouwwerken. De regels zijn onderverdeeld in meerdere hoofdstukken. In paragraaf 5.3 worden per hoofdstuk de bepalingen toegelicht.

De toelichting heeft geen juridisch bindende werking. De toelichting maakt juridisch ook geen onderdeel uit van het bestemmingsplan, maar heeft wel een belangrijke functie bij de weergave en onderbouwing van het plan en ook bij de uitleg van bepaalde bestemmingen en regels.

5.2 Planopzet

Het plangebied van dit bestemmingsplan is grotendeels bepaald door de grenzen van naastgelegen bestemmingsplannen van de gemeente Tynaarlo en door de gemeentegrens. Het plan is grofweg in te delen in twee onderdelen: de noordelijke en zuidelijke helft. De zuidelijke helft is conserverend van aard: hier worden met dit bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt en is qua regeling zoveel mogelijk aangesloten op de regels voor het aangrenzende gebied die op dit moment van kracht zijn ingevolge het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo'. Dit betekent dat in dit gebied voornamelijk de agrarische bestemming geldt.

In de noordelijke helft van het plangebied, met uitzondering van enkele percelen aan de randen, vindt natuurontwikkeling plaats. Deze ontwikkeling wordt met dit bestemmingsplan mogelijk gemaakt door hier een natuurbestemming op te leggen, waarbinnen de in hoofdstuk 2 beschreven ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Deze ontwikkelingen zijn niet in detail juridisch vastgelegd, omdat het wenselijk is om enige flexibiliteit in de uitvoering te kunnen betrachten. Er is daarom gekozen voor één bestemming waarbinnen de natuurontwikkeling plaats kan vinden. Op basis van de uitgevoerde onderzoeken zijn de ruimtelijke kaders waarbinnen de ontwikkeling plaatsvindt wel bekend en deze zijn in dit bestemmingsplan vastgelegd.

Verder is de nieuwe meanderende loop van de Hunze in dit bestemmingsplan met de bestemming 'Water' gefaciliteerd. Met deze bestemming wordt aangesloten bij andere bestemmingsplannen voor de Hunze.

5.3 Planregels

Hieronder wordt per artikel een toelichting gegeven bij de gekozen bestemmingen en de meer algemene regels die opgenomen zijn in dit bestemmingsplan. In dit bestemmingsplan komen de volgende bestemmingen voor:

- Agrarisch
- Natuur – 1

- Natuur – 2
- Verkeer
- Water
- Wonen – Woonboerderij
- Leiding – Gas
- Leiding – Hoogspanning
- Waarde – Archeologie 1
- Waarde – Archeologie 2
- Waarde – Archeologische verwachting 2
- Waarde – Cultuurhistorie
- Waterstaat - Waterbergingsgebied

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken. Per hoofdstuk zullen de diverse regels artikelsgewijs worden besproken.

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Dit zijn de inleidende bepalingen van de regels.

- Artikel 1: Begrippen
geeft de betekenis aan een aantal in de regels voorkomende begrippen. Hierdoor wordt de interpretatie van de begrippen vastgelegd, waardoor de duidelijkheid wordt vergroot.
- Artikel 2: Wijze van meten
geeft aan hoe bepaalde maten dienen te worden berekend.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Deze artikelen bevatten de regels die direct verband houden met de op de verbeelding aangegeven bestemmingen. Per bestemming en per artikel geldt in de meeste gevallen het volgende stamien:

- a. een beschrijving van de bestemming;
- b. de bouwregels: regels omtrent hoogte, bebouwingsdichtheid enz. De bouwregels geven aan welke bouwwerken mogen worden opgericht.
- c. (eventueel) een afwijkingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders met betrekking tot bouwregels;
- d. (eventueel) een omschrijving van de specifieke gebruiksregels;
- e. (eventueel) een afwijkingsbevoegdheid van burgemeester en wethouders met betrekking tot gebruiksregels;

De aanduidingen zijn op de verbeelding met een lettercode aangegeven, die in de regels terug zijn te vinden.

Beschrijving van de bestemmingen:

- Artikel 3: Agrarisch
De gronden die in bezit en gebruik zijn bij particulieren hebben de bestemming Agrarisch gekregen, waarbij wat de regeling betreft, wordt aangesloten op de agrarische bestemming in het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo'. Deze bestemming is in hoofdzaak bedoeld voor de uitoefening van grondgebonden agrarische bedrijven. Daarnaast is, ondergeschikt aan het agrarisch gebruik, ook extensieve dagrecreatie en ontwikkeling en behoud van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden mogelijk. Op deze gronden is bepaald dat geen gebouwen mogen worden gebouwd: alleen bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zijn toegestaan. Mestopslag en paardenbakken zijn niet direct toegestaan, alleen met een omgevingsvergunning als wordt voldaan aan de voorwaarden die zijn genoemd onder het lid 'specifieke gebruiksregels'. In deze bestemming is een regeling opgenomen die bepaalt dat geen aanleg- of grondwerkzaamheden plaats mogen vinden zonder vergunning. Tot slot is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waarmee de bestemming kan worden gewijzigd naar Natuur – 2 (zie artikel 5), conform de Provinciale Omgevingsverordening.

- Artikel 4: Natuur - 1

De noordelijke helft van het plangebied is grotendeels bestemd als 'Natuur - 1', waarbinnen de ontwikkeling, het behoud en het herstel van natuurlijke en landschappelijke waarden, water en extensieve dagrecreatie mogelijk is. Binnen deze bestemming zijn geen gebouwen mogelijk, enkel bouwwerken, geen gebouwen zijnde, met een maximale bouwhoogte van 2 meter. Net als in de bestemming 'Agrarisch' is een regeling opgenomen waarin het uitvoeren van grond- en aanlegwerkzaamheden zonder vergunning worden verboden, ter bescherming van de natuurfunctie. Deze vergunningplicht geldt niet voor de werkzaamheden in het kader van het inrichtingsplan Tusschenwater, omdat specifiek voor deze ontwikkeling in het kader van dit bestemmingsplan reeds onderzoek heeft plaatsgevonden (zie paragraaf 4.3 van deze toelichting).

Artikel 5: Natuur – 2

De gronden buiten fase 1, die in eigendom zijn bij Stichting Het Drentse Landschap of Bureau Beheer Landbouwgronden zijn als Natuur – 2 bestemd. Deze gronden worden op korte termijn niet heringericht voor natuurontwikkeling, maar zijn wel aangewezen voor de realisatie van natuur. Dit bestemmingsplan maakt die inrichting mogelijk, waarbij voorwaarden zijn opgenomen aan de inrichting door middel van het vergunningstelsel voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde en werkzaamheden. Voordat inrichtingswerkzaamheden ten behoeve van de natuurfunctie plaatsvinden, dient te worden aangetoond dat geen nadelige gevolgen ontstaan voor de omliggende gronden. Daarnaast moet worden aangetoond dat geen onevenredige aantasting plaatsvindt van landschappelijke, natuurlijke en aardkundige waarden.

Artikel 6: Verkeer

De bestemming 'Verkeer' is opgenomen voor de wegen die aan de randen van het plangebied liggen. Aan de noordwestkant van het plan ligt een deel van de N386 en aan de zuidzijde van de natuurbestemming ligt de Knijpe. Hiervoor is bepaald dat het bestaande aantal rijstroken is toegestaan. Ook in deze bestemming zijn gebouwen niet toegestaan. Bouwwerken ten behoeve van de infrastructuur zijn vergunningvrij en hoeven daarom niet aan het bestemmingsplan te worden getoetst.

Artikel 7: Water

De zuidelijke helft van de bestaande Hunze heeft in dit bestemmingsplan de bestemming 'Water'. Van de noordelijke helft van de Hunze in dit plan is de nieuwe, nog aan te leggen, loop van de rivier als water bestemd, omdat binnen de planperiode van dit bestemmingsplan deze nieuwe loop wordt aangelegd. De bestaande loop in deze noordelijke helft heeft de bestemming 'Natuur'. Daarnaast hebben andere bestaande waterlopen in het plangebied de bestemming 'Water'. In deze bestemming zijn gebouwen niet toegestaan. Tevens is een vergunningsstelsel opgenomen voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde.

Artikel 8: Wonen – Woonboerderij

In het plangebied zijn twee woningen aanwezig die een woonbestemming hebben gekregen. Eén woning ligt in het westen van het plangebied en is een voormalige bedrijfswoning. In verband met bedrijfsbeëindiging krijgt deze een woonbestemming. De plaats van het gebouw verandert niet. De tweede woning ligt aan de Hunze, in het midden van het plangebied. Voor beide woningen is een regeling opgenomen die aansluit bij de regeling voor andere woningen in het buitengebied van de gemeente. Ondergeschikt aan het wonen mogen beroeps- en bedrijfsactiviteiten worden uitgevoerd. In de bijlage bij de regels is een lijst opgenomen van bedrijfsactiviteiten en beroepen die mogen worden uitgeoefend bij de woning.

Artikel 9: Leiding – Gas

Door het plangebied lopen twee gasleidingen, die middels de dubbelbestemming 'Leiding – Gas' wordt beschermd. Hier zijn bouwregels en regels voor grond- en aanlegwerkzaamheden opgenomen ter bescherming van de leidingen.

Artikel 10: Leiding – Hoogspanningsverbinding

Door het plangebied loopt een bovengrondse hoogspanningsverbinding. Hiervoor is middels de dubbelbestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' een beschermingszone opgenomen, die aansluit bij het aangrenzende bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' waar de verbinding doorheen loopt.

Artikel 11: Waarde – Archeologie 1

In het plangebied zijn twee archeologische (AMK)-terreinen aanwezig (zie paragraaf 4.5 van deze toelichting). Voor deze gronden is, analoog aan de regeling in het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' opgenomen. Ook voor de plaatsen waar uit archeologisch onderzoek blijkt dat hoge archeologische waarden aanwezig of te verwachten zijn, zoals dekzandkoppen, is deze dubbelbestemming opgenomen. Hier geldt dat bouwwerken en werkzaamheden in de grond, dieper dan 30 cm, pas mogelijk zijn wanneer uit onderzoek blijkt dat geen afbreuk wordt gedaan aan archeologische waarden. Op deze manier worden de archeologische waarden in het gebied beschermd.

Artikel 12: Waarde – Archeologie 2

Naast de AMK-terreinen is een deel van de gronden in het plangebied aangemerkt als van hoge of zeer hoge waarde in het archeologisch beleid van de gemeente (zie paragraaf 4.5 van deze toelichting). Hiervoor geldt een minder streng beschermingsregime dan voor de AMK-terreinen, en daarom hebben deze gronden de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2'. Hier geldt dat bij bouwwerken en werkzaamheden in de grond onderzoek plaats dient te vinden wanneer de bodemingreep over meer dan 100m² plaatsvindt en dieper gaat dan 30 centimeter.

Artikel 13: Waarde – Archeologische verwachting 2

De gronden waar geen hoge archeologische verwachtingswaarde voor geldt, maar er wel archeologische waarde verwacht kan worden, hebben de bestemming 'Waarde – Archeologische verwachting 2'. Hier moet onderzoek worden verricht bij werkzaamheden met een oppervlak groter dan 1.000m² en dieper dan 30 cm.

Artikel 14: Waarde – Cultuurhistorie

De beleidswaardenkaart bij de gemeentelijke Structuurvisie Cultuurhistorie geeft voor een deel van de gronden in het plangebied aan dat hier sprake is van zeer hoge cultuurhistorische waarde. Conform het beleid is deze waarde in dit bestemmingsplan vastgelegd middels de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'. Voor deze gronden geldt dat bij nieuwe bouwwerken eerst moet worden aangetoond dat de cultuurhistorische waarden niet worden verstoord. Ook is een vergunningstelsel opgenomen waarin wordt bepaald dat voor aanlegwerkzaamheden een vergunning nodig is. Deze plicht is niet van toepassing op de werkzaamheden die in het kader van het inrichtingsplan Tussenwater worden uitgevoerd, omdat hier reeds in het kader van dit bestemmingsplan op in is gegaan (zie paragraaf 4.6 van deze toelichting).

Artikel 15: Waterstaat – Waterbergingsgebied

Voor de gronden die worden ingericht als waterberging is de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterbergingsgebied' opgenomen. Hier geldt dat geen bouwwerken zijn toegestaan, anders dan bouwwerken, geen gebouwen en geen overkappingen zijnde. Tevens is een vergunningstelsel opgenomen voor aanlegwerkzaamheden, waarin wordt bepaald dat voor dergelijke werkzaamheden eerst moet worden aangetoond dat de waterbergingsfunctie van het gebied niet onevenredig wordt geschaad. Deze vergunningplicht geldt niet voor de werkzaamheden in het kader van het inrichtingsplan Tussenwater, omdat dit bestemmingsplan juist gericht is op de inrichting van het gebied als waterbergingsgebied.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

In hoofdstuk 3 van de regels zijn de algemene regels die betrekking hebben op het gehele bestemmingsplan opgenomen.

- **Artikel 16: Anti-dubbeltelbepaling.**

Dit is een regeling zoals voorgeschreven in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) om te voorkomen dat bouwmogelijkheden dubbel worden ingezet.

- Artikel 17: Algemene bouwregels

In dit artikel is geregeld dat, in afwijking van de bouwregels voor de verschillende bestemmingen, bestaande ooevaarspalen met de bestaande bouwhoogte zijn toegestaan.

- Artikel 18: Algemene gebruiksregels

De algemene gebruiksregels geven aan welk gebruik strijdig is met het bestemmingsplan.

- Artikel 19: Algemene aanduidingsregels

Op de verbeelding van het bestemmingsplan is een aanduiding 'Milieuzone - grondwaterbeschermingsgebied' opgenomen, ter bescherming van het grondwaterbeschermingsgebied. Deze regeling volgt uit de Provinciale omgevingsverordening Drenthe, waarin regels zijn gesteld die gelden binnen de door de provincie aangewezen grondwaterbeschermingsgebieden. In de regels van het bestemmingsplan wordt voor deze regels verwezen naar de provinciale omgevingsverordening.

Daarnaast is aan de noordwestkant van het plangebied twee keer de aanduiding 'vrijwaringszone - molenbiotoop' opgenomen, ter bescherming van de windvang van molens buiten het plangebied.

- Artikel 20: Algemene afwijkingsregels

In dit artikel is aangegeven van welke regels in het bestemmingsplan kan worden afgeweken en aan welke voorwaarden in dat geval moet worden voldaan. Het betreffen binnenplanse afwijkingsmogelijkheden waar de zogenaamde reguliere procedure van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) op van toepassing is.

Artikel 21: Algemene wijzigingsregels

In dit artikel is een mogelijkheid opgenomen om de bestemmingen in het plan te wijzigen, voor zover het gaat om kleine veranderingen in de plaats, ligging en/of afmetingen van bestemmingsgrenzen.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 4 van de regels zijn de overgangsregels en de slotregel opgenomen.

- Artikel 22: Overgangsrecht

Dit artikel is voorgeschreven in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en hierin wordt bepaald dat bestaand legaal gebruik mag worden voortgezet onder het nieuwe bestemmingsplan, ook wanneer dit nieuwe plan niet in dat gebruik voorziet. Dezelfde regel is voor bestaande legale bouwwerken opgenomen.

- Artikel 23: Slotregel

In deze regel wordt de naam van het bestemmingsplan weergegeven.

6 Uitvoerbaarheid

6.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Communicatie en voorlichting

Ten behoeve van de planvorming hebben diverse gebiedsbijeenkomsten, consultatierondes en overlegmomenten met vertegenwoordigers van de landbouw uit het gebied, de Cultuurhistorische Vereniging en IVN-Zuidlaren plaatsgevonden. Dit mede naar aanleiding van de ingekomen reacties en zienswijzen op het destijds opgestelde MER (2010). Voorafgaand aan de gebieds-presentaties van de voorkeursvariant en het concept-inrichtingsplan hebben gesprekken plaatsgevonden met IVN-Zuidlaren, de Cultuurhistorische Vereniging en (afgevaardigden van) de landbouw in het gebied. Ten behoeve van het kunnen leveren van maatwerk hebben later tevens individuele gesprekken plaatsgevonden met direct belanghebbenden.

Uit deze gesprekken kwam naar voren dat de verdere uitwerking van een zomerpolder (voorkeursvariant) zoals in dit plan verder is uitgewerkt kon rekenen op een brede steun uit het gebied, met dien verstande dat ook binnen deze variant geen vernattingseffecten op de omgeving optreden en aanwezige cultuurhistorische en landschappelijke waarden zo veel mogelijk worden gespaard.

Overleg en inspraak

Ingevolge artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) plegen burgemeester en wethouders overleg met besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen die in het plan in het geding zijn. Het voorontwerp van het bestemmingsplan "Tussenwater" is aan diverse overleginstanties verzonden. Een schriftelijke reactie is ontvangen van:

- Provincie Groningen
- Provincie Drenthe
- College van B&W van gemeente Aa en Hunze
- Waterschap Hunze en Aa's
- Het Drentse Landschap

Het voorontwerp is zes weken voor inspraak ter inzage gelegd. Tijdens deze periode zijn twee inspraakreacties ingediend. Een samenvatting van de inspraak- en vooroverlegreacties en de beantwoording hiervan is opgenomen in de reactienota, die als bijlage bij deze toelichting is gevoegd.

Zienswijzen

Na verwerking van de overlegreacties, heeft het ontwerp bestemmingsplan gedurende 6 weken ter inzage gelegen, waarbij door een ieder zienswijzen bij de gemeenteraad konden worden ingediend. Tijdens deze periode is één zienswijze ingediend door TenneT TSO B.V. te Arnhem. Aan de voorstellen die in de zienswijze worden gedaan, wordt tegemoet gekomen door aanpassing van de regels en de verbeelding. Een samenvatting van de zienswijze en de gemeentelijke reactie hierop is opgenomen in de reactienota, die als bijlage bij deze toelichting is gevoegd. In deze reactienota worden ook ambtshalve wijzigingen behandeld die tussen het ontwerpbestemmingsplan en het vast te stellen plan zijn doorgevoerd. De zienswijzen en ambtshalve wijzigingen zijn vervolgens bij de besluitvorming in het kader van de vaststelling door de gemeenteraad betrokken. Omdat er sprake is van een gewijzigde vaststelling, is het bestem-

mingsplan ingevolge artikel 3.8, lid 4 Wro, voordat de publicatie plaatsvond, voorgelegd aan gedeputeerde staten van provincie Drenthe. Bij brief van 11 december 2015 hebben GS ingestemd met de wijzigingen en verklaard geen gebruik te maken van de bevoegdheid om op grond van artikel 3.8, lid 6 Wro, een aanwijzing te geven. De brief van de provincie is als bijlage bij deze toelichting opgenomen.

Na een beroepstermijn van zes weken treedt het bestemmingsplan in werking, tenzij conform artikel 8.4 Wet ruimtelijke ordening een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State.

6.2 Economische uitvoerbaarheid

Geen exploitatieplan nodig

Bij het opstellen van een bestemmingsplan dient de financiële haalbaarheid van het plan aangetoond te worden. Op grond van artikel 6.12, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) moet voor een bestemmingsplan een exploitatieplan worden vastgesteld indien er sprake is van een 'bouwplan'. Artikel 6.2.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) beschrijft wat een 'bouwplan' is. Het bestemmingsplan maakt geen bouwplan mogelijk. Een exploitatieplan is voor dit bestemmingsplan dan ook niet nodig.

Obstakelvrij

Alle in fase 1 gelegen gronden zijn het eigendom van de projectpartners. De gronden worden momenteel verpacht aan agrariërs uit de omgeving. Het betreffen echter eenjarige pachtcontracten. Zodra gestart kan worden met de realisatie van fase 1 worden deze contracten niet verlengd. De pachters van deze gronden zijn hiervan op de hoogte.

Realisatiekosten fase 1

De totale investeringskosten voor de verdere uitwerking en realisatie van het plan worden geraamd op een totaalbedrag van circa 5,2 miljoen euro (inclusief btw). Dit bedrag is exclusief de noodzakelijke inrichtings- en beschermingsmaatregelen ten behoeve van (de instandhouding van de) drinkwaterwinning en de hiermee gepaard gaande kosten voor grondaankoop.

Financiering van deze kosten vindt plaats door inzet van eigen middelen van waterschap Hunze en Aa's inclusief een bijdrage van de provincie Drenthe vanuit de Icoongelden voor de inrichting van Natuur Netwerk Nederland. Tevens dragen Waterbedrijf Groningen en Stichting Het Drentse Landschap bij aan de uitvoeringskosten.

Er is geen sprake van onzekere financiële bijdragen van anderen. De financieel-economische haalbaarheid is hiermee in voldoende mate aangetoond.

Er is sprake van een sluitende exploitatieopzet. Daarmee is het bestemmingsplan op dit punt uitvoerbaar.

Afspraken gemeente Tynaarlo – projectpartners.

Onderdeel “vrijwaring van planschades”.

1. Ieder van de deelnemers betaalt de planschade, die aan zijn deel van het totale project is toe te rekenen. De Stichting Het Drentse Landschap staat voor planschades voor het onderdeel “natuur en landschap” en als gevolg van het afsluiten van de weg De Dijk voor gemotoriseerd verkeer. Het waterschap Hunze en Aa's betaalt de planschades wegens de inrichting van het gebied voor de waterberging. Voor de gemeente resteert slechts de planschade als gevolg van de aanleg van de fiets- en voetgangersbrug in de weg De Dijk.
2. Ook het waterschap kent een schadevergoedingsregeling. Om een belanghebbende niet in verwarring te brengen bij welke overheid een aanvraag om schadevergoeding kan worden ingediend is de volgende afspraak gemaakt. Het waterschap wordt het centrale loket voor het indienen van alle aanvragen om schadevergoeding. Bij de adviesaanvraag die aan een externe adviseur wordt gedaan wordt gevraagd aan welk(e) besluit(en) de schade is toe te rekenen.
3. De gemeente Tynaarlo neemt de kosten van externe advisering voor haar rekening voor zover de schade aan het bestemmingsplan is toe te rekenen. Het waterschap Hunze en Aa's voor zover de schade het gevolg is van het Peilbesluit en/of het Projectplan Waterwet.

Is de schade aan beide besluiten toe te rekenen dan betalen waterschap en gemeente ieder de helft.

Onderdeel “Vervolgkosten bestemmingsplanprocedure”.

Het waterschap Hunze en Aa's heeft tot dusverre nagenoeg alle kosten van het bestemmingsplan, de milieueffectrapportage en de externe advisering voor zijn rekening genomen.

De uren van de leden van de projectgroep Hunze brengen de deelnemers elkaar niet in rekening.

De kosten die de gemeente Tynaarlo nog moeten maken in het vervolg van de bestemmingsplanprocedure en die minimaal zijn, komen ten laste van het reguliere budget “bestemmingsplannen”

Onderdeel “aanleg fiets- en voetgangersbrug”.

De weg De Dijk wordt afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Met de aanleg van een fiets- en voetgangersbrug wordt tegemoet gekomen aan de wensen uit de omgeving om het gebied toch toegankelijk te houden voor fietsers en voetgangers.

Met als uitgangspunt “sober en doelmatig” is de keuze gevallen op een brug van gerecyclede kunststof op steunpunten van beton. Daarbij heeft de onderbouw een levensduur van 100 jaar en de bovenbouw van 50 jaar. De kosten worden geraamd op € 100.000,- (excl. btw).

Onderhoudskosten brug.

Het is de verwachting dat de kosten van het onderhoud van de brug niet hoger zullen liggen dan het huidige wegonderhoud doordat de weg De Dijk voor gemotoriseerd verkeer wordt afgesloten. Gekozen wordt voor een kunststof brug met een betonnen onderbouw, zodat de onderhoudskosten alleen bestaan uit het schoonspuiten van de brug.

Hoe zijn de financiën opgebouwd?

In de begroting 2016 is onder “nieuw beleid” een bedrag van € 100.000,- meegenomen voor de aanleg van de fiets- en voetgangersbrug. De dekking vindt plaats uit het maatschappelijk krediet “Vitaal Platteland” voor een bedrag van € 75.000,- en voor een bedrag van € 25.000,- uit het budget “Tynaarlo Verbindt 2016”. Tegelijk met de vaststelling van het bestemmingsplan heeft de gemeenteraad ook het krediet van € 100.000,- in 2016 beschikbaar gesteld.

Bijlage 1

Nota overleg- en inspraakreacties

2015019942

Zaaknummer: 2015/5692

Referentie: 2015/19942

Nota inspraak en overleg bestemmingsplan "Tusschenwater" (versie d.d. 9 juli 2015).

A. Inleiding.

Het gebied Tusschenwater, dat is gelegen in het Hunzedal ten zuiden van De Groeve en ten westen van Zuidlaarderveen, wordt ingericht als natuurontwikkelings- en waterbergingsgebied. De huidige functie van drinkwatervoorziening blijft behouden. Het gebied wordt mede ingericht voor natuurvriendelijke recreatie. De natuurontwikkeling is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland in het gebied van de Hunze.

In het project werken het Waterschap Hunze en Aa's, de provincie Drenthe, Stichting Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen en de gemeente Tynaarlo samen.

Het plan wordt in twee fasen ontwikkeld. Fase 1 wordt globaal begrensd in het noorden door de Hunzeweg (N386) van Zuidlaren naar Hoogezand en pompstation De Groeve en ten zuiden door de weg De Knijpe. Ook de polders Groeveveld, Tusschenwater, Burgvoort en Knijpstukken/Weelings maken deel uit van fase 1.

Het voorontwerpbestemmingsplan "Tusschenwater (NL.IMRO.1730.BPTusschenwater-0201)", heeft vanaf 10 april 2015 tot en met 21 mei 2015 voor een ieder ter inzage gelegen met de mogelijkheid voor het indienen van een zienswijze.

Op woensdag 29 april 2015 vanaf 18.00 tot 21.30 uur was er in Tulip Inn Brinkhotel Zuidlaren, Brink O.Z. 6, 9471 AE Zuidlaren een inloopbijeenkomst, waarbij medewerkers van de gemeente tekst en uitleg hebben gegeven over het bestemmingsplan. Ook het Waterschap Hunze en Aa's was daarbij aanwezig om uitleg te geven over het projectplan Waterwet voor Tusschenwater en het ontwerp- peilbesluit voor het peilgebied van het gemaal Oostermoer.

B. Ingediende overlegreacties.

a. Provincie Groningen bij brief van 27 mei 2015.

Advies.

Met de conclusies uit het rapport "Natuurtoets Tusschenwater, concept d.d. 21 januari 2015" kan worden ingestemd. Daaruit blijkt dat er geen sprake is van significante negatieve effecten vanwege het project natuurinrichting Tusschenwater en dat er dus ook geen sprake is van vergunningsplicht ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998. Het is wenselijk om die conclusie ook voor te leggen aan gedeputeerde staten van Drenthe.

Reactie.

We hebben met instemming kennis genomen van de provincie Groningen.

b. Provincie Drenthe bij brief van 25 juni 2015.

1. Advies betreffende archeologie.

Op vrijdag 5 juni 2015 heeft er overleg plaatsgevonden over het aspect archeologie in het bestemmingsplan. Bij dat overleg zijn afspraken gemaakt over de aanpassing van het bestemmingsplan. G.s. gaan er vanuit dat deze aanpassingen zullen worden verwerkt.

Reactie.

Het ontwerp zal worden aangepast conform de gemaakte afspraken.

2. Advies betreffende verkeer.

Uit het bestemmingsplan kan niet worden opgemaakt of fietspaden aansluiten op een provinciale weg en hoe oversteken geregeld gaan worden. Mocht dit wel het geval zijn, dan treden g.s. graag met de gemeente in overleg. Voor het aanleggen van duikers onder de provinciale weg, is een vergunning nodig.

Reactie.

Van de opmerkingen van de provincie is kennis genomen en we zullen - indien nodig - daartoe contact met de provincie opnemen.

3. Advies betreffende Natuurbeschermingswet.

In het kader van de voorttoets van de NB wet vergunning kunnen wat betreft de mogelijke effecten van uitvoering van het bestemmingsplan op broedvogels niet zonder meer de conclusies uit de ecologische rapportage onderschreven worden. Het is niet bekend of er effecten zijn op broedvogels en of daarmee een NB vergunning noodzakelijk zou zijn. Op basis van de informatie in de ecologische effect beoordeling kan de conclusie dat er geen effecten zijn op broedvogelsoorten niet direct onderschreven worden. Hierdoor kunnen g.s. op dit moment nog niet instemmen met de conclusie dat een NB wet vergunning niet noodzakelijk is.

Reactie.

In overeenstemming met het advies van de provincie is een aanvullende notitie "broedvogels" opgesteld (Tusschenwater- Aanvullende notitie broedvogels – Definitief; Grontmij 7 juli 2015). Die notitie zal in de toelichting van het bestemmingsplan worden opgenomen. Onderstaand de samenvatting van de conclusies.

Binnen Natura 2000-gebied.

Inrichting van het natuur- en waterbergingsgebied Tusschenwater en het recreatief medegebruik leiden binnen de grens van het Natura 2000-gebied niet tot een negatief effect op de broedvogels roerdomp, porseleinhoen en rietzanger. Significante negatieve effecten zijn met zekerheid uitgesloten.

Buiten Natura 2000-gebied (plangebied Tusschenwater).

In de huidige situatie is er geen sprake van geschikt leefgebied van roerdomp en porseleinhoen. In beperkte mate in sommige jaren wel voor de rietzanger. Het plangebied ligt op 1000 tot 1.500 meter afstand van de grens van het Natura 2000 Zuidlaardermeergebied.

Toekomstige nieuwe situatie.

In de nieuwe situatie wordt het gebied ingericht als zomerpolder. De geschiktheid voor roerdomp, porseleinhoen en rietzanger neemt toe.

Recreatief medegebruik is in de broedperiode beperkt tot de kade die rond het boezemgebied ligt. De centraal door het gebied lopende fiets- en wandelpaden zijn in die periode dan afgesloten. Als gevolg van extensief recreatief medegebruik van de kade zal er in het broedseizoen in de randen sprake kunnen zijn van verstoring. De oppervlakte geschikt leefgebied voor genoemde vogels neemt daardoor in het broedseizoen enigszins af. Het inrichtingsplan en het toekomstige beheer voorzien in recreatieve zonering naar plaats en tijd en het beperkt faciliteren van de toegankelijkheid van het natuurgebied buiten het broedseizoen (toegangssluizen in raster). Daarmee wordt bereikt dat de ecologische functionaliteit en natuurbeleving zijn gewaarborgd en de mate van verstoring wordt beperkt.

Het plangebied blijft bij het voorgestelde recreatieve medegebruik geschikt voor 1-2 broedparen roerdomp, 3-5 broedparen porseleinhoen en meerdere broedparen rietzangers. Het plangebied maakt weliswaar geen deel uit van het Natura 2000-gebied, maar ligt er wel zo dichtbij dat uitwisseling van soorten kan plaatsvinden.

De inrichting van Tusschenwater zal zodoende naar verwachting een positieve bijdrage leveren aan de instandhoudingsdoelen van roerdomp, porseleinhoen en rietzanger in het Natura 2000 Zuidlaardermeergebied. Verder zal de inrichting van het plangebied leiden tot een verschuiving in broedvogelsoorten en aantallen.

Soorten van agrarisch beheerd gebied zullen afnemen of verdwijnen. Het plangebied zal geschikt worden voor

vestiging of uitbreiding van kritische broedvogels van nat en vochtig hal natuurlijk grasland, open water/beek, moeras en moerasbos. De gewenste EHS-doelen ten aanzien van broedvogels worden op deze wijze gerealiseerd.

4. Advies betreffende bestemming voormalige boerderij Osbroeken 2 te Zuidlaren.

In het plangebied bevindt zich een voormalige boerderij aan de Osbroeken 2 te Zuidlaarderveen. Het heeft de voorkeur om de planologische ontwikkelingsmogelijkheden zo breed mogelijk te houden, mits dit passend is of een bijdrage kan leveren aan het gebied.

Reactie.

Het agrarisch bedrijf is in het verleden door de provincie aangekocht om de beschikking te krijgen over de daarbij behorende grond voor natuurontwikkeling en waterberging. In het voorontwerpbestemmingsplan is gebruik van de opstallen voor woondoeleinden al dan niet in combinatie met aan huis verbonden beroep of aan huis verbonden bedrijf of een “bed en breakfast” toegestaan.

We zijn uiteraard bereid om met de provincie mee te denken over een zinvol gebruik, maar dat mag niet haaks staan op de doelstellingen van het project Tusschenwater. We plaatsen geen agrarisch bedrijf uit om een nieuw agrarisch bedrijf toe te staan. Recreatief gebruik moet passen binnen het voorgestane extensieve recreatieve medegebruik van het totale gebied. Een gebruik als beheerboerderij voor het gebied door bijv. Het Drentse Landschap zou niet misstaan.

Kortom, we hebben op dit moment nog niet voldoende informatie om een besluit te kunnen nemen over de gevraagde verruiming van de bestemming. Het pand komt de komende maanden in de verkoop. Op basis van het resultaat daarvan zou t.z.t. bij de vaststelling van het bestemmingsplan kunnen worden gezien of een concreet initiatief past binnen de doelstellingen van het project Tusschenwater.

Een optie is ook om het pand voor woondoeleinden te verkopen en het verschil tussen de opbrengst van de grond en de boekwaarde ten laste te brengen van de kosten van de inrichting van het gebied.

c. Burgemeester en wethouders van de gemeente Aa en Hunze bij brief van 20 april 2015.

Mededeling, dat met de inhoud van het bestemmingsplan wordt ingestemd.

d. Waterschap Hunze en Aa's bij brief van 20 mei 2015.

Voor het gebied Tusschenwater en omgeving is een inrichtingsplan opgesteld waarin ook de waterhuishoudkundige aspecten zijn beoordeeld. Op basis hiervan is een plan en watertoets document opgesteld dat ook in het bestemmingsplan is opgenomen. De maatregelen die nodig zijn om een goede inrichting van het gebied te waarborgen en eventuele negatieve effecten op de omliggende functies te voorkomen zijn ook in het bestemmingsplan opgenomen. Verder geeft dit plan geen aanleiding tot het maken van nadere opmerkingen.

e. Het Drentse Landschap bij brief van 20 mei 2015.

De eigendommen van de stichting krijgen zowel in fase I als in fase II de bestemming “natuurgebied”. Dit doet recht aan het overheidsdoel waarvoor deze gronden zijn aangekocht, namelijk de ontwikkeling van natuur op deze percelen. Daarmee wordt het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur op een juiste wijze vertaald.

De percelen kadastraal bekend gemeente Zuidlaren, sectie L nummers 887 en 7 zijn respectievelijk per abuis bestemd voor “agrarisch” en recentelijk aangekocht door BBL/Provincie Drenthe om deel uit te maken van de inrichting van het gebied Tusschenwater.

Verzoek 1.

Verzocht wordt om aan beide percelen een natuurbestemming te geven.

Reactie.

Voor beide percelen ligt een natuurbestemming voor de hand. Het verzoek wordt gehonoreerd.

In artikel 13 van de bestemmingsregels (Waarde – Cultuurhistorie) worden nadere regels gegeven ter bescherming van de cultuurhistorische waarden van het gebied. Het inrichtingsplan is gericht op natuurontwikkeling, waarbij rekening is gehouden met de cultuurhistorische waarden. Geconcludeerd wordt dat het voorliggende inrichtingsplan zonder beperkingen kan worden uitgevoerd op basis van artikel 13.4.2 lid g. Genoemd inrichtingsplan heeft echter betrekking op een deel van het gebied met de bestemming “natuur” (fase I). Buiten dit gebied in de fase II liggen eveneens gronden met de bestemming “natuur” waarop artikel 13 van toepassing is.

Verzoek 2.

Verzocht wordt de aanduiding van artikel 13 voor deze gronden van de verbeelding te halen of in de uitzonderingsregels van artikel 13.4.2 lid g een toevoeging op te nemen, dat het in artikel 13.4.1 bedoelde verbod eveneens niet geldt voor gronden waarvoor een inrichtingsplan ten behoeve van natuur is uitgewerkt.

Reactie.

Inderdaad is de vergunningplicht voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerken zijnde, en voor werkzaamheden uitgesloten voor de werkzaamheden in fase 1. Hierbij wordt verwezen naar het Inrichtingsplan Tusschenwater en het Projectplan Waterwet. Een dergelijk inrichtingsplan bestaat nog niet voor fase 2 en is dus ook nog niet door ons getoetst. Op voorhand kan niet worden gegarandeerd dat de cultuurhistorische waarden in dit gebied behouden blijven door een nog op te stellen inrichtingsplan. Bij fase 1 is dat wel het geval; deze is uitgebreid afgestemd met de verschillende betrokken partijen. Het zou de rechtszekerheid in het geding brengen om een zelfde uitzondering van fase 2 op te nemen, zonder dat eenzelfde onderzoek en afstemming heeft plaatsgevonden als in fase 1. Daarbij wordt opgemerkt dat het niet onmogelijk wordt gemaakt om de werkzaamheden uit te voeren in fase 2. De vergunningsplicht schrijft voor dat te zijner tijd wordt aangetoond dat de daar geldende waarden niet onevenredig worden aangetast.

C. Ingediende zienswijzen.**f. Door de eigenaar/bewoner van het pand Broeken 4, 9474 TH Zuidlaarderveen.**

Uitgangspunt bij de inrichting van het gebied Tusschenwater is dat de landbouwkundige gebruiksmogelijkheden van de omliggende gronden niet mogen verslechteren. De huidige waterhuishoudkundige situatie van de landbouwgronden ondergaat dus geen negatieve veranderingen. De inrichting van het gebied Tusschenwater wordt hierop gebaseerd. Via de peilbuizen in de omgeving kan dit uitgangspunt goed worden gecontroleerd. In 2010 zijn grondwaterstandpeilbuizen in het omliggende landbouwgebied geplaatst. Met 2015 erbij is een meetreeks van 6 jaar voor nulmeting beschikbaar. Dit uitgangspunt met het bijbehorende toetsingsinstrument is een onderdeel van het plan Tusschenwater. De huidige maatregelen om aan het uitgangspunt te voldoen zijn gebaseerd op modelberekeningen. Hoe dit in de toekomst zal uitpakken is niet met zekerheid te zeggen.

Verzoek 3.

Verzocht wordt om dit hydrologisch uitgangspunt in de regels van het bestemmingsplan op te nemen om aan de landbouwers duidelijkheid te bieden dat het goed komt.

Reactie.

Hydrologische uitgangspunten horen niet in de regels van het bestemmingsplan thuis. De uitgangspunten zijn vastgelegd in het Inrichtingsplan Tusschenwater (fase 1), dat met het bestemmingsplan ter inzage heeft gelegen en deel uit maakt van de toelichting op het bestemmingsplan, en in het ontwerp-Peilbesluit.

Om te kunnen beoordelen welke mitigerende maatregelen nodig zijn om te voorkomen dat er vernattingseffecten in de omgeving optreden als gevolg van de realisatie van het plan is een uitgebreide grondwatermodelstudie uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van hetzelfde model (Triwaco) dat is gebruikt ten behoeve van het MER, doch nu verfijnd met aanvullende gegevens over bodemopbouw en de peilbuisgegevens die sindsdien ter beschikking zijn gekomen. Een uitvoerige omschrijving van het model, validatie, gevoeligheidsanalyse en de resultaten is opgenomen in het rapport Achtergronddocument Waterhuishouding Tusschenwater, dat ter inzage heeft gelegen met het ontwerp-Peilbesluit.

Kort samengevat is in het Inrichtingsplan en het ontwerp-Peilbesluit aangegeven dat door het graven van een brede kwelsloot rondom het gebied langs de kaden en het verlagen van het peil van het gemaal Oostermoer vernattingseffecten op de omgeving worden voorkomen. Mocht ondanks deze maatregelen blijken dat er toch vernatting op een aantal percelen plaatsvindt, dan is het waterschap bereid om op perceel niveau op haar kosten in overleg met de betrokken eigenaren maatregelen te treffen. Ook is de Nadeelcompensatieverordening van het waterschap Hunze en Aa's van toepassing.

Verzoek 4.

Een ander uitgangspunt van het plan Tusschenwater is, dat de grondverwerving is gebaseerd op vrijwillige basis. Dit strookt niet met het bepaalde in artikel 3.7.2 lid c van de regels dat "de wijzigingsbevoegdheid van de bestemming "agrarisch" in "Natuur -2" kan worden toegepast als gedeputeerde staten van de provincie Drenthe, ter voorbereiding van een besluit van provinciale staten als bedoeld in artikel 78 van de Onteigeningswet, hiertoe verzoeken".

Reactie.

De zienswijze is terecht. Het uitgangspunt van de vrijwillige grondverwerving is neergelegd in artikel 3.7.2. De wijzigingsbevoegdheid kan worden toegepast als (a) de eigenaren van de betreffende gronden daarom verzoeken, of (b) de gronden zijn verworven of ontpacht ten behoeve van het realiseren van de natuurfunctie. Lid c hoort daarin niet thuis. **Voorgesteld wordt om lid c te schrappen.**

g. Eigenaar/bewoner De Voorde 10 te De Groeve bij e-mail van 18 mei 2015.

Tusschenwater wordt waarschijnlijk een mooi gebied met veel biologische diversiteit. Voor veel dieren zal uitvoering van het plan positieve effecten hebben. In het ontwerp zijn geen extra voorzieningen voor de ijsvogel, die nu in betonnen kunstwerken in het gebied leeft, en voor diverse soorten zwaluwen genoemd.

De ijsvogel kan zich langs de Hunze redelijk handhaven, maar er ligt ook een kans om door de aanleg van steil kanten in Tusschenwater de leefmogelijkheden te vergroten (mensen in Zuidoevers willen de ijsvogel ook wel eens in het echt zien).

Met het toenemen van het wateroppervlak zal de hoeveelheid insecten ook weer toenemen (dit was ook merkbaar na de aanleg van Zuidoevers). Zwaluwen zijn enorme insectenvangers, maar komen steeds verder in de verdrukking (mensen willen ook geen zwaluwnesten meer aan huis; dat geeft alleen maar rommel).

De oeverzwaluw zou met kleine aanpassingen ook zijn plekje in dit gebied kunnen vinden.

Verzoek 5.

De hoop wordt uitgesproken dat deze visie op Tusschenwater kan worden meegenomen in het ontwerp.

Reactie.

Over dit verzoek heeft op 1 juni 2015 telefonisch contact plaatsgevonden met Het Drentse Landschap. Uitkomst daarvan is dat het voorgenomen hermeanderen van de Hunze goede mogelijkheden biedt voor de oeverswaluw en de ijsvogel. De af te steken zandhopen en gangen bieden daarvoor op termijn in principe voldoende ruimte. Met HDL is afgesproken, dat met verzoeker contact wordt opgenomen om de ideeën daarover uit te wisselen.

Bijlage 2

Nota zienswijzen

2015035017

Zaaknummer: 2015/5692

Referentie: 2015/35017

I. Inleiding.

Het waterschap Hunze en Aa's, Het Drentse Landschap, Waterbedrijf Groningen, de provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo werken in het project Tusschenwater samen aan duurzame waterberging en natuurontwikkeling in het stroomgebied van de Hunze ten zuiden van de Groeve.

De gewenste ontwikkeling op de langere termijn is daarbij gericht op de totstandkoming van een groot en dynamisch vloed-moeras op de overgang van de Hunze naar het Zuidlaardermeer als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland.

Omdat op dit moment niet alle gronden hiervoor beschikbaar zijn, wordt in de 1^e fase een kleiner gebied grotendeels als zomerpolder ingericht en wordt de koppeling met het Zuidlaardermeer (via Noordma) nog niet tot stand gebracht.

Door de komvormige laagte en de strategische ligging van het gebied op de overgang van de Hunze naar de boezem, doen zich kansen voor om het gebied geschikt te maken voor de waterberging. Binnen het gebied kan een relatief groot volume water worden geborgen, waarbij het extra overstroomd oppervlak beperkt blijft en geen extra berging op landbouwgrond hoeft plaats te vinden. In het plan is gekozen voor een inrichting waarbij zowel de natuur als waterberging profiteren en waarbij de drinkwaterfunctie duurzaam is ingepast.

Tevens worden maatregelen genomen om het omliggende (landbouw)gebied te beschermen tegen hoog water en vernatting van de omliggende landbouwgronden. Het project Tusschenwater levert dus ook een bijdrage aan het verminderen van de wateroverlast in stroomafwaarts gelegen gebieden. Dit om de schade die als gevolg van hoogwatergebeurtenissen tot een kans van eens in de 100 jaar optreedt (T100W+) te voorkomen.

De uiteindelijke frequentie van de inzet is afhankelijk van weersomstandigheden en de effecten van klimaatsverandering.

De gemeente Tynaarlo heeft groot belang bij het doorgaan van het project. De maatregelen zorgen er voor dat de inwoners van Zuidlaren, De Groeve en Zuidlaarderveen "droge voeten houden" in tijden van extreme neerslag, die zich in de toekomst vanwege de klimaatverandering steeds vaker zullen aandienen.

Het project kende een actief communicatieproces met de bevolking en de gemeenteraad.

II. Procedure.

De besluitvorming van het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's en de gemeenteraad is op elkaar afgestemd.

De gemeenteraad heeft op 31 maart 2015 besloten:

1. Vast te stellen de Nota zienswijzen MER Tusschenwater;
2. Het bestemmingsplan "Tusschenwater" en het inrichtingsplan "Tusschenwater (fase 1)" vrij te geven voor inspraak en overleg;
3. Burgemeester en wethouders - na afronding van de inspraak en het wettelijk overleg - uit te nodigen om het bestemmingsplan in "ontwerp voor de vaststelling ter inzage te leggen", dit conform artikel 3.8, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening.

Het bestemmingsplan heeft in ontwerp vanaf 31 juli 2015 tot en met 11 september 2015 voor een ieder ter inzage gelegen met de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze bij de gemeenteraad. Het ontwerp inrichtingsplan en het ontwerp van het Projectplan Waterwet zijn in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen. Het algemeen bestuur van het waterschap heeft op 11 november 2015 het Peilbesluit en het Projectplan Waterwet vastgesteld.

III. Ingediende zienswijze.

Bij brief van 14 augustus 2015, verzonden op 20 augustus 2015 en ontvangen op 21 augustus 2015, is door TenneT TSO B.V. te Arnhem, de volgende zienswijze ingediend betreffende de regels van de bestemming "Leiding – Hoogspanning". Dit vanwege het feit dat binnen de grenzen van het ter inzage liggende bestemmingsplan de 110.000 Volt hoogspanningsverbinding Groningen Hunze – Gasselte Kraanlanden is gelegen. Om de leveringszekerheid van elektriciteit te kunnen garanderen zijn werkzaamheden binnen de belemmerende strook van een hoogspanningsverbinding onderhevig aan schriftelijke goedkeuring van TenneT.

1. In afwijking van artikel 10.3 (afwijken van de bouwregels) van de regels wordt verzocht het woord “kabelbeheerder” te wijzigen in “leidingbeheerder”. In artikel 10.4 wordt ook gesproken over leidingbeheerder en vanwege uniformiteit zou het gepaster zijn om dit te wijzigen.
2. In artikel 10.4, lid c onder 2 (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden) is vermeld dat *“de omgevingsvergunning kan worden verleend nadat de leidingbeheerder schriftelijk advies heeft uitgebracht, dan wel nadat de leidingbeheerder in de gelegenheid is gesteld advies uit te brengen, maar daarvan geen gebruik heeft gemaakt”*.
TenneT stelt voor om de zinsnede “dan welgemaakt” te schrappen en te vervangen door “nadat de leidingbeheerder in de gelegenheid is gesteld om schriftelijk advies uit te brengen”.
3. In de toelichting (op blz. 12) onder het kopje “hoogspanningsmast Burgvoort buiten de kade” wordt gesproken over bescherming van de mast die zich binnen het waterbergingsgebied bevindt. Graag overleg hoe die bescherming kan worden ingevuld.

IV. Reactie op de ingediende zienswijze.

De zienswijze is tijdig ingediend.

Ad 1 en 2.

Wij delen het standpunt van TenneT en stellen u voor om aan de zienswijze tegemoet te komen zoals onder 1 en 2 is aangegeven (**wijzigingsvoorstel 1**).

Ad 3.

Op 7 oktober 2015 heeft overleg plaatsgevonden met TenneT over de te hanteren veiligheidseisen en de eisen m.b.t. het kunnen uitvoeren van onderhouds- en herstelmaatregelen.

De volgende afspraken zijn gemaakt die middels deze notitie worden bevestigd.

1. Onder de zeeglijnen moet een veiligheidshoogte worden aangehouden van 8.10 meter ten opzichte van het maaiveld. Dat is de norm die geldt voor onbebouwd – en landbouwgebied. Ten behoeve van onderhouds- en herstelwerkzaamheden moet daarnaast rekening worden gehouden met een obstakelvrije ruimte van 25 meter rond de mast. Dit is ter grootte van het gevestigde zakelijke recht (25 meter vanuit het hart van de mast) en is benodigd om te zorgen voor een veilige situatie en betrouwbare hoogspanningsverbinding. Voor herstel- en onderhoudswerkzaamheden zal een kraan opgesteld moeten kunnen worden aan weerszijden van de mast. Volgens berekeningen en nagezonden bericht van TenneT dient de afstand tussen het hoogste punt van de (berijdbare) nieuw aan te leggen kade en het hart van de hoogspanningsmast minimaal 15,25 meter te bedragen.
2. Met berekeningen zal moeten worden aangetoond dat de op 25 meter afstand nieuw aan te leggen kade geen invloed heeft op het fundament van de mast. Het waterschap voert de vereiste (stabiliteit)berekeningen uit, waaruit blijkt dat de fundering van de mast geen gevaar loopt als gevolg van wijzigingen in de grondwaterstand en het ophogen van de kade. Hiervoor kunnen de benodigde gegevens worden opgevraagd via Grondzaken Noord TenneT.
3. Ook zal tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening worden gehouden met de regels voor het werken rond TenneT-kabels. Dit betreft onder meer een veiligheidsnorm van 3 meter voor werken onder zeeglijnen (110.000V). TenneT levert de hiervoor geldende algemene voorschriften, zodat deze ook in het contract met de aannemer kunnen worden meegenomen. Zodra de civieltechnische tekeningen klaar zijn zal het waterschap TenneT toestemming vragen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. De in te verlenen toestemming opgenomen voorwaarden zullen worden meegegeven aan de aannemer. De aannemer stelt TenneT tevoren in kennis van de start van de werkzaamheden.
4. In het ontwerpbestemmingsplan wordt niet voldaan aan de eisen. Dit als gevolg van de aanleg van kaden die op twee locaties aan de Osbroeken de hoogspanningskabel kruisen. Overeenstemming is bereikt over aanpassing van het bij de regels behorende Inrichtingsplan Tusschenwater en projectplan Waterwet. De kade wordt iets in oostelijke richting verplaatst, waardoor deze op veilige afstand parallel aan de zeeglijnen komt te liggen. Op die manier wordt de hoogspanningsleiding niet gekruist en wordt voldaan aan de veiligheidseisen. Als gevolg van deze wijzigingen wordt de grens van de bestemming

“Waterstaat – Waterberging” (die uiteraard het tracé van de kade volgt) eveneens iets in oostelijke richting verplaatst. Op de voor u ter inzage gelegde tekening hebben wij dit aangegeven (**wijzigingsvoorstel 2**).

Conclusie: de zienswijze is gegrond en aan de zienswijze wordt tegemoet gekomen zoals onder 1 tot en met 4 is aangegeven. Het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 11 november 2015 al besloten om haar Projectplan Waterwet dienovereenkomstig aan te passen.

V. Ambtshalve aanpassingen van het ontwerpbestemmingsplan.

1. In hoofdstuk 1.3 van de toelichting (Planologische situatie) wordt verwezen naar het in figuur 1.2 opgenomen fragment van de verbeelding van het geldende bestemmingsplan “Buitengebied”. Die verwijzing is niet juist. In figuur 1.2 is een topografische kaart opgenomen. Het fragment van de verbeelding is opgenomen als figuur 1.3. Dit moet worden gecorrigeerd (**wijzigingsvoorstel 3**).
2. Op pagina 12 van de toelichting is onder het kopje “Het afsluiten van weg De Dijk van gemotoriseerd verkeer” opgenomen, dat de weg De Dijk behouden blijft als cultuurhistorisch- en landschappelijk element en als doorgaande route voor wandelaars en fietsers. Ten behoeve van een doorgaande moeraszone en de toekomstige waterafvoer van de Hunze wordt een deel van de weg verwijderd. De daarop volgende tekst over het aanbrengen van een houten vlonderpad van ca. 3 meter breed is niet meer actueel en kan worden verwijderd.

Met verwijzing naar het raadsvoorstel d.d. 28 oktober 2015 is gekozen voor een brug van gerecycled kunststof op steunpunten van beton. De tekst zal worden aangepast. In de toelichting zullen een impressie van de brug en een situatietekening worden opgenomen (**wijzigingsvoorstel 4**).

3. Op de verbeelding is de dubbelbestemming “Waterstaat – Waterbergingsgebied” (WS-WB) opgenomen. In artikel 15 van de regels is echter vermeld “Waterstaat – Waterberging”. Deze omissie wordt hersteld door de woorden “Waterstaat – Waterberging” te wijzigen in “Waterstaat – Waterbergingsgebied” en die ook door te voeren in artikel 15.1. Ook hoofdstuk 5 van de toelichting zal dienovereenkomstig moeten worden aangepast (**wijzigingsvoorstel 5**).
4. Door gedeputeerde staten van Drenthe is bij het waterschap Hunze en Aa's een zienswijze ingediend op het ontwerp-peilbesluit. Dit aangezien niet kon worden beoordeeld of de effecten van het verplaatsen van een aantal putten van de drinkwaterwinning en het peilbesluit tot in het Natura 2000 gebied van de Drentsche Aa zullen reiken. Dit geldt eveneens voor de effecten op de diepe grondwaterstand en de aanvoer van diepe kwel. Gevraagd wordt om in een voortoets Natura 2000 te bepalen of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet moet worden aangevraagd.

In het rapport natuurtoets Tusschenwater en de Notitie aanvulling broedvogels (Grontmij 2015) zijn de effecten in het plangebied Tusschenwater en op het Natura 2000 Zuidlaardermeergebied beschreven. Hieruit zijn de effecten op het Drentsche Aa gebied niet voldoende af te leiden. Er heeft inmiddels aanvullend onderzoek plaatsgevonden. Conclusie daarvan is dat significante negatieve effecten van het project, inclusief de verplaatsing van de drinkwaterputten, op de instandhoudingsdoelen in het Drentsche Aa gebied kunnen worden uitgesloten. Significante negatieve effecten als gevolg van verandering van de stikstofdepositie worden met zekerheid uitgesloten. Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet hoeft niet te worden aangevraagd.

De conclusies van het aanvullend onderzoek zijn in de op 11 november 2015 door het algemeen bestuur van het waterschap Hunze en Aa's vastgestelde tekst van het projectplan Waterwet en het peilbesluit opgenomen. Dat besluit nemen wij over. Aangezien het Inrichtingsplan Tusschenwater en het projectplan Waterwet als bijlage 2 bij de regels van het bestemmingsplan zijn gevoegd dient het bestemmingsplan op dit onderdeel gewijzigd te worden vastgesteld. Bij het ontwerpbestemmingsplan was nog de concept Natuurtoets Tusschenwater d.d. 21 januari 2015 gevoegd. Die wordt vervangen door het definitieve rapport d.d. 9 september 2015. Het aanvullende onderzoek naar de effecten op het Drentsche Aa gebied wordt als bijlage aan de toelichting van het bestemmingsplan toegevoegd en de conclusies worden in de toelichting opgenomen (**wijzigingsvoorstel 6**).

5. Recentelijk is aangekocht het perceel grond aan de Burgvoort te Zuidlaren, kadastraal bekend gemeente Zuidlaren, sectie L nr. 7 met een oppervlakte van ca. 20.000 m². Dit perceel maakte wel al

deel uit van Natuurnetwerk Nederland en was als zodanig “begrensd” door de provincie Drenthe. Omdat de verwerving nog niet rond was is het perceel eerder buiten het plangebied van fase 1 gehouden. Het perceel is in het ontwerpbestemmingsplan bestemd voor “Natuur 1”. De dubbelbestemming “Waterstaat – Waterbergingsgebied” zal aan die bestemming worden toegevoegd.

Het algemeen bestuur van het waterschap heeft op 11 november 2015 het Peilbesluit en het projectplan Waterwet aangepast aan het nieuw verworven perceel. Dat besluit nemen wij over. Aangezien het Inrichtingsplan Tusschenwater en het projectplan Waterwet als bijlage 2 bij de regels van het bestemmingsplan zijn gevoegd dient het bestemmingsplan ook op dit onderdeel gewijzigd te worden vastgesteld. Ook de verbeelding wordt dienovereenkomstig aangepast (**wijzigingsvoorstel 7**).

6. Om de hydrologische effecten op Noordma nog verder in te perken is langs de Hunzeweg gekozen voor een vrij liggende kade met kwelsloot. In het ontwerpplan was voorzien in het ophogen van de berm langs de Hunzeweg waarmee het achterliggende gebied tegen hoog water was beschermd. Door nu te kiezen voor een vrij liggende kade is niet alleen het weglichaam beter beschermd tegen hoog water, is de afwatering van het gebied beter gewaarborgd en ontstaat meer ruimte voor te realiseren civieltechnische kunstwerken. De inrichtingsschets en de maatregelenkaart zijn dienovereenkomstig aangepast. Tevens is in het projectplan Waterwet in de bijlage onder 6b een extra principeprofiel opgenomen die de beoogde eindsituatie na inrichting weergeeft.

Uit modelberekeningen blijkt dat de wijziging positieve invloed heeft op de grondwaterstanden van percelen in Noordma.

Aangezien het Inrichtingsplan Tusschenwater en het Projectplan Waterwet als bijlage 2 bij de regels van het bestemmingsplan zijn gevoegd dient het bestemmingsplan ook op dit onderdeel gewijzigd te worden vastgesteld (**wijzigingsvoorstel 8**).

7. In overleg met de aanliggende eigenaar is besloten een brede en verhoogde binnenberm aan te leggen in de kade aan de zuidzijde van Burgvoort. Door de toepassing van een brede berm komt het boezemwater minder dicht op de kade te staan en is deze beter beschermd tegen graafactiviteiten van bevers. De beoogde kwelsloot blijft op dit tracé gehandhaafd. De wijziging heeft geen invloed op de grondwaterstanden van naastgelegen landbouwpercelen.

Op de inrichtingsschets, op de plankaart van het peilbesluit en het Projectplan Waterwet is deze wijziging doorgevoerd. Hierbij is rekening gehouden met de zienswijze van TenneT (zie wijzigingsvoorstel 1).

Aangezien het Inrichtingsplan Tusschenwater en het Projectplan Waterwet als bijlage 2 bij de regels van het bestemmingsplan zijn gevoegd dient het bestemmingsplan ook op dit onderdeel gewijzigd te worden vastgesteld (**wijzigingsvoorstel 9**).

8. In artikel 5.4 lid a is vermeld dat binnen de bestemming “Natuur-2” een omgevingsvergunning is vereist voor het uitvoeren van een tiental werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

In artikel 5.4 lid b is vermeld, dat het bepaalde in lid a in een drietal gevallen niet van toepassing is. Aan lid 5.4 onder b zien wij graag een nieuw lid 4 toegevoegd luidende als volgt:

“4. verband houdende met de aanleg van het Inrichtingsplan Tusschenwater en het projectplan Waterwet conform bijlage 2 bij deze regels.”

Eenzelfde regeling is al opgenomen in de enkelbestemmingen “Agrarisch” (artikel 3), “Natuur – 1” (artikel 4) en “Water” (artikel 7) en de dubbelbestemmingen “Waarde – Archeologie 1” (artikel 11), “Waarde – Archeologie 2” (artikel 12), “Waarde – Archeologische verwachting 2 (artikel 13), “Waarde – Cultuurhistorie” (artikel 14) en “Waterstaat – Waterbergingsgebied” (artikel 15).

Met de voorgestelde toevoeging ontstaat uniformiteit in de regels (**wijzigingsvoorstel 10**).

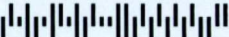
9. In artikel 4.2 lid b (Natuur -1), artikel 5.2, lid b (Natuur -2) en artikel 15.2 onder b (Waterstaat – Waterbergingsgebied) is vermeld, dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten hoogste 2 meter bedraagt. Elders in de regels wordt uitgegaan van een bouwhoogte van 3 meter. Vanwege de uniformiteit in de regels stellen wij u voor om ook in deze artikelen uit te gaan van de gangbare bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, van 3 meter (**wijzigingsvoorstel 11**).

Vries, 10 november 2015.

Bijlage 3

Brief provincie vastgesteld bestemmingsplan Tussenwater

Zaaknr.	provincie Drenthe
Ref.nr.	
Ingekomen op	14 DEC 2015
Team	

Aan:
Gemeente Tynaarlo
Postbus 5
9480 AA VRIES

Assen, 11 december 2015
Ons kenmerk 201500824-00607058
Behandeld door mevrouw B.K. Hendriks (0592) 365460
Onderwerp: Vastgesteld bestemmingsplan Tusschenwater

Geacht college,

Op 9 december 2015 hebben wij uw raadsbesluit d.d. 8 december 2015 met betrekking tot het gewijzigd vaststellen van het bestemmingsplan Tusschenwater ontvangen.

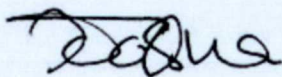
De gewijzigde vaststelling van het bestemmingsplan heeft geen gevolgen voor de in het plan opgenomen provinciale belangen.

De provinciale belangen zijn voldoende in het bestemmingsplan verwerkt. Wij zullen dan ook geen gebruik maken van de bevoegdheid om op grond van artikel 3.8, lid 6 Wet ruimtelijke ordening een aanwijzing te geven. Dit houdt ook in dat wij geen bezwaar hebben tegen versnelde publicatie.

Vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

mevrouw drs. J.R.M. Tolsma,

Teamleider team Ruimtelijke Ontwikkeling

